

Prezes Rady Ministrów

Donald Tusk

Warszawa, dnia /elektroniczny znacznik czasu/

RM-0610-164-25

Pan Szymon HOŁOWNIA
Marszałek Sejmu

Szanowny Panie Marszałku,

na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiam Sejmowi projekt ustawy o ratyfikacji Umowy o ochronie inwestycji między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Socjalistyczną Republiką Wietnamu, z drugiej strony, sporządzonej w Hanoi dnia 30 czerwca 2019 r.

Do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych zostali upoważnieni Minister Finansów i Gospodarki oraz Minister Spraw Zagranicznych.

Z poważaniem

Donald Tusk

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

Do wiadomości:
wnioskodawca

U S T A W A

z dnia

o ratyfikacji Umowy o ochronie inwestycji między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Socjalistyczną Republiką Wietnamu, z drugiej strony, sporządzonej w Hanoi dnia 30 czerwca 2019 r.

Art. 1. Wyraża się zgodę na dokonanie przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej ratyfikacji Umowy o ochronie inwestycji między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Socjalistyczną Republiką Wietnamu, z drugiej strony, sporządzonej w Hanoi dnia 30 czerwca 2019 r.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

1. Potrzeba i cel związania Rzeczypospolitej Polskiej Umową

Wietnam od 2016 r. stał się najważniejszym partnerem handlowym Polski wśród krajów Stowarzyszenia Narodów Azji Południowo-Wschodniej (dalej jako „ASEAN”), wyprzedzając znacząco Tajlandię, Singapur i Malezję. W ciągu minionych kilku lat polsko-wietnamskie relacje gospodarcze uległy intensyfikacji, co znajduje odzwierciedlenie zarówno w statystykach dotyczących wymiany handlowej, jak i wzajemnych inwestycji. W 2023 r. obroty handlowe Polski z Wietnamem wyniosły ponad 5 mld EUR, co stanowiło wzrost o ponad 12 % w porównaniu do 2022 r. Polski eksport do Wietnamu wyniósł 538 mln EUR – 50. miejsce na liście krajów eksporterów z Polski. Udział eksportu do Wietnamu stanowił 0,15 % całości polskiego eksportu. Z kolei import wzrósł o 11 %, osiągając wartość ponad 4,5 mld EUR. Wietnam zajmował 21. miejsce na liście krajów importerów do Polski, a udział w polskim imporcie wyniósł 1,34 %. Pomimo stałego wzrostu wartości wymiany handlowej na przestrzeni ostatnich kilku lat charakteryzuje się ona jednak przez cały czas rosnącą przewagą importu nad eksportem i, a co za tym idzie, deficytem po stronie naszego kraju, który w 2023 r. osiągnął wartość ponad 4 mld EUR.

W ostatnim publikowanym zestawieniu Banku Światowego „Doing Business 2020”. Wietnam zajmował 70. pozycję, jeżeli chodzi o łatwość prowadzenia biznesu. Nie został jednak sklasyfikowany wśród 67 krajów najbardziej konkurencyjnych gospodarek według IMD World Competitiveness Ranking 2024, co wskazuje, że dostęp do rynku wietnamskiego nie jest łatwy, co podkreśla istotność ratyfikacji Umowy o ochronie inwestycji między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Socjalistyczną Republiką Wietnamu, z drugiej strony, sporządzonej w Hanoi dnia 30 czerwca 2019 r. (dalej jako „Umowa IPA”).

W związku z tym Wietnam jest miejscem przyciągającym inwestorów zagranicznych. Współpraca inwestycyjna i kapitałowa – choć realizowana w niewielkiej skali – wykazuje trend wzrostowy. Według danych NBP na koniec 2022 r. odnotowano inwestycje wietnamskie w Polsce na kwotę 4,2 mln USD. Funkcjonuje ponad 250 spółek z udziałem kapitału wietnamskiego, ale są to w przeważającej większości mikrofirmy zatrudniające maksymalnie kilka osób. Do najbardziej znanych należą:

- inwestycja w Centrum Sportowe i Opieki Zdrowotnej w Warszawie;

- 2014 r.: inwestycja jednego z największych producentów produktów mleczarskich w Wietnamie Viet Nam Dairy Products J.S.C., który otworzył w Warszawie spółkę Vinamilk Europe Sp. z o.o.;
- od 1990 r.: inwestycja grupy TAN-VIET w spółkę VIFON produkującą błyskawiczne zupy i makarony orientalne oraz TaoTao – lider rynku sosów i makaronów orientalnych w Polsce.

Według danych NBP wartość polskich inwestycji zagranicznych w Wietnamie wyniosła na koniec 2022 r. 18,8 mln USD. Jeżeli chodzi o polskie inwestycje zagraniczne w Wietnamie, to w Wietnamie funkcjonują m.in.:

- Grupa Adamed nabyła w 2017 r. pakiet kontrolny wietnamskiej firmy farmaceutycznej Dat Vi Phu. Transakcja stanowi największą dotychczas polską inwestycję bezpośrednią w Wietnamie;
- Firmy turystyczne z udziałem kapitału polskiego, m.in.: PolViet Travel;
- Comarch z branży IT, który uruchomił swoją spółkę zależną w Wietnamie.

Umowa IPA została podpisana przez Polskę w dniu 30 czerwca 2019 roku.

2. Różnice między dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

W polsko-wietnamskich stosunkach prawno-traktatowych w zakresie współpracy gospodarczej obowiązuje m.in. Umowa między Rzeczpospolitą Polską a Socjalistyczną Republiką Wietnamu w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji, sporządzona w Warszawie dnia 31 sierpnia 1994 r. (Dz. U. z 1995 r. poz. 209) (dalej jako „Umowa BIT”). Zgodnie z art. 4.20.4 Umowy IPA, Umowa IPA z dniem wejścia w życie zastąpi ww. Umowę BIT.

W porządku prawnym Unii Europejskiej funkcjonuje również Umowa o wolnym handlu między Unią Europejską a Socjalistyczną Republiką Wietnamu, podpisana w Hanoi dnia 30 czerwca 2019 r., która weszła w życie dnia 1 sierpnia 2020 r. (Dz. Urz. UE L 186 z 12.06.2020, str. 3).

Generalnie, z punktu widzenia państwa, które jest pozywane w sporach inwestycyjnych, Umowa IPA wprowadza korzystniejsze postanowienia w zakresie gwarancji materialnych w porównaniu do Umowy BIT.

Umowa IPA jest trzecią umową, po Kompleksowej Umowie gospodarczo-handlowej (CETA) między Kanadą, z jednej strony, a Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z drugiej strony oraz Umowie o ochronie inwestycji między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Singapuru, z drugiej strony, w obszarze ochrony inwestycji, która zawiera elementy nowego podejścia Unii Europejskiej (dalej jako „UE”) i jej państw członkowskich do ochrony inwestycji i mechanizmu rozstrzygania sporów inwestycyjnych. Zrównuje ona, w porównaniu do Umowy BIT, ochronę inwestorów i ich inwestycji z prawami państwa. Ponadto Umowa IPA doprecyzowuje standardy ochrony inwestycji w celu ograniczenia stosowanej przez międzynarodowe trybunały arbitrażowe szerokiej i często niespójnej interpretacji ogólnie sformułowanych postanowień umów o popieraniu i ochronie inwestycji.

Umowa IPA ma zapewnić wysoki poziom ochrony inwestycji, gwarantując jednocześnie UE i jej państwom członkowskim oraz Wietnamowi prawo do wprowadzania regulacji na swoim terytorium w celu osiągnięcia uzasadnionych celów polityki, takich jak: ochrona zdrowia publicznego, bezpieczeństwa, środowiska lub moralności publicznej, ochrona socjalna lub ochrona konsumenta lub promowanie i ochrona różnorodności kulturowej (art. 2.2.1). Ponadto Umowa IPA wyraźnie stanowi, że jej przepisów dotyczących ochrony inwestycji nie można interpretować jako zakazujących Stronie Umowy IPA dokonywania jakichkolwiek zmian ram prawnych i regulacyjnych, w tym w sposób, który może negatywnie wpłynąć na realizację inwestycji lub oczekiwania inwestora w odniesieniu do zysków (art. 2.2.2).

W Umowie IPA doprecyzowano i zawężono w porównaniu do Umowy BIT definicję inwestora przez wskazanie, że jest to osoba fizyczna lub osoba prawna pochodząca z terytorium Strony Umowy IPA, która dokonała inwestycji na terytorium drugiej Strony. Ponadto taka osoba prawna musi być ustanowiona zgodnie z wewnętrznymi przepisami Strony Umowy IPA – kraju pochodzenia inwestora i zaangażowana na jego terytorium w znaczące operacje gospodarcze. W Umowie IPA doprecyzowano, że w przypadku osoby prawnej ustanowionej zgodnie z przepisami Wietnamu i posiadającej jedynie siedzibę lub główny ośrodek zarządzający na terytorium Wietnamu, UE i jej państwa członkowskie stosują wobec niej korzyści wynikające z Umowy IPA wyłącznie, jeżeli ta osoba prawna posiada rzeczywiste i trwałe powiązanie z gospodarką Wietnamu (art. 1.2 c. i) i (1.2 c. ii). Należy założyć, że wymóg prowadzenia znaczących operacji gospodarczych na terytorium kraju, którego jest się inwestorem, będzie istotnie ograniczał zjawisko *treaty shopping*. Ponadto Umowa IPA określa, że Trybunał właściwy do orzekania w danej sprawie stwierdzi brak swojej właściwości, jeżeli

spór powstał lub był z dużą dozą prawdopodobieństwa możliwy do przewidzenia w momencie nabycia przez skarżącego inwestora własności inwestycji będącej przedmiotem sporu lub prawa do jej kontroli, a Trybunał ustalił na podstawie faktów, że skarżący nabył własność takiej inwestycji lub prawo do jej kontroli w wyłącznym celu wniesienia skargi (art. 3.43).

Zgodnie z Umową IPA inwestorzy z państw członkowskich UE i ich inwestycje w Wietnamie, a także inwestorzy wietnamscy i ich inwestycje w państwach członkowskich UE, będą uczciwie i sprawiedliwie traktowani, objęci pełną ochroną i bezpieczeństwem, a także będzie im przyznane, z pewnymi wyjątkami, traktowanie narodowe i najwyższego uprzywilejowania. W Umowie IPA doprecyzowano klauzulę sprawiedliwego i słusznego traktowania (klauzula FET). Zawiera ona (art. 2.5) zamknięty katalog przejawów niedopuszczalnego traktowania, takich jak:

- odmowa ochrony prawnej w postępowaniu karnym, cywilnym lub administracyjnym,
- rażące naruszenie zasad sprawiedliwości proceduralnej w postępowaniu sądowym i administracyjnym,
- oczywista arbitralność,
- ukierunkowana dyskryminacja z oczywiście bezprawnych powodów, na przykład ze względu na płeć, rasę lub religię,
- niewłaściwe traktowanie, takie jak przymus, nadużycie władzy lub podobne działanie w złej wierze lub naruszenie jakichkolwiek innych elementów obowiązku sprawiedliwego i słusznego traktowania przyjętych przez Strony Umowy IPA w drodze zmiany Umowy.

Co więcej, „uzasadnione oczekiwania inwestora”, standardowy element klauzuli FET w umowach o popieraniu i ochronie inwestycji, nie są w Umowie IPA składowym elementem klauzuli FET, a jedynie mogą być wzięte pod uwagę przez stały sąd inwestycyjny. Doprecyzowanie klauzuli FET w Umowie IPA przez wskazanie zamkniętego katalogu elementów ma na celu zapewnienie pewności i przewidywalności prawa, ponieważ wskazuje stałemu sądowi inwestycyjnemu, powołanemu na podstawie Umowy IPA, kierunek interpretacji klauzuli FET. Złamanie klauzuli FET przez państwo jest obecnie główną podstawą roszczeń wysuwanych przez inwestorów zagranicznych wobec państwa w ramach postępowań arbitrażowych prowadzonych na podstawie umów o popieraniu i ochronie inwestycji. Jest to możliwe, ponieważ w większości tych umów klauzula FET jest ogólnie sformułowana (jako uczciwe i sprawiedliwe traktowanie, jak w Umowie BIT), przyznając międzynarodowym

trybunałom arbitrażowym swobodną ocenę treści tego standardu, w ramach danych umów, co w dotychczasowym orzecznictwie doprowadziło do szerokiej interpretacji klauzuli FET.

Umowa IPA zawiera tzw. klauzulę ramową (art. 2.5.6). Nie jest ona jednak sformułowana tak szeroko jak w umowach o ochronie i popieraniu inwestycji zawartych przez Polskę w latach 90. XX wieku. W Umowie IPA klauzula jest zawężona do zobowiązań podjętych w ramach pisemnego zobowiązania umownego, na którym inwestor opierał się przy podejmowaniu decyzji o realizacji lub utrzymaniu inwestycji, a naruszenie którego powoduje rzeczywiste szkody dla tej inwestycji.

Umowa IPA ma zapewnić inwestorom z państw członkowskich UE i ich inwestycjom w Wietnamie oraz inwestorom i inwestycjom wietnamskim w UE ochronę przed nacjonalizacją, wywłaszczeniem lub środkami mającymi skutek równoważny, chyba że są one dokonywane na cele publiczne, zgodnie z zasadami sprawiedliwości proceduralnej, w sposób niedyskryminujący i w zamian za niezwłoczne, odpowiednie i skuteczne odszkodowanie według godziwej wartości rynkowej wywłaszczonej inwestycji (art. 2.7).

Umowa IPA ustanawia standard dalej idący niż wynikający z art. 1 Pierwszego protokołu dodatkowego do Europejskiej konwencji praw człowieka i art. 21 Konstytucji RP, które mówią o słusznym odszkodowaniu. Słuszne odszkodowanie umożliwia wypłatę rekompensaty mniejszej niż wartość rynkowa inwestycji w uzasadnianych przypadkach biorąc pod uwagę potrzebę wyważenia interesów inwestora i interesu publicznego. Zasada „pełnej” rekompensaty, przyjęta w Umowie IPA, stanowi element nowego podejścia UE w unijnych umowach zawierających kwestie inwestycyjne i jest tym bardziej uzasadniona w przypadku Umowy IPA, gdzie UE i Polska mają interesy ofensywne z punktu widzenia relacji w obszarze inwestycji.

W obszarze mechanizmu rozstrzygania sporów między inwestorem a państwem Umowa IPA wprowadza wspomniany powyżej tzw. stały sąd inwestycyjny (dalej jako „ICS”). ICS odchodzi od klasycznego międzynarodowego arbitrażu inwestycyjnego (ISDS), który jest przedmiotem krytyki opinii publicznej, i ewoluuje w kierunku sądu inwestycyjnego. Umowa IPA przewiduje ponadto, że jej Strony przystąpią do negocjacji mających na celu ustanowienie wielostronnego trybunału inwestycyjnego (dalej jako „MIC”). Decyzją Stron Umowy IPA MIC, którego powołanie Polska popiera, będzie mógł objąć swoją jurysdykcją spory inwestycyjne powstałe na podstawie Umowy IPA (art. 3.41).

Trybunał w Umowie IPA jest złożony z Trybunału oraz Trybunału Odwoławczego (w obecnym ISDS nie ma organu odwoławczego w ramach postępowania arbitrażowego). Członkowie Trybunału (art. 3.38) są wybierani do orzekania w danym sporze przez Prezesa Trybunału z dziewięcioosobowej listy ustanawianej przez Strony Umowy IPA (a nie, jak w tradycyjnym ISDS, przez strony sporu). Strona UE i Wietnam nominują osobno po trzech członków. Ponadto Strona UE i Wietnam nominują wspólnie trzech członków, którzy nie są obywatelami żadnego państwa członkowskiego UE ani Wietnamu. Liczba członków Trybunału może ulec zwiększeniu lub zmniejszeniu o liczbę będącą wielokrotnością liczby trzy. Skład orzekający w danej sprawie będzie stanowiło trzech członków – po jednym z UE, Wietnamu i państwa trzeciego – a składowi będzie przewodniczył członek Trybunału będący obywatelem państwa trzeciego. Członkowie Trybunału będą wyznaczani przez Prezesa Trybunału (którym będzie obywatel z państwa trzeciego) do zasiadania w składach orzekających w systemie rotacyjnym, przy zapewnieniu aby każdy skład był wybierany losowo i w sposób nieprzewidywalny, dając przy tym wszystkim członkom równe szanse orzekania.

Trybunał Odwoławczy, którego zadaniem będzie rozpatrywanie odwołań od orzeczeń wydanych przez Trybunał (art. 3.39), będzie się składał z sześciu członków. Kwestie nominacji i wyboru do orzekania w danej sprawie są wzorowane na rozwiązaniach przyjętych dla składu i funkcjonowania Trybunału.

Na członków Trybunału mają być mianowane osoby o wysokich kwalifikacjach i wysokich standardach etycznych. Członkowie Trybunału mają posiadać kwalifikacje wymagane w swoich państwach do powołania na stanowisko sędziego lub być prawnikami o uznanej kompetencji. Powinni oni posiadać specjalistyczną wiedzę z zakresu międzynarodowego prawa publicznego. Pożądane jest, aby członkowie Trybunału posiadali wiedzę specjalistyczną, w szczególności w zakresie międzynarodowego prawa inwestycyjnego, międzynarodowego prawa handlowego i rozstrzygania sporów związanych z międzynarodowymi umowami inwestycyjnymi lub handlowymi (art. 3.38.4). Wobec członków Trybunału Odwoławczego stosuje się jeszcze wyższe kryteria – mają oni m.in. posiadać kwalifikacje wymagane w swoich państwach do powołania na najwyższe stanowiska sędziowskie lub być prawnikami o uznanej kompetencji (art. 3.39.7).

Członkowie Trybunału są wybierani spośród osób, których niezależność jest niekwestionowana. Nie mogą być powiązani z żadnym rządem. Nie przyjmują instrukcji od żadnego rządu ani organizacji w sprawach związanych ze sporem. Nie uczestniczą w

rozpatrywaniu żadnej sprawy, która powodowałaby bezpośrednio lub pośrednio konflikt interesów. Muszą spełniać wymogi załączonego do Umowy IPA Kodeksu postępowania członków Trybunału, członków Trybunału Odwoławczego i mediatorów. Ponadto po powołaniu, wstrzymują się od działania w charakterze pełnomocnika lub wyznaczanych przez stronę sporu eksperta lub świadków w jakimkolwiek toczącym się lub nowym sporze dotyczącym ochrony inwestycji w ramach Umowy IPA lub innej umowy lub prawa krajowego (art. 3.40). Postanowienie to ma na celu zapobieganiu łączeniu funkcji pełnomocnika i sędziego/arbitra w sporach (tzw. *doublehatting*), która to praktyka jest podnoszona w krytyce obecnego ISDS. Równocześnie wprowadza się kadencyjność oraz wynagrodzenia dla członków ICS. Umowa IPA przewiduje także możliwość wniesienia sprzeciwu przez stronę sporu wobec wyznaczenia członka ICS do rozstrzygania danego sporu, który podlega rozpatrzeniu przez Prezesa Trybunału lub Prezesa Trybunału Odwoławczego. Ponadto Umowa IPA przewiduje możliwość usunięcia członka z ICS.

Zmiany dotyczące kwalifikacji i etyki członków Trybunału należy ocenić pozytywnie z punktu widzenia reformy ISDS, którą Polska popiera. Natomiast należy zauważyć, że system, na którym oparty będzie Trybunał, pozbawia strony sporu możliwości wyboru członków ICS. Oznacza to dla Polski utratę dotychczasowego wpływu na nominację arbitra. Jednak, co należy podkreślić, zarówno państwa jak i inwestorzy będą pozbawieni takiego prawa. Ponadto państwa, w porównaniu do inwestorów, będą miały możliwość zgłaszania kandydatów na listy członków ICS. Polska będzie mogła zgłosić kandydata na listę „unijnych członków” Trybunału i Trybunału Odwoławczego.

Wątpliwości może budzić przyjęcie krótkiej listy członków Trybunału i Trybunału Odwoławczego, co przy ryzyku powstania konfliktu interesów w przypadku części nominacji, może oznaczać paraliż prac Trybunału. Tym niemniej należy odnotować, że postanowienia Umowy IPA, co zostało już wcześniej wskazane, umożliwiają zwiększenie lub zmniejszenie liczby członków Trybunału w trakcie obowiązywania Umowy IPA. Polska zgłaszała na forum UE postulat, zgodnie z którym każde państwo członkowskie UE powinno mieć prawo nominowania swojego członka do Trybunału (przez rozszerzenie listy do 27 członków lub też przez instytucję członka *ad hoc*, spoza listy, do rozstrzygania danej sprawy). Postulaty te nie spotkały się jednak z poparciem ani ze strony Komisji Europejskiej ani pozostałych państw członkowskich UE.

Umowa IPA wprowadza ważną dla Polski generalną zasadę, według której koszty postępowania przed Trybunałem są ponoszone przez stronę przegrywającą (art. 3.53).

W nadzwyczajnych okolicznościach Trybunał może podzielić koszty między strony sporu, jeżeli ustali, że taki podział jest właściwy w okolicznościach danej sprawy. Inne uzasadnione koszty, w tym koszty reprezentacji i pomocy prawnej, są ponoszone przez przegrywającą stronę sporu, chyba że Trybunał ustali, że taki podział kosztów nie jest właściwy w okolicznościach danej sprawy. W dotychczasowych postępowaniach arbitrażowych Polska, mimo dużego odsetka wygrywanych spraw (w tym ugód), ponosi swoje koszty postępowania arbitrażowego, zatem wprowadzenie zasady, według której koszty postępowania przed Trybunałem są ponoszone przez stronę przegrywającą, byłoby, przy utrzymaniu się tendencji co do odsetka wygrywanych spraw, korzystne z punktu widzenia budżetu państwa.

Umowa IPA w części proceduralnej wprowadza także inne zasady, korzystne z punktu widzenia Polski jako państwa pozywanego w postępowaniach arbitrażowych. Wprowadzono obowiązek ujawniania informacji na temat finansowania strony sporu przez osoby trzecie (art. 3.37), szybkie ścieżki odrzucenia przez Trybunał skarg prawnie nieuzasadnionych (art. 3.45) a także możliwość nakazania przez Trybunał skarżącemu inwestorowi zabezpieczenia kosztów, w tym uwzględniając finansowanie przez strony trzecie (art. 3.37 i 3.48).

Umowa IPA wyklucza możliwość prowadzenia tego samego sporu równolegle, zarówno przed Trybunałem, jak i krajowym lub międzynarodowym sądem lub trybunałem (art. 3.34). Umowa IPA dopuszcza możliwość oddania sprawy do Trybunału po rozpatrzeniu skargi przez krajowy lub międzynarodowy sąd lub trybunał. Takie rozwiązanie potwierdza brak uznania w prawie międzynarodowym, iż orzeczenia sądów krajowych stanowią *res iudicata* dla sądów międzynarodowych. Stanowisko to, znajdujące swoje źródło w zasadzie supremacji prawa międzynarodowego nad prawem krajowym zakłada, że prawo krajowe (a zatem również orzeczenia sądów krajowych) stanowi dla sądów międzynarodowych jedynie fakt, tj. pozostaje przedmiotem oceny sądów międzynarodowych, ale nie jest dla nich wiążące. Natomiast, jeżeli inwestor zdecyduje się na samym początku sporu na złożenie skargi w Trybunale, nie będzie mógł następnie wystąpić z tym samym roszczeniem do krajowego lub międzynarodowego sądu lub trybunału. Przyjęte rozwiązanie ma na celu zachęcenie inwestorów do wykorzystania ścieżki krajowej w dochodzeniu swoich roszczeń, a nie do korzystania z procedury przed Trybunałem. Należy odnotować, że większość umów o popieraniu i ochronie inwestycji zawartych przez Polskę, w tym Umowa BIT, nie wprowadza uregulowań dotyczących kwestii

prowadzenia równoległych sporów, co może prowadzić do ryzyka wypłaty podwójnej rekompensaty.

W odniesieniu do konieczności zagwarantowania w Umowie IPA autonomii prawa UE wprowadzono postanowienie (art. 3.42) stanowiące, że przy podejmowaniu decyzji Trybunał i Trybunał Odwoławczy stosują postanowienia rozdziału 2 (Ochrona inwestycji) i inne postanowienia Umowy IPA, a także inne przepisy lub zasady prawa międzynarodowego obowiązujące między Stronami Umowy IPA oraz uwzględniają jako element okoliczności faktycznych wszelkie właściwe prawo wewnętrzne strony sporu. Trybunały są związane wykładnią prawa wewnętrznego ustaloną przez sądy lub organy właściwe do dokonywania wykładni odpowiedniego prawa wewnętrznego, a wszelkie znaczenie nadane odpowiednim przepisom prawa wewnętrznego przez Trybunały nie jest wiążące dla sądów i organów poszczególnych Stron. Trybunał i Trybunał Odwoławczy nie są właściwe do określania zgodności z prawem środka, który rzekomo narusza postanowienia Umowy IPA, na podstawie prawa krajowego strony sporu.

3. Przewidywane skutki społeczne, gospodarcze, finansowe, polityczne i prawne związane z wejściem w życie Umowy

Zawarcie Umowy IPA nie powinno mieć negatywnych skutków społecznych.

Zawarcie Umowy IPA powinno pozytywnie wpłynąć na stosunki gospodarcze i inwestycyjne między Rzeczpospolitą Polską a Socjalistyczną Republiką Wietnamu, jako realizacja partnerstwa i współpracy między UE i jej państwami członkowskimi a Wietnamem. Umowa IPA, przez zwiększenie pewności prawa i przewidywalności, ma na celu pomóc UE, w tym Rzeczypospolitej Polskiej, i Wietnamowi przyciągnąć i utrzymać inwestycje. Oczekuje się, że Umowa IPA przyniesie korzyści europejskim, w tym polskim, inwestorom, zapewniając wysoki poziom ochrony ich inwestycji w Wietnamie, a jednocześnie gwarantując państwom członkowskim UE prawo do stanowienia przepisów i realizacji uzasadnionych celów polityki publicznej. Jest to ważne zarówno dla ochrony interesów polskich inwestorów w Wietnamie jak i ochrony interesów Skarbu Państwa w ewentualnych postępowaniach przed Trybunałem prowadzonych na podstawie roszczeń wniesionych przez inwestorów wietnamskich. Dotychczas, na podstawie Umowy BIT, inwestorzy wietnamscy nie kierowali roszczeń do międzynarodowych trybunałów inwestycyjnych przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej. Gwarancje materialnoprawne zawarte w Umowie IPA w znacznie większym stopniu niż

Umowa BIT chronią państwo przed nieuzasadnionymi i nieuczciwymi roszczeniami arbitrażowymi.

Zawarcie Umowy IPA nie powinno przynieść negatywnych skutków finansowych. Mechanizm rozstrzygania sporów będzie bowiem finansowany w całości z budżetu UE, a nie budżetu poszczególnych państw członkowskich. Powyższe działanie, finansowane w latach 2019–2022 w łącznej kwocie 3,372 mln EUR, miało być sfinansowane w ramach składki do budżetu ogólnego UE przez wszystkie państwa członkowskie, zgodnie z ich procentowym udziałem w sumie środków własnych UE. Oznacza to, że odpowiednia część polskiej składki w wysokości ok. 3,6 % (co stanowi ok. 121,4 tys. EUR) miała być przeznaczona na sfinansowanie ww. działań. Wysokość finansowania mechanizmu rozstrzygania sporów na lata kolejne nie została zmieniona przez Komisję Europejską, a ponowna kalkulacja zostanie przedstawiona dopiero przed wejściem w życie Umowy IPA.

Zawarcie Umowy IPA powinno przynieść pozytywne konsekwencje polityczne w zakresie relacji Rzeczpospolita Polska – Socjalistyczna Republika Wietnamu, jako kolejna umowa rozbudowująca bazę prawno-traktatową we wzajemnych stosunkach.

Wejście w życie Umowy IPA nie spowoduje konieczności wprowadzania zmian do polskiego prawodawstwa. Komisja Europejska nie zdecydowała się na wystąpienie z wnioskiem o tymczasowe stosowanie Umowy IPA przez UE.

Umowa IPA z dniem wejścia w życie zastąpi Umowę BIT, która tym samym przestanie obowiązywać. Jednocześnie inwestorzy polscy i wietnamscy będą mogli wystąpić z roszczeniem w oparciu o Umowę BIT w ciągu trzech lat od wejścia w życie Umowy IPA i jeżeli zdecydują się wnieść roszczenie w odniesieniu do traktowania przyznanego w okresie obowiązywania Umowy BIT.

4. Tryb związania Rzeczypospolitej Polskiej Umową

Umowa IPA dotyczy osób prawnych i fizycznych z terytorium UE, które są inwestorami zagranicznymi na terytorium Socjalistycznej Republiki Wietnamu, a także osób fizycznych i prawnych z Socjalistycznej Republiki Wietnamu, które są inwestorami zagranicznymi na terytorium państw UE. Umowa ta ma na celu ich ochronę.

Umowa IPA ma rangę umowy międzypaństwowej. Jest traktowana w polskim porządku prawnym jako umowa ratyfikowana za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie, stosownie do art. 89 ust. 1 pkt 2 i 5 ustawy z dnia 2 kwietnia 1997 r. – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej.

Umowa IPA dotyczy wolności, praw i obowiązków obywatelskich oraz spraw uregulowanych w ustawie lub w których Konstytucja RP wymaga ustawy (warunki inwestowania i ochrony inwestorów, zasady prowadzenia działalności gospodarczej, ochrona prawa własności, wyłączenie oraz odszkodowanie w tym zakresie), a więc spraw, o których mowa w ww. przepisach Konstytucji RP.

W konsekwencji związanie Rzeczypospolitej Polskiej Umową IPA nastąpi za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie zgodnie z art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 14 kwietnia 2000 r. o umowach międzynarodowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 127).

Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej pomimo podpisania Umowy IPA nie jest uwzględnione we wniosku ratyfikacyjnym jako Strona Umowy, z powodu jego wyjścia z Unii Europejskiej w 2020 roku. W związku z zaistniałą sytuacją prawną, w relacjach między Zjednoczonym Królestwem a Socjalistyczną Republiką Wietnamu dalej obowiązuje Umowa między Rządem Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej a Socjalistycznej Republiki Wietnamu o promocji i ochronie inwestycji z dnia 1 sierpnia 2002 r.

Państwa, które ratyfikowały już Umowę IPA to Socjalistyczna Republika Wietnamu, Republika Bułgarii, Republika Cypryjska, Republika Czeska, Królestwo Danii, Republika Estońska, Republika Grecka, Królestwo Hiszpanii, Republika Chorwacji, Republika Litewska, Wielkie Księstwo Luksemburga, Republika Łotewska, Węgry, Republika Włoska, Republika Malty, Republika Portugalska, Rumunia, Republika Słowacka, Republika Finlandii oraz Królestwo Szwecji. Parlament Europejski wyraził zgodę na związanie się UE Umową IPA w 2020 roku.

UMOWA O OCHRONIE INWESTYCJI
MIĘDZY UNIĄ EUROPEJSKĄ
I JEJ PAŃSTWAMI CZŁONKOWSKIMI, Z JEDNEJ STRONY,
A SOCJALISTYCZNĄ REPUBLIKĄ WIETNAMU,
Z DRUGIEJ STRONY

ACORDO
DE PROTEÇÃO DOS INVESTIMENTOS
ENTRE A UNIÃO EUROPEIA
E OS SEUS ESTADOS-MEMBROS, POR UM LADO,
E A REPÚBLICA SOCIALISTA DO VIETNAME,
POR OUTRO

ACORD PRIVIND PROTECȚIA INVESTIȚIILOR
ÎNTRE UNIUNEA EUROPEANĂ
ȘI STATELE MEMBRE ALE ACESTEIA, PE DE O PARTE,
ȘI REPUBLICA SOCIALISTĂ VIETNAM,
PE DE ALTĂ PARTE

DOHODA O OCHRANE INVESTÍCIÍ
MEDZI EURÓPSKOU ÚNIOU
A JEJ ČLENSKÝMI ŠTÁTMI NA JEDNEJ STRANE
A VIETNAMSKOU SOCIALISTICKOU REPUBLIKOU
NA STRANE DRUHEJ

SPORAZUM O ZAŠČITI NALOŽB
MED EVROPSKO UNIJO
IN NJENIMI DRŽAVAMI ČLANICAMI NA ENI STRANI
TER SOCIALISTIČNO REPUBLIKO VIETNAM
NA DRUGI STRANI

EUROOPAN UNIONIN
JA SEN JÄSENVALTIOIDEN SEKÄ
VIETNAMIN SOSIALISTISEN TASAVALLAN
VÄLINEN
SIJOITUSSUOJASOPIMUS

AVTAL OM INVESTERINGSSKYDD
MELLAN EUROPEISKA UNIONEN
OCH DESS MEDLEMSSTATER, Å ENA SIDAN,
OCH SOCIALISTISKA REPUBLIKEN VIETNAM,
Å ANDRA SIDAN

HIỆP ĐỊNH BẢO HỘ ĐẦU TƯ GIỮA
MỘT BÊN LÀ LIÊN MINH CHÂU ÂU
VÀ CÁC NƯỚC THÀNH VIÊN LIÊN MINH CHÂU ÂU
VỚI MỘT BÊN LÀ CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM

UMOWA O OCHRONIE INWESTYCJI
MIĘDZY UNIĄ EUROPEJSKĄ
I JEJ PAŃSTWAMI CZŁONKOWSKIMI, Z JEDNEJ STRONY,
A SOCJALISTYCZNĄ REPUBLIKĄ WIETNAMU,
Z DRUGIEJ STRONY

UNIA EUROPEJSKA, zwana dalej „Unią”,

KRÓLESTWO BELGII,

REPUBLIKA BUŁGARII,

REPUBLIKA CZESKA,

KRÓLESTWO DANII,

REPUBLIKA FEDERALNA NIEMIEC,

REPUBLIKA ESTOŃSKA,

IRLANDIA,

REPUBLIKA GRECKA,

KRÓLESTWO HISZPANII,

REPUBLIKA FRANCUSKA,

REPUBLIKA CHORWACJI,

REPUBLIKA WŁOSKA,

REPUBLIKA CYPRYJSKA,

REPUBLIKA ŁOTEWSKA,

REPUBLIKA LITEWSKA,

WIELKIE KSIĘSTWO LUKSEMBURGA,

WĘGRY,

REPUBLIKA MALTY,

KRÓLESTWO NIDERLANDÓW,

REPUBLIKA AUSTRII,

RZECZPOSPOLITA POLSKA,

REPUBLIKA PORTUGALSKA,

RUMUNIA,

REPUBLIKA SŁOWENII,

REPUBLIKA SŁOWACKA,

REPUBLIKA FINLANDII,

KRÓLESTWO SZWECJI oraz

ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO WIELKIEJ BRYTANII I IRLANDII PÓŁNOCNEJ,

z jednej strony, zwane dalej łącznie „Stroną UE”, oraz

SOCJALISTYCZNA REPUBLIKA WIETNAMU,

z drugiej strony, zwana dalej „Wietnamem”,

zwane dalej łącznie „Stronami”,

UZNAJĄC swoje długotrwałe i silne partnerstwo oparte na wspólnych zasadach i wartościach odzwierciedlonych w *Umowie ramowej o wszechstronnym partnerstwie i współpracy między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Socjalistyczną Republiką Wietnamu, z drugiej strony* podpisanej w Brukseli dnia 27 czerwca 2012 r. (dalej zwanej „Umową o partnerstwie i współpracy”), oraz swoje znaczące stosunki gospodarcze, handlowe i inwestycyjne, odzwierciedlone w *Umowie o wolnym handlu między Unią Europejską a Socjalistyczną Republiką Wietnamu*, podpisanej w Hanoi dnia 30 czerwca 2019 (zwanej dalej „Umową o wolnym handlu);

DAŻĄC do dalszego zacieśnienia stosunków gospodarczych wpisujących się i zgodnych z ich ogólnymi stosunkami oraz przekonane, iż niniejsza Umowa stworzy nowe możliwości dla rozwoju inwestycji między Stronami;

UZNAJĄC, że niniejsza Umowa uzupełni i będzie promować wysiłki w zakresie regionalnej integracji gospodarczej;

ZDECYDOWANE, by wzmocnić swoje więzi gospodarcze, handlowe i inwestycyjne zgodnie z celem zrównoważonego rozwoju, w jego wymiarze gospodarczym, społecznym i środowiskowym, a także by promować inwestycje na podstawie niniejszej Umowy z uwzględnieniem wysokiego poziomu ochrony środowiska i pracy oraz odpowiednich uznanych międzynarodowo standardów i umów, których są stronami;

PRAGNĄC poprawić warunki życia, promować gospodarczy wzrost i stabilność, tworzyć nowe możliwości zatrudnienia i zwiększyć ogólny dobrobyt oraz potwierdzając w tym celu swoje zobowiązanie do promowania inwestycji;

POTWIERDZAJĄC swoje zaangażowanie na rzecz zasad zrównoważonego rozwoju w Umowie o wolnym handlu;

UZNAJĄC znaczenie przejrzystości, odzwierciedlone w zobowiązaniach Stron zawartych w Umowie o wolnym handlu;

POTWIERDZAJĄC swoje zobowiązania w ramach *Karty Narodów Zjednoczonych*, sporządzonej w San Francisco dnia 26 czerwca 1945 r. oraz mając na uwadze zasady sformułowane w *Powszechnej deklaracji praw człowieka*, przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 10 grudnia 1948 r.;

UWZGLĘDNIAJĄC swoje odpowiednie prawa i obowiązki wynikające z *Porozumienia z Marakeszu ustanawiającego Światową Organizację Handlu*, sporządzonego w Marakeszu dnia 15 kwietnia 1994 r. (zwanego dalej „Porozumieniem WTO”) i innych wielostronnych, regionalnych i dwustronnych umów i porozumień, których są stronami, w szczególności Umowy o wolnym handlu;

PRAGNĄC wspierać konkurencyjność własnych przedsiębiorstw przez zapewnianie im przewidywalnych ram prawnych dla stosunków inwestycyjnych,

UZGADNIAJĄ, CO NASTĘPUJE:

ROZDZIAŁ 1

CELE I OGÓLNE DEFINICJE

ARTYKUŁ 1.1

Cel

Celem niniejszej Umowy jest wzmocnienie stosunków inwestycyjnych między Stronami zgodnie z postanowieniami niniejszej Umowy.

ARTYKUŁ 1.2

Definicje

Na potrzeby niniejszej Umowy:

- a) „osoba fizyczna pochodząca z terytorium Strony” oznacza, w przypadku Strony UE, obywatela jednego z państw członkowskich Unii, zgodnie z odpowiednimi wewnętrznymi przepisami ustawowymi¹ i wykonawczymi tych państw, a w przypadku Wietnamu, obywatela Wietnamu, zgodnie z wewnętrznymi przepisami ustawowymi i wykonawczymi tego państwa;

¹ Termin „osoba fizyczna” obejmuje osoby fizyczne stale przebywające na Łotwie, które nie są obywatelami Łotwy lub innego państwa, ale które są uprawnione, na mocy przepisów ustawowych i wykonawczych Łotwy, do otrzymania paszportu dla osób niebędących obywatelami (paszport cudzoziemca).

- b) „osoba prawna” oznacza dowolny podmiot prawny, właściwie ustanowiony lub w inny sposób utworzony zgodnie z obowiązującym prawem, działający w celu osiągnięcia zysku lub nie, będący własnością prywatną lub publiczną, w tym dowolna spółka kapitałowa, trust, spółka osobowa, wspólne przedsięwzięcie, działalność jednoosobowa lub stowarzyszenie;
- c) „osoba prawna pochodząca z terytorium Strony” oznacza osobę prawną Strony UE lub osobę prawną Wietnamu, ustanowioną zgodnie z wewnętrznymi przepisami ustawowymi i wykonawczymi odpowiednio państwa członkowskiego Unii lub Wietnamu, i zaangażowaną w znaczące operacje gospodarcze¹ na terytorium odpowiednio Unii lub Wietnamu;

osoba prawna jest:

- (i) „własnością” osób fizycznych lub prawnych pochodzących z terytorium jednej ze Stron, jeżeli ponad 50 % udziałów w jej kapitale jest własnością osób pochodzących odpowiednio z terytorium Strony UE lub z Wietnamu; lub

¹ Zgodnie z notyfikacją Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską przedłożoną Światowej Organizacji Handlu (WT/REG39/1), Unia i jej państwa członkowskie uznają, że koncepcja „rzeczywistego i trwałego powiązania” z gospodarką Unii oparta na art. 54 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, jest równoważna koncepcji „znaczących operacji gospodarczych”. W związku z tym, w przypadku osoby prawnej ustanowionej zgodnie z przepisami ustawowymi i wykonawczymi Wietnamu i posiadającej jedynie siedzibę lub główny ośrodek zarządzający na terytorium Wietnamu, Unia i jej państwa członkowskie stosują wobec niej korzyści wynikające z niniejszej Umowy wyłącznie, jeśli ta osoba prawna posiada rzeczywiste i trwałe powiązanie z gospodarką Wietnamu.

- (ii) „kontrolowana” przez osoby fizyczne lub prawne pochodzące z terytorium jednej ze Stron, jeżeli osoby pochodzące odpowiednio z terytorium Strony UE lub Wietnamu mają uprawnienia do powołania większości zarządu albo mogą w inny uprawniony sposób kierować jej działaniami;
- d) „usługi świadczone lub działalność prowadzona w związku z wykonywaniem władzy publicznej” oznaczają usługi, które nie są świadczone lub działalność, która nie jest prowadzona na zasadach handlowych ani w ramach konkurencji z jednym podmiotem gospodarczym lub większą ich liczbą;
- e) „działalność gospodarcza” obejmuje działalność o charakterze przemysłowym, handlowym i zawodowym oraz działalność rzemieślniczą, a nie obejmuje usług świadczonych lub działalności prowadzonej w związku z wykonywaniem władzy publicznej;
- f) „realizacja” oznacza, w odniesieniu do inwestycji, prowadzenie i utrzymywanie inwestycji, zarządzanie nią, korzystanie z niej, a także jej sprzedaż lub rozporządzanie nią w inny sposób¹;
- g) „środki wprowadzone lub utrzymywane przez Stronę” oznaczają środki przyjęte przez:
 - (i) administrację i władze stopnia centralnego, regionalnego lub lokalnego oraz
 - (ii) organy pozarządowe sprawujące władzę delegowaną przez administrację lub władze stopnia centralnego, regionalnego lub lokalnego;

¹ Dla większej pewności należy wyjaśnić, że nie obejmuje to działań mających miejsce w czasie lub przed zakończeniem procedur wymaganych do realizacji powiązanej inwestycji zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawowymi i wykonawczymi.

- h) „inwestycja” oznacza każdy rodzaj aktywów, które są własnością lub są kontrolowane, bezpośrednio lub pośrednio, przez inwestora pochodzącego z terytorium Strony na terytorium¹ drugiej Strony, które to aktywa posiadają cechy charakterystyczne inwestycji, włącznie z takimi cechami jak: zaangażowanie kapitału lub innych zasobów, przewidywanie zysków lub korzyści, założenie ryzyka i określony czas trwania; formy, jakie inwestycja może przyjąć to w szczególności:
- (i) dobra materialne lub niematerialne, ruchomości lub nieruchomości, a także wszelkie inne prawa odnoszące się do składników majątku, takie jak najem, hipoteka, zatrzymanie i zastaw;
 - (ii) przedsiębiorstwo², a także udziały, akcje i inne formy udziałów kapitałowych w przedsiębiorstwie, wraz z wynikającymi z nich prawami;
 - (iii) obligacje, niezabezpieczone zobowiązania dłużne, kredyty i pożyczki oraz inne instrumenty dłużne, wraz z prawami z nich wynikającymi;
 - (iv) umowy dotyczące projektów „pod klucz”, budowy, zarządzania, produkcji, koncesji, podziału dochodów i inne podobne umowy;

¹ Dla większej pewności należy wyjaśnić, że terytorium Strony obejmuje jego wyłączną strefę ekonomiczną i szelf kontynentalny, jak wskazano w *Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza*, sporządzonej w Montego Bay dnia 10 grudnia 1982 r. (zwanej dalej „UNCLOS”).

² Do celów definicji „inwestycji” „przedsiębiorstwo” nie obejmuje przedstawicielstwa. Dla większej pewności należy wyjaśnić, że sam fakt, iż przedstawicielstwo jest ustanowione na terytorium Strony, nie stanowi podstawy do uznania, że stanowi ono inwestycję.

(v) roszczenia pieniężne lub dotyczące innych aktywów lub wykonania zobowiązań umownych, mające wartość ekonomiczną¹; oraz

(vi) prawa własności intelektualnej² oraz wartość firmy;

dochody, które są inwestowane, są traktowane jako inwestycje, pod warunkiem, że posiadają cechy charakterystyczne inwestycji, a wszelka zmiana formy inwestowania lub reinwestowania aktywów nie ma wpływu na zakwalifikowanie ich jako inwestycji, o ile zachowują one cechy charakterystyczne inwestycji;

¹ Dla większej pewności należy wyjaśnić, że roszczenia pieniężne nie obejmują roszczeń pieniężnych wynikających wyłącznie z umów handlowych sprzedaży towarów lub świadczenia usług przez osobę fizyczną lub prawną na terytorium Strony osobie fizycznej lub prawnej na terytorium drugiej Strony, ani finansowania takich umów w inny sposób niż za pomocą kredytu, o którym mowa w ppkt (iii), bądź jakiegokolwiek powiązanego nakazu, wyroku lub orzeczenia arbitrażowego.

² Na potrzeby niniejszej Umowy pojęcie praw własności intelektualnej odnosi się co najmniej do wszystkich kategorii własności intelektualnej, o których mowa w części II sekcje 1–7 Porozumienia TRIPS, a mianowicie:

- a) prawo autorskie i prawa pokrewne,
- b) znaki towarowe,
- c) oznaczenia geograficzne,
- d) wzory przemysłowe,
- e) patenty,
- f) wzory masek (topografie) układów scalonych,
- g) ochrona informacji nieujawnionych oraz
- h) odmiany roślin.

- i) „inwestor pochodzący z terytorium Strony” oznacza osobę fizyczną pochodzącą z terytorium Strony lub osobę prawną pochodzącą z terytorium Strony, która to osoba dokonała inwestycji na terytorium drugiej Strony;
- j) „dochody” oznaczają wszelkie kwoty uzyskane lub wynikające z inwestycji lub reinwestycji, w tym zyski, dywidendy, zyski kapitałowe, opłaty licencyjne, odsetki, płatności związane z prawami własności intelektualnej, świadczenia rzeczowe i wszelkie inne zgodne z prawem przychody;
- k) „środek” oznacza wszelkie środki stosowane przez Stronę, w formie przepisów ustawowych, przepisów wykonawczych, reguł, procedur, decyzji, działań administracyjnych lub w dowolnej innej formie;
- l) „osoba” oznacza osobę fizyczną albo osobę prawną;
- m) „państwo trzecie” oznacza państwo lub terytorium, które nie są objęte terytorialnym zakresem stosowania niniejszej Umowy określonym w art. 4.22 (Terytorialny zakres stosowania);
- n) „Strona UE” oznacza Unię lub jej państwa członkowskie, bądź też Unię i jej państwa członkowskie w ramach ich odpowiednich obszarów kompetencji wynikających z Traktatu o Unii Europejskiej i Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej;
- o) „Strona” oznacza Stronę UE lub Wietnam;

- p) „wewnętrzne” w odniesieniu do ustawodawstwa, prawa lub przepisów ustawowych i wykonawczych oznacza w przypadku Unii i jej państw członkowskich¹ oraz przypadku Wietnamu odpowiednio ustawodawstwo, prawo lub przepisy ustawowe i wykonawcze na poziomie centralnym, regionalnym lub lokalnym; oraz
- q) „inwestycja objęta niniejszą Umową” oznacza inwestycję inwestora pochodzącego z terytorium Strony na terytorium drugiej Strony, istniejącą w dniu wejścia w życie niniejszej Umowy lub dokonaną bądź nabytą po tym terminie, która została zrealizowana zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami ustawowymi i wykonawczymi drugiej Strony.

ROZDZIAŁ 2

OCHRONA INWESTYCJI

ARTYKUŁ 2.1

Zakres

1. Niniejszy rozdział stosuje się do:
 - a) inwestycji objętych niniejszą Umową oraz
 - b) inwestorów Strony w odniesieniu do realizacji ich inwestycji objętych niniejszą Umową.

¹ Dla większej pewności należy wyjaśnić, że wewnętrzne przepisy ustawowe i wykonawcze państw członkowskich Unii obejmują przepisy ustawowe i wykonawcze Unii.

2. Art. 2.3 (Traktowanie narodowe) i art. 2.4 (Klauzula najwyższego uprzywilejowania) nie stosuje się do:

- a) usług audiowizualnych
- b) wydobywania, wytwarzania i przetwarzania¹ materiałów jądrowych;
- c) produkcji broni, amunicji i materiałów wojskowych lub handlu nimi;
- d) krajowego kabotażu morskiego²;
- e) krajowych i międzynarodowych usług transportu lotniczego, regularnego lub nieregularnego, oraz usług bezpośrednio związanych z wykonywaniem praw przewozowych, innych niż:
 - (i) usługi w zakresie naprawy i obsługi technicznej statku powietrznego, podczas których statek powietrzny jest wycofany z użytku;

¹ Dla większej pewności należy wyjaśnić, że przetwarzanie materiałów jądrowych obejmuje wszystkie działania objęte Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Rodzajów Działalności określoną w dokumentach statystycznych Urzędu Statystycznego Narodów Zjednoczonych, seria M, N 4, ISIC REV 3.1, 2002 kod 2330.

² Bez uszczerbku dla zakresu działalności, która stanowi kabotaż na podstawie wewnętrznych przepisów ustawowych i wykonawczych, krajowy kabotaż morski w rozumieniu niniejszego rozdziału obejmuje odpowiednio przewozy pasażerskie lub przewozy towarów między portem lub miejscem znajdującym się w państwie członkowskim Unii a innym portem lub miejscem znajdującym się w tym samym państwie członkowskim Unii lub przewozy pasażerskie lub przewozy towarów między portem lub miejscem znajdującym się w Wietnamie a innym portem lub miejscem znajdującym się w Wietnamie, w tym na jego szelfie kontynentalnym, jak stanowi UNCLOS, oraz ruch rozpoczynający i kończący się w tym samym porcie lub miejscu znajdującym się odpowiednio w państwie członkowskim Unii albo w Wietnamie.

(ii) sprzedaż i marketing usług transportu lotniczego;

(iii) usługi komputerowego systemu rezerwacji;

(iv) obsługa naziemna; oraz

(v) usługi obsługi portów lotniczych;

oraz

f) usługi świadczone i działalność prowadzona w związku z wykonywaniem władzy publicznej.

3. Art. 2.3 (Traktowanie narodowe) i art. 2.4 (Klauzula najwyższego uprzywilejowania) nie stosuje się do subsydiów przyznawanych przez Strony¹.

4. Niniejszego rozdziału nie stosuje się do odpowiednich systemów zabezpieczenia społecznego Stron ani do działań prowadzonych na terytorium każdej ze Stron, które związane są, nawet tylko okazjonalnie, z wykonywaniem władzy publicznej.

¹ W przypadku Strony UE „subsydium” obejmuje „pomoc państwa”, zgodnie z definicją zawartą w prawie Unii. W przypadku Wietnamu „subsydium” obejmuje zachęty inwestycyjne i pomoc inwestycyjną, taką jak pomoc w miejscu produkcji, szkolenie w zakresie zasobów ludzkich oraz działania wzmacniające konkurencyjność, takie jak pomoc w zakresie technologii, badań i rozwoju, pomocy prawnej, informacji rynkowych i promocji.

5. Niniejszego rozdziału nie stosuje się do środków dotyczących osób fizycznych starających się o dostęp do rynku pracy Strony ani do środków dotyczących obywatelstwa, stałego pobytu lub stałego zatrudnienia.

6. Z wyjątkiem art. 2.1 (Zakres), art. 2.2 (Inwestycje a środki regulacyjne i cele) i art. 2.5 (Traktowanie inwestycji) do art. 2.9 (Subrogacja), żadne z postanowień niniejszej Umowy nie może być interpretowane jako ograniczające obowiązki Stron na podstawie rozdziału 9 (Zamówienia publiczne) Umowy o wolnym handlu lub nakładające jakiegokolwiek dodatkowe obowiązki w odniesieniu do zamówień rządowych. Dla większej pewności należy wyjaśnić, że środki odnoszące się do zamówień rządowych, które są zgodne z rozdziałem 9 (Zamówienia publiczne) Umowy o wolnym handlu, nie są uznawane za naruszenie art. 2.1 (Zakres), art. 2.2 (Inwestycje a środki regulacyjne i cele) i art. 2.5 (Traktowanie inwestycji) do art. 2.9 (Subrogacja).

ARTYKUŁ 2.2

Inwestycje a środki regulacyjne i cele

1. Strony potwierdzają przysługujące im prawo do wprowadzania regulacji na swoim terytorium w celu osiągnięcia uzasadnionych celów polityki, takich jak ochrona zdrowia publicznego, bezpieczeństwa, środowiska lub moralności publicznej, ochrona socjalna lub ochrona konsumenta lub promowanie i ochrona różnorodności kulturowej.

2. Dla większej pewności należy wyjaśnić, że niniejszego rozdziału nie można interpretować jako zobowiązanie się Strony do niedokonywania zmian swoich ram prawnych i regulacyjnych, w tym w sposób, który może negatywnie wpłynąć na realizację inwestycji lub oczekiwania inwestora w odniesieniu do zysków.

3. Dla większej pewności należy wyjaśnić, z zastrzeżeniem ust. 4, że decyzja Strony o nieudzieleniu, nieodnowieniu lub nieutrzymaniu subsydium lub dotacji nie stanowi naruszenia postanowień niniejszego rozdziału w następujących okolicznościach:

- a) wobec braku jakichkolwiek szczegółowych zobowiązań względem inwestora pochodzącego z terytorium Strony lub inwestycji objętej niniejszą Umową na mocy prawa lub umowy w sprawie udzielenia, odnowienia lub utrzymania takiego subsydium lub takiej dotacji; lub
- b) zgodnie z wszelkimi warunkami, od których zależy udzielenie, odnowienie lub utrzymanie danego subsydium lub dotacji.

4. Dla większej pewności należy wyjaśnić, że żadne z postanowień niniejszego rozdziału nie może być interpretowane jako uniemożliwiające Stronie zaprzestania udzielania subsydium¹ lub żądania jego zwrotu, lub zobowiązujące Stronę do zapewnienia odszkodowania inwestorowi z tytułu takiego zaprzestania lub zwrotu, jeżeli takie działanie zostało zarządzone przez jeden z jej właściwych organów wymienionych w załączniku 1 (Właściwe organy).

¹ W przypadku Strony UE „subsydium” obejmuje „pomoc państwa”, zgodnie z definicją zawartą w prawie Unii. W przypadku Wietnamu „subsydium” obejmuje zachęty inwestycyjne i pomoc inwestycyjną, taką jak pomoc w miejscu produkcji, szkolenie w zakresie zasobów ludzkich oraz działania wzmacniające konkurencyjność, takie jak pomoc w zakresie technologii, badań i rozwoju, pomoc prawna, pomoc w zakresie informacji rynkowych i promocji.

ARTYKUŁ 2.3

Traktowanie narodowe

1. Każda ze Stron przyznaje inwestorom pochodzącym z terytorium drugiej Strony i ich inwestycjom objętym niniejszą Umową, w odniesieniu do realizacji inwestycji objętych niniejszą Umową, traktowanie nie mniej korzystne niż to, które przyznaje w podobnych sytuacjach swoim własnym inwestorom i ich inwestycjom.
2. Niezależnie od postanowień ust. 1 oraz, w przypadku Wietnamu z zastrzeżeniem załącznika 2 (Wyłączenie dla Wietnamu dotyczące traktowania narodowego), Strona może wprowadzić lub utrzymać dowolny środek w odniesieniu do realizacji inwestycji objętej niniejszą Umową, chyba że taki środek jest niezgodny z zobowiązaniami określonymi odpowiednio w załączniku 8-A (Wykaz szczegółowych zobowiązań Unii) lub załączniku 8-B (Wykaz szczegółowych zobowiązań Wietnamu) do Umowy o wolnym handlu, jeżeli środek ten:
 - a) został wprowadzony najpóźniej w dniu wejścia w życie niniejszej Umowy;
 - b) jest środkiem, o którym mowa w lit. a), który został utrzymany, zastąpiony lub zmieniony po wejściu w życie niniejszej Umowy, pod warunkiem że środek ten jest, po utrzymaniu, zastąpieniu lub zmianie, co najmniej w takim samym stopniu zgodny z ust. 1 jak przed utrzymaniem, zastąpieniem lub zmianą; lub

- c) jest środkiem nieobjętym lit. a) ani b), pod warunkiem że nie jest stosowany wobec inwestycji dokonywanych na terytorium Strony przed wejściem w życie takiego środka ani nie jest stosowany w sposób powodujący straty lub szkody¹ dla takich inwestycji.

ARTYKUŁ 2.4

Klauzula najwyższego uprzywilejowania

1. Każda ze Stron przyznaje inwestorom pochodzącym z terytorium drugiej Strony i ich inwestycjom objętym niniejszą Umową, w odniesieniu do realizacji inwestycji objętych niniejszą Umową, traktowanie nie mniej korzystne niż traktowanie, które przyznaje w podobnych sytuacjach inwestorom z państw trzecich i ich inwestycjom.
2. Ust. 1 nie stosuje się do następujących sektorów:
 - a) usług łączności, z wyjątkiem usług pocztowych i telekomunikacyjnych;
 - b) usług rekreacyjnych, kulturowych i sportowych;

¹ Na potrzeby niniejszej litery Strony uzgadniają, że jeżeli Strona zapewniła rozsądny okres przejściowy na wdrożenie środka lub podjęła jakiekolwiek inne próby zaradzenia wpływowi środka na inwestycje dokonane przed wejściem w życie tego środka, czynniki te zostaną uwzględnione przy określaniu, czy środek powoduje stratę lub szkodę dla inwestycji dokonanych przed wejściem w życie tego środka.

- c) rybołówstwa i akwakultury;
- d) leśnictwa i łowiectwa oraz
- e) górnictwa, w tym wydobycia ropy i gazu ziemnego.

3. Ust. 1 nie może być interpretowany jako zobowiązujący Stronę do rozszerzenia na inwestorów pochodzących z terytorium drugiej Strony lub na inwestycje objęte niniejszą Umową korzyści wynikających z traktowania przyznanego na podstawie jakiejkolwiek umowy dwustronnej, regionalnej lub międzynarodowej, która weszła w życie przed dniem wejścia w życie niniejszej Umowy.

4. Ust. 1 nie może być interpretowany jako zobowiązujący Stronę do rozszerzenia na inwestorów pochodzących z terytorium drugiej Strony lub na inwestycje objęte niniejszą Umową korzyści wynikających z:

- a) traktowania przyznanego na podstawie jakiejkolwiek umowy dwustronnej, regionalnej lub wielostronnej, która obejmuje zobowiązania do zniesienia zasadniczo wszelkich przeszkód dla inwestycji między stronami lub wymaga zbliżenia prawodawstwa stron w przynajmniej jednym sektorze gospodarki¹;
- b) traktowania przyznanego na podstawie umowy międzynarodowej w sprawie unikania podwójnego opodatkowania lub innej umowy międzynarodowej lub innego porozumienia międzynarodowego odnoszących się całkowicie lub głównie do opodatkowania; lub

¹ Dla większej pewności należy wyjaśnić, że Wspólnota Gospodarcza ASEAN wchodzi w zakres pojęcia umowy regionalnej w rozumieniu tej litery.

- c) traktowania przyznanego na podstawie środków zapewniających uznanie kwalifikacji, licencji lub środków ostrożności zgodnie z art. VII *Układu ogólnego w sprawie handlu usługami*¹ lub jego załącznikiem dotyczącym usług finansowych.

5. Dla większej pewności należy wyjaśnić, że termin „traktowanie”, o którym mowa w ust. 1, nie obejmuje procedur ani mechanizmów rozstrzygania sporów, takich jak te zawarte w rozdziale 3 (Rozstrzyganie sporów) sekcja B (Rozstrzyganie sporów między inwestorami a Stronami), przewidzianych w innych umowach dwustronnych, regionalnych lub międzynarodowych. Obowiązki materialne wynikające z takich umów nie stanowią same w sobie „traktowania” i w związku z tym nie mogą być brane pod uwagę przy ocenie, czy doszło do naruszenia niniejszego artykułu. Środki wprowadzane przez Stronę na podstawie tych obowiązków materialnych uznaje się za „traktowanie”.

6. Niniejszy artykuł należy interpretować zgodnie z zasadą *ejusdem generis*².

¹ W załączniku 1b do Porozumienia z Marakeszu ustanawiającego Światową Organizację Handlu, sporządzonego w Marakeszu dnia 15 kwietnia 1994 r.

² Dla większej pewności należy wyjaśnić, że niniejszego ustępu nie można rozumieć jako uniemożliwiającego wykładnię innych postanowień niniejszej Umowy, w stosownych przypadkach, zgodnie z zasadą *ejusdem generis*.

ARTYKUŁ 2.5

Traktowanie inwestycji

1. Każda ze Stron przyznaje inwestorom pochodzącym z terytorium drugiej Strony oraz inwestycjom objętym niniejszą Umową sprawiedliwe i słuszne traktowanie oraz pełną ochronę i bezpieczeństwo zgodnie z ust. 2–7 i załącznikiem 3 (Porozumienie w sprawie traktowania inwestycji).
2. Strona nie wywiązuje się z obowiązku sprawiedliwego i słusznego traktowania, o którym mowa w ust. 1, jeżeli środek lub szereg środków stanowi:
 - a) odmowę ochrony prawnej w postępowaniu karnym, cywilnym lub administracyjnym;
 - b) rażące naruszenie zasad sprawiedliwości proceduralnej w postępowaniu sądowym i administracyjnym;
 - c) oczywistą arbitralność;
 - d) ukierunkowaną dyskryminację z oczywiście bezprawnych powodów, jak na przykład ze względu na płeć, rasę lub religię;
 - e) niewłaściwe traktowanie, takie jak przymus, nadużycie władzy lub podobne działanie w złej wierze; lub
 - f) naruszenie jakichkolwiek dalszych elementów obowiązku sprawiedliwego i słusznego traktowania przyjętego przez Strony zgodnie z ust. 3.

3. Traktowanie niewymienione w ust. 2 może stanowić naruszenie sprawiedliwego i słusznego traktowania w przypadku, gdy Strony tak ustaliły zgodnie z procedurami przewidzianymi w art. 4.3 (Zmiany).

4. Stosując ust. 1–3, organ rozstrzygania sporów zgodnie z rozdziałem 3 (Rozstrzyganie sporów) może wziąć pod uwagę, czy Strona złożyła inwestorowi pochodzącemu z terytorium drugiej Strony szczególne oświadczenie, mające na celu doprowadzenie do realizacji inwestycji objętej niniejszą Umową, które stworzyło uzasadnione oczekiwania, i na którym inwestor oparł się przy podejmowaniu decyzji o dokonaniu lub utrzymaniu tej inwestycji, a których to oczekiwań Strona następnie nie spełniła.

5. Dla większej pewności należy wyjaśnić, że określenie „pełna ochrona i bezpieczeństwo”, o którym mowa w ust. 1, odnosi się do obowiązków Strony do działania, jakie może być w uzasadniony sposób niezbędne do ochrony fizycznej inwestorów i inwestycji objętych niniejszą Umową.

6. Jeżeli Strona zawarła pisemną umowę z inwestorami pochodzącymi z terytorium drugiej Strony lub inwestycjami objętymi niniejszą Umową, która to umowa spełnia wszystkie poniższe warunki, Strona ta nie może naruszać tej umowy przez wykonywanie władzy publicznej. Warunki te są następujące:

- a) pisemna umowa została zawarta i stała się skuteczna po dniu wejścia w życie niniejszej Umowy¹;

¹ Dla większej pewności należy wyjaśnić, że pisemna umowa, która została zawarta i stała się skuteczna po dniu wejścia w życie niniejszej Umowy, nie obejmuje odnowienia ani przedłużenia umowy zgodnie z postanowieniami pierwotnej umowy oraz na tych samych lub zasadniczo tych samych warunkach co pierwotna umowa, która została zawarta i stała się skuteczna przed dniem wejścia w życie niniejszej Umowy.

- b) inwestor opiera się na pisemnej umowie przy podejmowaniu decyzji o dokonaniu lub utrzymaniu inwestycji objętej niniejszą Umową innej niż sama pisemna umowa, a naruszenie powoduje rzeczywiste szkody dla tej inwestycji;
 - c) pisemna umowa¹ zawiera wzajemne prawa i obowiązki w związku z przedmiotową inwestycją, wiążącą obie strony; oraz
 - d) w pisemnej umowie nie zawarto klauzuli dotyczącej rozstrzygania sporów między stronami tej umowy w drodze arbitrażu międzynarodowego.
7. Naruszenie innych postanowień niniejszej Umowy lub odrębnej umowy międzynarodowej nie oznacza, że nastąpiło naruszenie niniejszego artykułu.

ARTYKUŁ 2.6

Odszkodowanie

1. Inwestorzy Strony, których inwestycje objęte niniejszą Umową doznały uszczerbku w wyniku wojny lub innego konfliktu zbrojnego, rewolucji, krajowego stanu wyjątkowego, buntu, powstania lub zamieszek na terytorium drugiej Strony, korzystają z traktowania przyznanego przez tę drugą Stronę w zakresie zwrotu, rekompensaty, odszkodowania lub innej formy rozliczenia, które nie jest mniej korzystne od traktowania przyznanego przez tę drugą Stronę swoim własnym inwestorom lub inwestorom z jakiegokolwiek państwa trzeciego.

¹ Termin „pisemna umowa” oznacza umowę sporządzoną na piśmie, zawartą przez Stronę z inwestorem pochodzącym z terytorium drugiej Strony lub jego inwestycją oraz negocjowaną i wykonywaną przez obie strony, czy to w jednym dokumencie, czy też w wielu dokumentach.

2. Bez uszczerbku dla ust. 1, inwestorzy pochodzący z terytorium Strony, którzy, w jakiegokolwiek sytuacji opisanej w ust. 1, ponieśli szkody na terytorium drugiej Strony, otrzymają od drugiej Strony niezwłoczny, odpowiedni i skuteczny zwrot lub odszkodowanie, jeżeli szkody te wynikają:

- a) z przejęcia ich inwestycji objętej niniejszą Umową lub jej części przez siły zbrojne lub władze drugiej Strony; lub
- b) ze zniszczenia ich inwestycji objętej niniejszą Umową lub jej części przez siły zbrojne lub władze drugiej Strony,

które nie były konieczne ze względu na sytuację.

ARTYKUŁ 2.7

Wywłaszczenie

1. Strona nie może dokonywać nacjonalizacji ani wywłaszczenia inwestycji objętych niniejszą Umową inwestorów pochodzących z terytorium drugiej Strony, bezpośrednio ani pośrednio przez środki mające skutek równoważny z nacjonalizacją lub wywłaszczeniem (zwanym dalej „wywłaszczeniem”), chyba że:

- a) dotyczy to celu publicznego;
- b) następuje to zgodnie z zasadami sprawiedliwości proceduralnej;

c) nie ma to charakteru dyskryminacyjnego; oraz

d) zaoferowano w zamian niezwłoczne, odpowiednie i skuteczne odszkodowanie.

2. Odszkodowanie, o którym mowa w ust. 1, musi odpowiadać godziwej wartości rynkowej inwestycji objętej niniejszą Umową w momencie poprzedzającym bezpośrednio podanie do wiadomości publicznej wywłaszczenia lub zbliżającego się wywłaszczenia, w zależności od tego, co nastąpiło wcześniej, wraz z odsetkami opartymi na rozsądnych stopach rynkowych, które ustalono w warunkach rynkowych, uwzględniając czas, jaki upłynął od momentu wywłaszczenia do wypłaty odszkodowania. Takie odszkodowanie musi być faktycznie możliwe do uzyskania, musi istnieć możliwość jego swobodnego transferu zgodnie z art. 2.8 (Transfer) i musi zostać wypłacone niezwłocznie.

3. Niezależnie od ust. 1 i 2, w przypadku gdy Wietnam jest stroną wywłaszczającą, wszelkie środki dotyczące wywłaszczenia bezpośredniego odnoszące się do gruntów:

a) realizują cel zgodny z mającymi zastosowanie wewnętrznymi przepisami ustawowymi i wykonawczymi¹; oraz

b) dokonywane są za odszkodowaniem odpowiadającym wartości rynkowej, przy jednoczesnym uwzględnieniu mających zastosowanie wewnętrznych przepisów ustawowych i wykonawczych.

4. Udzielanie obowiązkowych licencji w przypadku praw własności intelektualnej nie stanowi wywłaszczenia w rozumieniu ust. 1, w zakresie, w jakim takie udzielanie licencji jest zgodne z *Porozumieniem w sprawie handlowych aspektów praw własności intelektualnej* zawartym w załączniku 1C do Porozumienia WTO (zwanym dalej „porozumieniem TRIPS”).

¹ Mającymi zastosowanie wewnętrznymi przepisami ustawowymi i wykonawczymi są: wietnamska ustawa o gruntach nr 45/2013/QH13 i dekret nr 44/2014/ND-CP o regulacji cen gruntów, obowiązujące na dzień wejścia w życie niniejszej Umowy.

5. Inwestor, którego dotyczy wywłaszczenie, ma prawo, zgodnie z przepisami Strony wywłaszczającej, do niezwłocznego rozpatrzenia swojego roszczenia i wyceny swojej inwestycji przez organ sądowy lub inny niezależny organ tej Strony.

6. Niniejszy artykuł należy interpretować zgodnie z załącznikiem 4 (Porozumienie w sprawie wywłaszczenia).

ARTYKUŁ 2.8

Transfer

Każda ze Stron zapewnia, aby wszelkie transfery odnoszące się do inwestycji objętych niniejszą Umową były dokonywane w walucie w pełni wymiennej bez ograniczeń lub opóźnień i według rynkowego kursu wymiany obowiązującego w dniu transferu. Takie transfery obejmują:

- a) wkłady kapitałowe, takie jak środki podstawowe i dodatkowe na utrzymanie, rozwój lub rozbudowę inwestycji;
- b) zyski, dywidendy, zyski kapitałowe i inne dochody, przychody ze sprzedaży całej lub części inwestycji albo z częściowej lub całkowitej likwidacji inwestycji;
- c) płatności odsetek, opłat licencyjnych, opłat za zarządzanie i pomoc techniczną oraz innych opłat;

- d) płatności dokonane w ramach umowy, której stroną jest inwestor lub inwestycja objęta niniejszą Umową, w tym płatności dokonane zgodnie z umową pożyczki;
- e) przychody i inne wynagrodzenia personelu pochodzącego z zagranicy, który pracuje przy inwestycji;
- f) płatności dokonywane zgodnie z art. 2.6 (Odszkodowanie) i art. 2.7 (Wywłaszczenie); oraz
- g) wypłatę odszkodowania na podstawie orzeczenia wydanego na podstawie rozdziału 3 (Rozstrzyganie sporów) sekcja B (Rozstrzyganie sporów między inwestorami a Stronami).

ARTYKUŁ 2.9

Subrogacja

Jeżeli Strona lub jej agencja dokonuje płatności w ramach zabezpieczenia, gwarancji lub umowy ubezpieczenia, którą zawarła w odniesieniu do inwestycji przeprowadzonej przez jednego ze swoich inwestorów na terytorium drugiej Strony, druga Strona uznaje subrogację lub transfer wszystkich praw lub tytułów lub cesję wszelkich roszczeń dotyczących takiej inwestycji. Strona lub agencja ma prawo do dochodzenia praw lub roszczeń objętych cesją lub subrogacją w takim samym zakresie, w jakim miało to miejsce w przypadku pierwotnych praw lub roszczeń inwestora. Takie prawa mogą być dochodzone przez Stronę lub jej agencję lub inwestora wyłącznie wtedy, jeżeli Strona lub jej agencja na to zezwoli.

ROZDZIAŁ 3

ROZSTRZYGANIE SPORÓW

SEKCJA A

ROZSTRZYGANIE SPORÓW MIĘDZY STRONAMI

PODSEKCJA 1

CEL I ZAKRES STOSOWANIA

ARTYKUŁ 3.1

Cel

Celem niniejszej sekcji jest ustanowienie skutecznego i efektywnego mechanizmu unikania oraz rozstrzygania sporów między Stronami w zakresie wykładni i stosowania niniejszej Umowy z myślą o znalezieniu wspólnie uzgodnionego rozwiązania.

ARTYKUŁ 3.2

Zakres

Niniejszą sekcję stosuje się do unikania i rozstrzygania wszelkich sporów między Stronami dotyczących wykładni lub stosowania postanowień niniejszej Umowy, chyba że w Umowie przewidziano inaczej.

PODSEKCJA 2

KONSULTACJE I MEDIACJA

ARTYKUŁ 3.3

Konsultacje

1. Strony dokładają starań, by rozstrzygać wszelkie spory, o których mowa w art. 3.2 (Zakres), podejmując konsultacje prowadzone w dobrej wierze w celu znalezienia wspólnie uzgodnionego rozwiązania.
2. Strona występuje z wnioskiem o przeprowadzenie konsultacji, kierując do drugiej Strony pisemny wniosek, w którym wskazuje sporny środek oraz stosowne postanowienia niniejszej Umowy; kopię tego wniosku przekazuje się Komitetowi ustanowionemu na mocy art. 4.1 (Komitet).

3. Konsultacje przeprowadza się w ciągu 30 dni od otrzymania wniosku, o którym mowa w ust. 2, i o ile Strony nie postanowiły inaczej, odbywają się one na terytorium Strony, do której kierowany jest wniosek. Konsultacje uznaje się za zakończone po upływie 45 dni od otrzymania wniosku, chyba że obie Strony postanowią je kontynuować. Konsultacje, w szczególności wszystkie ujawnione informacje i stanowiska, jakie Strony zajęły, są poufne i pozostają bez uszczerbku dla praw każdej ze Stron w dalszych postępowaniach.

4. Konsultacje w sprawach pilnych, w tym w sprawach dotyczących towarów łatwo psujących się, towarów sezonowych lub usług sezonowych, przeprowadza się w ciągu 15 dni od otrzymania wniosku, o którym mowa w ust. 2. Konsultacje uznaje się za zakończone po upływie 20 dni od otrzymania wniosku, o którym mowa w ust. 2, chyba że obie Strony postanowią je kontynuować.

5. Strona, która wystąpiła z wnioskiem o konsultacje, może skorzystać z art. 3.5 (Wszczęcie postępowania arbitrażowego), jeżeli:

- a) druga Strona nie odpowie na wniosek o przeprowadzenie konsultacji w ciągu 15 dni od jego otrzymania;
- b) konsultacje nie odbędą się w terminie określonym w ust. 3 lub 4;
- c) Strony postanowią nie przeprowadzać konsultacji; lub
- d) konsultacje zakończą się bez wspólnie uzgodnionego rozwiązania.

6. Podczas konsultacji każda ze Stron udziela wystarczających informacji dotyczących faktów, aby umożliwić zbadanie tego, w jaki sposób sporny środek może wpłynąć na funkcjonowanie i stosowanie niniejszej Umowy.

ARTYKUŁ 3.4

Mechanizm mediacji

Strony mogą w dowolnym momencie wyrazić zgodę na rozpoczęcie postępowania mediacyjnego na podstawie załącznika 9 (Mechanizm mediacji) w odniesieniu do wszelkich środków negatywnie wpływających na inwestycje między Stronami.

PODSEKCJA 3

POSTĘPOWANIE W SPRAWIE ROZSTRZYGNIĘCIA SPORU

ARTYKUŁ 3.5

Wszczęcie postępowania arbitrażowego

1. W przypadku gdy Stronom nie uda się rozstrzygnąć sporu w drodze konsultacji przewidzianych w art. 3.3 (Konsultacje), Strona, która wystąpiła z wnioskiem o konsultacje, może złożyć wniosek o powołanie organu arbitrażowego.

2. Wniosek o powołanie organu arbitrażowego składa się na piśmie drugiej Stronie, a jego kopię przekazuje się Komitetowi. Strona skarżąca wskazuje we wniosku sporny środek oraz wyjaśnia, w jaki sposób środek ten narusza postanowienia niniejszej Umowy, w sposób wystarczająco jasno przedstawiający podstawę prawną skargi.

ARTYKUŁ 3.6

Zakres zadań organu arbitrażowego

O ile w ciągu 10 dni od dnia wyboru arbitrów Strony nie postanowią inaczej, zakres zadań organu arbitrażowego jest następujący:

„zbadanie, w świetle odpowiednich postanowień niniejszej Umowy przywołanych przez Strony, sprawy, o której mowa we wniosku o powołanie organu arbitrażowego na podstawie art. 3.5 (Wszczęcie postępowania arbitrażowego), w celu wydania orzeczenia w sprawie zgodności spornego środka z postanowieniami, o których mowa w art. 3.2 (Zakres), a także w celu zawarcia w sprawozdaniu ustaleń faktycznych, wskazania możliwości zastosowania odpowiednich postanowień oraz przedstawienia ogólnego uzasadnienia wszelkich ustaleń i zaleceń, zgodnie z art. 3.10 (Sprawozdanie wstępne) i 3.11 (Sprawozdanie końcowe).”.

ARTYKUŁ 3.7

Powołanie organu arbitrażowego

1. W skład organu arbitrażowego wchodzi trzech arbitrów.
2. W ciągu 10 dni od otrzymania przez Stronę, przeciwko której wniesiono skargę, wniosku o powołanie organu arbitrażowego, Strony konsultują się ze sobą w celu osiągnięcia porozumienia co do składu organu arbitrażowego.
3. W przypadku gdy Strony nie osiągną porozumienia co do składu organu arbitrażowego w terminie określonym w ust. 2, każda ze Stron może powołać arbitra spośród osób wskazanych w swojej części listy sporządzonej na podstawie art. 3.23 (Lista arbitrów) w ciągu 10 dni od upływu terminu określonego w ust. 2. Jeżeli Strona nie powoła arbitra ze swojej części listy, arbitra, na wniosek drugiej Strony, wybiera w drodze losowania przewodniczący Komitetu lub osoba przez niego wyznaczona, spośród osób wskazanych w części listy dotyczącej tej Strony, sporządzonej na podstawie art. 3.23 (Lista arbitrów).
4. W przypadku gdy Strony nie osiągną porozumienia co do przewodniczącego organu arbitrażowego w terminie określonym w ust. 2, przewodniczący Komitetu lub osoba przez niego wyznaczona wybiera przewodniczącego organu arbitrażowego w drodze losowania, na wniosek Strony, spośród osób wskazanych w części listy zawierającej kandydatów na przewodniczących, sporządzonej na podstawie art. 3.23 (Lista arbitrów).
5. Przewodniczący Komitetu lub osoba przez niego wyznaczona wybiera arbitrów w ciągu pięciu dni od otrzymania wniosku, o którym mowa w ust. 3 lub 4.

6. Za dzień powołania organu arbitrażowego uznaje się dzień, w którym wszyscy trzech wybrani arbitrzy powiadomili Strony o przyjęciu powołania zgodnie z załącznikiem 7 (Regulamin wewnętrzny).

7. Jeżeli w momencie wystąpienia z wnioskiem na podstawie ust. 3 lub 4 którakolwiek z list przewidzianych w art. 3.23 (Lista arbitrów) nie została sporządzona lub nie zawiera wystarczającej liczby nazwisk, arbitrów wybiera się w drodze losowania spośród osób formalnie zaproponowanych przez obie Strony, a w przypadku gdy tylko jedna Strona przedstawiła swoje propozycje – przez jedną ze Stron.

ARTYKUŁ 3.8

Postępowanie w sprawie rozstrzygnięcia sporu przed organem arbitrażowym

1. Zasady i procedury ustanowione w niniejszym artykule, załącznikach 7 (Regulamin wewnętrzny) i 8 (Kodeks postępowania arbitrów i mediatorów) regulują postępowanie w sprawie rozstrzygnięcia sporu przed organem arbitrażowym.

2. O ile Strony nie postanowią inaczej, spotykają się one z organem arbitrażowym w ciągu 10 dni od jego powołania w celu ustalenia wszelkich kwestii, które Strony lub organ arbitrażowy uznają za stosowne, włącznie z harmonogramem postępowania oraz wynagrodzeniem i wydatkami arbitrów, zgodnie z załącznikiem 7 (Regulamin wewnętrzny). Arbitrzy i przedstawiciele Stron mogą brać udział w tym spotkaniu za pośrednictwem telefonu lub wideokonferencji.

3. O miejscu posiedzenia decydują Strony za obopólną zgodą. Jeżeli Strony nie osiągną porozumienia co do miejsca posiedzenia, odbywa się ono w Brukseli, gdy Stroną skarżącą jest Wietnam, a w Hanoi, gdy Stroną skarżącą jest Strona UE.
4. Wszelkie posiedzenia mają charakter jawny, chyba że załącznik 7 (Regulamin wewnętrzny) stanowi inaczej.
5. Zgodnie z załącznikiem 7 (Regulamin wewnętrzny) Stronom daje się możliwość uczestnictwa w prezentacjach, oświadczeniach, argumentach i replikach w ramach postępowania. Wszelkie informacje lub stanowiska pisemne przedłożone organowi arbitrażowemu przez Stronę, w tym wszelkie uwagi dotyczące opisowej części sprawozdania wstępnego, odpowiedzi na pytania organu arbitrażowego oraz uwagi Strony dotyczące tych odpowiedzi, są udostępniane drugiej Stronie.
6. Jeżeli w ciągu trzech dni od dnia powołania organu arbitrażowego Strony nie uzgodnią inaczej, organ arbitrażowy może, zgodnie z załącznikiem 7 (Regulamin wewnętrzny), otrzymać od osoby fizycznej lub prawnej mającej siedzibę na terytorium Strony dobrowolne stanowiska pisemne (*amicus curiae*).
7. Na potrzeby wewnętrznych obrad organ arbitrażowy spotyka się na posiedzeniu niejawnym, w którym uczestniczą wyłącznie arbitrzy. Organ arbitrażowy może jednak zezwolić na obecność w obradach swoich asystentów. Obrady organu arbitrażowego i przedkładane mu dokumenty są poufne.

ARTYKUŁ 3.9

Orzeczenie wstępne o pilnym charakterze sprawy

Na wniosek Strony organ arbitrażowy wydaje orzeczenie wstępne stwierdzające, czy dana sprawa jest pilna, w ciągu 10 dni od dnia jego powołania.

ARTYKUŁ 3.10

Sprawozdanie wstępne

1. Organ arbitrażowy przekazuje Stronom sprawozdanie wstępne, zawierające ustalenia faktyczne, wskazanie możliwości zastosowania odpowiednich postanowień oraz ogólne uzasadnienie każdego z ustaleń i zaleceń, nie później niż w ciągu 90 dni od dnia powołania organu arbitrażowego. Jeżeli organ arbitrażowy uzna, że nie zdoła dochować tego terminu, przewodniczący organu arbitrażowego powiadamia o tym Strony i Komitet na piśmie, podając przyczyny opóźnienia oraz przewidywany termin przedstawienia sprawozdania wstępnego przez organ arbitrażowy. Organ arbitrażowy nie może w żadnym razie przedstawić sprawozdania wstępnego później niż 120 dni od dnia jego powołania.
2. W ciągu 14 dni od przekazania sprawozdania wstępnego Strona może złożyć pisemny wniosek, wraz ze swoimi uwagami, do organu arbitrażowego, aby dokonał on weryfikacji określonych aspektów sprawozdania wstępnego.

3. W pilnych przypadkach, w tym w przypadkach dotyczących towarów łatwo psujących się, towarów sezonowych lub usług sezonowych, organ arbitrażowy dokłada wszelkich starań, aby przekazać swoje sprawozdanie wstępne w ciągu 45 dni, a w żadnym przypadku nie później niż 60 dni od dnia powołania organu arbitrażowego. W ciągu siedmiu dni od przekazania sprawozdania wstępnego Strona może złożyć pisemny wniosek, wraz ze swoimi uwagami, do organu arbitrażowego, aby dokonał on weryfikacji określonych aspektów sprawozdania wstępnego.
4. Po rozważeniu ewentualnych pisemnych wniosków Stron, w tym ich uwag, dotyczących sprawozdania wstępnego organ arbitrażowy może zmodyfikować swoje sprawozdanie oraz przeprowadzić wszelkie dalsze badania, jakie uzna za właściwe.

ARTYKUŁ 3.11

Sprawozdanie końcowe

1. Organ arbitrażowy przekazuje Stronom oraz Komitetowi sprawozdanie końcowe w ciągu 120 dni od powołania organu arbitrażowego. Jeżeli organ arbitrażowy uzna, że nie zdoła dochować tego terminu, przewodniczący organu arbitrażowego powiadamia o tym Strony i Komitet na piśmie, podając przyczyny opóźnienia oraz przewidywany termin przedstawienia sprawozdania końcowego przez organ arbitrażowy. Organ arbitrażowy nie może w żadnym razie przekazać sprawozdania końcowego później niż 150 dni od dnia swojego powołania.

2. W pilnych przypadkach, w tym w przypadkach dotyczących towarów łatwo psujących się, towarów sezonowych lub usług sezonowych, organ arbitrażowy dokłada wszelkich starań, aby przekazać swoje sprawozdanie końcowe w ciągu 60 dni od dnia powołania. Organ arbitrażowy nie może w żadnym razie przekazać sprawozdania końcowego później niż 75 dni od dnia swojego powołania.

3. Sprawozdanie końcowe zawiera wystarczające rozważenie argumentów przedstawionych na etapie wstępnej weryfikacji oraz wyraźnie ustosunkowuje się do uwag Stron.

ARTYKUŁ 3.12

Wykonanie sprawozdania końcowego

Strona, przeciwko której wniesiono skargę, podejmuje wszelkie działania niezbędne do wykonania sprawozdania końcowego w sposób niezwłoczny i w dobrej wierze.

ARTYKUŁ 3.13

Rozsądny termin wykonania sprawozdania końcowego

1. Jeżeli natychmiastowe wykonanie sprawozdania nie jest możliwe, Strony dokładają starań, aby wspólnie uzgodnić termin wykonania sprawozdania końcowego. W takim przypadku Strona, przeciwko której wniesiono skargę, powiadamia Stronę skarżącą oraz Komitet nie później niż 30 dni od otrzymania sprawozdania końcowego o tym, ile czasu potrzebuje na wykonanie sprawozdania (dalej „rozsądny termin”).

2. W przypadku braku porozumienia między Stronami co do rozsądnego terminu wykonania sprawozdania, Strona skarżąca składa, w ciągu 20 dni od otrzymania przez Stronę, przeciwko której wniesiono skargę, powiadomienia dokonanego zgodnie z ust. 1, pisemny wniosek do organu arbitrażowego ustanowionego na podstawie art. 3.7 (Powołanie organu arbitrażowego) (zwanego dalej „organem arbitrażowym w pierwotnym składzie”) o ustalenie takiego rozsądnego terminu. O złożeniu takiego wniosku powiadamia się Stronę, przeciwko której wniesiono skargę, a jego kopię przekazuje się Komitetowi.
3. Organ arbitrażowy przekazuje Stronom oraz Komitetowi swoje orzeczenie w sprawie rozsądnego terminu w ciągu 20 dni od dnia złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 2.
4. Strona, przeciwko której wniesiono skargę, informuje na piśmie Stronę skarżącą o postępach w wykonaniu sprawozdania końcowego nie później niż 30 dni przed upływem rozsądnego terminu.
5. Strony mogą uzgodnić przedłużenie rozsądnego terminu.

ARTYKUŁ 3.14

Przegląd środków przyjętych w celu wykonania sprawozdania końcowego

1. Strona, przeciwko której wniesiono skargę, powiadamia Stronę skarżącą oraz Komitet, przed upływem rozsądnego terminu, o wszelkich środkach, które przyjęła w celu wykonania sprawozdania końcowego.

2. W przypadku braku porozumienia między Stronami co do istnienia środka lub zgodności środka, przyjętego w celu zapewnienia zgodności z postanowieniami, o których mowa w art. 3.2 (Zakres), o którym powiadomiono na podstawie ust. 1, Strona skarżąca może wystąpić z pisemnym wnioskiem do organu arbitrażowego w pierwotnym składzie o wydanie orzeczenia w tej sprawie. O złożeniu takiego wniosku powiadamia się Stronę, przeciwko której wniesiono skargę, a jego kopię przekazuje się Komitetowi. Strona skarżąca wskazuje we wniosku sporny środek oraz wyjaśnia, w jaki sposób środek ten narusza postanowienia określone w art. 3.2 (Zakres), w sposób wystarczająco jasno przedstawiający podstawę prawną skargi.

3. Organ arbitrażowy przekazuje swoje orzeczenie Stronom oraz Komitetowi w ciągu 45 dni od dnia złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 2.

ARTYKUŁ 3.15

Środki tymczasowe w przypadku niewykonania sprawozdania końcowego

1. Jeżeli przed upływem rozsądnego terminu Strona, przeciwko której wniesiono skargę, nie powiadomi Strony skarżącej i Komitetu o jakimkolwiek środku przyjętym w celu wykonania sprawozdania końcowego lub jeżeli organ arbitrażowy uzna, że nie przyjęto żadnego środka w celu wykonania sprawozdania końcowego lub że środek, o którym powiadomiono na podstawie art. 3.14 ust. 1 (Przegląd środków przyjętych w celu wykonania sprawozdania końcowego) jest niezgodny z obowiązkami ciążącymi na tej Stronie na podstawie postanowień, o których mowa w art. 3.2 (Zakres), Strona, przeciwko której wniesiono skargę, przedstawia, na wniosek Strony skarżącej i po konsultacjach z nią, propozycję dotyczącą odszkodowania.

2. Jeżeli Strona skarżąca zdecyduje się nie występować z wnioskiem o propozycję dotyczącą odszkodowania lub – w przypadku gdy wystąpi z takim wnioskiem – jeżeli nie osiągnięto porozumienia w sprawie odszkodowania w ciągu 30 dni od upływu rozsądnego terminu lub od wydania orzeczenia przez organ arbitrażowy na podstawie art. 3.14 (Przegląd środków przyjętych w celu wykonania sprawozdania końcowego), w którym stwierdza się, że nie przyjęto żadnego środka w celu wykonania sprawozdania lub że przyjęty środek jest niezgodny z postanowieniami, o których mowa w art. 3.2 (Zakres), Strona skarżąca jest uprawniona, po wcześniejszym powiadomieniu drugiej Strony i Komitetu, do przyjęcia właściwych środków, w ramach zobowiązań w zakresie handlu i inwestycji na warunkach preferencyjnych znajdujących zastosowanie pomiędzy Stronami, mających skutek odpowiadający zakresowi zniweczenia lub naruszenia korzyści spowodowanego tym naruszeniem. W powiadomieniu określa się takie środki. Strona skarżąca może zastosować takie środki w każdym momencie po upływie 10 dni od otrzymania powiadomienia przez Stronę, przeciwko której wniesiono skargę, chyba że Strona ta złoży wniosek o arbitraż na podstawie ust. 3 niniejszego artykułu.

3. Jeżeli Strona, przeciwko której wniesiono skargę, uzna, że skutki środków przyjętych przez Stronę skarżącą nie odpowiadają zakresowi zniweczenia lub naruszenia korzyści spowodowanego naruszeniem, może wystąpić z pisemnym wnioskiem do organu arbitrażowego w pierwotnym składzie o wydanie orzeczenia w tej sprawie. O wystąpieniu z takim wnioskiem powiadamia się Stronę skarżącą, a jego kopię przekazuje się Komitetowi przed upływem okresu 10 dni, o którym mowa w ust. 2. Organ arbitrażowy w pierwotnym składzie przekazuje, w ciągu 30 dni od dnia wystąpienia z wnioskiem, Stronom oraz Komitetowi orzeczenie w sprawie środków przyjętych przez Stronę skarżącą. Środków, o których mowa w ust. 2, nie przyjmuje się przed przekazaniem orzeczenia organu arbitrażowego w pierwotnym składzie, a jakiegokolwiek przyjęte środki muszą być zgodne z tym orzeczeniem.

4. Środki określone w niniejszym artykule mają charakter tymczasowy i nie mogą być stosowane po tym jak:

- a) Strony osiągnęły wspólnie uzgodnione rozwiązanie zgodnie z art. 3.19 (Wspólnie uzgodnione rozwiązanie);
- b) Strony osiągnęły porozumienie co do tego, czy środek, o którym powiadomiono na podstawie art. 3.14 ust. 1 (Przegląd środków przyjętych w celu wykonania sprawozdania końcowego) zapewnia przestrzeganie przez Stronę, przeciwko której wniesiono skargę, postanowień, o których mowa w art. 3.2 (Zakres); lub
- c) środek uznany za niezgodny z postanowieniami, o których mowa w art. 3.2 (Zakres), został wycofany lub zmieniony w taki sposób, że stał się zgodny z tymi postanowieniami, zgodnie z orzeczeniem wydanym na podstawie art. 3.14 ust. 3 (Przegląd środków przyjętych w celu wykonania sprawozdania końcowego).

ARTYKUŁ 3.16

Przegląd środków przyjętych w celu wykonania sprawozdania końcowego po wprowadzeniu środków tymczasowych w przypadku niewykonania sprawozdania końcowego

1. Strona, przeciwko której wniesiono skargę, powiadamia Stronę skarżącą i Komitet o wszelkich środkach, które przyjęła w celu wykonania sprawozdania końcowego organu arbitrażowego po zastosowaniu środków przez Stronę skarżącą lub po zastosowaniu odszkodowania, w zależności od przypadku. Z wyjątkiem przypadków, o których mowa w ust. 2, Strona skarżąca kończy stosowanie środków przyjętych zgodnie z art. 3.15 (Środki tymczasowe w przypadku niewykonania sprawozdania końcowego) w ciągu 30 dni od otrzymania powiadomienia. W przypadku gdy zastosowano odszkodowanie, i z wyjątkiem przypadków, o których mowa w ust. 2, Strona, przeciwko której wniesiono skargę, może zakończyć stosowanie takiego odszkodowania w ciągu 30 dni od powiadomienia, że wykonała sprawozdanie końcowe organu arbitrażowego.
2. Jeżeli w ciągu 30 dni od otrzymania takiego powiadomienia Strony nie osiągną porozumienia co do tego, czy środek, o którym powiadomiono, zapewnia przestrzeganie przez Stronę, przeciwko której wniesiono skargę, postanowień, o których mowa w art. 3.2 (Zakres), Strona skarżąca może zwrócić się do organu arbitrażowego w pierwotnym składzie z pisemnym wnioskiem o wydanie orzeczenia w tej sprawie. O złożeniu takiego wniosku powiadamia się Stronę, przeciwko której wniesiono skargę, a jego kopię przekazuje się Komitetowi.

3. W ciągu 45 dni od dnia złożenia wniosku organ arbitrażowy przekazuje swoje orzeczenie Stronom oraz Komitetowi. Jeżeli organ arbitrażowy uzna, że zgłoszony środek jest zgodny z postanowieniami, o których mowa w art. 3.2 (Zakres), stosowanie środków, o których mowa w art. 3.15 (Środki tymczasowe w przypadku niewykonania sprawozdania końcowego), lub odszkodowania, w zależności od przypadku, zostaje zakończone. W stosownych przypadkach w świetle orzeczenia organu arbitrażowego dostosowuje się zakres środków podjętych zgodnie z art. 3.15 ust. 2 lub wysokość odszkodowania.

ARTYKUŁ 3.17

Zastępowanie arbitrów

Jeżeli w toku postępowania arbitrażowego organ arbitrażowy w pierwotnym składzie lub niektórzy jego członkowie nie mogą uczestniczyć w postępowaniu, wyłączają się z udziału lub muszą zostać zastąpieni, ponieważ nie spełniają wymogów kodeksu postępowania określonego w załączniku 8 (Kodeks postępowania arbitrów i mediatorów), zastosowanie ma procedura określona w art. 3.7 (Powołanie organu arbitrażowego). Termin przekazania sprawozdań i orzeczeń, w zależności od przypadku, zostaje przedłużony o 20 dni.

ARTYKUŁ 3.18

Zawieszenie i zakończenie postępowania arbitrażowego

1. Na wniosek obu Stron organ arbitrażowy w dowolnym momencie zawiesza swoje prace na uzgodniony przez Strony okres, nieprzekraczający 12 kolejnych miesięcy. Organ arbitrażowy wznowia swoje prace przed upływem tego okresu zawieszenia na pisemny wniosek obu Stron. Strony powiadamiają o tym odpowiednio Komitet. Organ arbitrażowy może również wznowić swoje prace po upływie okresu zawieszenia na pisemny wniosek którejkolwiek ze Stron. Strona wnioskująca powiadamia o tym odpowiednio Komitet oraz drugą Stronę. Jeżeli żadna ze Stron nie wniesie o wznowienie prac organu arbitrażowego po upływie okresu zawieszenia, uprawnienia organu arbitrażowego wygasają, a postępowanie zostaje zakończone. W przypadku zawieszenia prac organu arbitrażowego terminy określone w stosownych postanowieniach niniejszej sekcji zostają przedłużone o okres odpowiadający okresowi zawieszenia prac organu arbitrażowego. Zawieszenie i zakończenie prac organu arbitrażowego pozostają bez uszczerbku dla praw każdej ze Stron w innych postępowaniach na podstawie art. 3.24 (Wybór sądu właściwego).
2. Strony mogą zgodnie postanowić o zakończeniu postępowania przed organem arbitrażowym w drodze wspólnego powiadomienia przesłanego przewodniczącemu organu arbitrażowego oraz Komitetowi w dowolnym momencie przed wydaniem przez organ arbitrażowy sprawozdania końcowego.

ARTYKUŁ 3.19

Wspólnie uzgodnione rozwiązanie

Strony mogą w dowolnym momencie wspólnie uzgodnić rozwiązanie sporu podlegającego niniejszej sekcji. Wspólnie powiadamiają o takim rozwiązaniu Komitet oraz, w stosownych przypadkach, przewodniczącego organu arbitrażowego. Jeżeli rozwiązanie wymaga zatwierdzenia zgodnie z odpowiednimi wewnętrznymi procedurami którejkolwiek ze Stron, powiadomienie zawiera informację o takim wymogu, a postępowanie w sprawie rozstrzygnięcia sporu zostaje zawieszone. Jeżeli zatwierdzenie takie nie jest konieczne lub jeżeli powiadomiono o zakończeniu takich wewnętrznych procedur, postępowanie w sprawie rozstrzygnięcia sporu zostaje zakończone.

ARTYKUŁ 3.20

Informacje i porady techniczne

Organ arbitrażowy, na wniosek Strony lub z własnej inicjatywy, może zwracać się do dowolnego źródła, w tym również do Stron uczestniczących w sporze, o informacje, jakie uzna za stosowne do celów prowadzonego postępowania. Organ arbitrażowy ma również prawo, jeżeli uzna to za stosowne, zwrócić się o opinię ekspertów. Przed dokonaniem wyboru takich ekspertów organ arbitrażowy konsultuje się ze Stronami. Wszelkie informacje uzyskane na podstawie niniejszego artykułu są ujawniane i przedkładane Stronom w celu umożliwienia im przedstawienia uwag w terminie określonym przez organ arbitrażowy.

ARTYKUŁ 3.21

Zasady wykładni

Organ arbitrażowy dokonuje wykładni postanowień, o których mowa w art. 3.2 (Zakres), zgodnie ze zwyczajowymi zasadami wykładni międzynarodowego prawa publicznego, w tym z zasadami określonymi w *Konwencji wiedeńskiej o prawie traktatów*, sporządzonej w Wiedniu dnia 23 maja 1969 r. (zwanej dalej „Konwencją wiedeńską”). Organ arbitrażowy uwzględnia również odpowiednią wykładnię ustaloną w sprawozdaniach zespołów orzekających i Organu Odwoławczego przyjętych przez Organ Rozstrzygania Sporów na podstawie załącznika 2 do Porozumienia WTO. Sprawozdania i orzeczenia organu arbitrażowego nie mogą rozszerzać ani ograniczać praw i obowiązków Stron przewidzianych w niniejszej Umowie.

ARTYKUŁ 3.22

Decyzje i orzeczenia organu arbitrażowego

1. Organ arbitrażowy dokłada wszelkich starań, aby jego decyzje podejmowane były w drodze konsensusu. W przypadku gdy decyzja nie może zostać podjęta w drodze konsensusu, sprawa będąca przedmiotem decyzji jest rozstrzygana większością głosów. Zdania odrębne arbitrów nie są w żadnym przypadku publikowane.

2. Sprawozdania i orzeczenia organu arbitrażowego są bezwarunkowo akceptowane przez Strony. Nie tworzą one jakichkolwiek praw ani obowiązków względem osób fizycznych lub prawnych. Sprawozdania i orzeczenia zawierają ustalenia faktyczne, wskazanie możliwości zastosowania odpowiednich postanowień, o których mowa w art. 3.2 (Zakres), oraz ogólne uzasadnienie wszelkich ustaleń i wniosków. Komitet podaje sprawozdania i orzeczenia organu arbitrażowego do wiadomości publicznej w całości w ciągu 10 dni od ich wydania, chyba że postanowi inaczej w celu ochrony informacji poufnych.

PODSEKCJA 4

POSTANOWIENIA OGÓLNE

ARTYKUŁ 3.23

Lista arbitrów

1. Nie później niż sześć miesięcy po wejściu w życie niniejszej Umowy Komitet sporządza listę przynajmniej 15 osób, które są skłonne i zdolne pełnić rolę arbitra. Lista składa się z trzech części:

- a) części dotyczącej Wietnamu;
- b) części dotyczącej Unii i jej państw członkowskich; oraz

- c) części złożonej z osób niebędących obywatelami żadnej ze Stron i niemających na terytorium żadnej ze Stron stałego miejsca zamieszkania, które są kandydatami do roli przewodniczącego organu arbitrażowego.
2. Każda część listy zawiera imiona i nazwiska co najmniej pięciu osób. Komitet zapewnia, aby na liście znajdowała się zawsze co najmniej ta minimalna liczba osób.
3. Arbitrzy muszą posiadać udowodnioną wiedzę specjalistyczną i doświadczenie w dziedzinie prawa i handlu międzynarodowego. Arbitrzy muszą być niezależni i działać w imieniu własnym, nie mogą przyjmować instrukcji od żadnej organizacji ani rządu oraz być powiązani z rządem żadnej ze Stron, a ich postępowanie musi być zgodne z kodeksem postępowania zawartym w załączniku 8 (Kodeks postępowania arbitrów i mediatorów).
4. Komitet może sporządzić dodatkową listę 10 osób posiadających udowodnioną wiedzę specjalistyczną i doświadczenie w konkretnych sektorach objętych niniejszą Umową. Z zastrzeżeniem zgody Stron taka dodatkowa lista jest wykorzystywana do tworzenia organu arbitrażowego zgodnie z procedurą określoną w art. 3.7 (Powołanie organu arbitrażowego).

ARTYKUŁ 3.24

Wybór forum

1. Skorzystanie z postępowania w sprawie rozstrzygnięcia sporu na podstawie niniejszego rozdziału pozostaje bez uszczerbku dla ewentualnych działań w ramach Światowej Organizacji Handlu, w tym postępowania w zakresie rozstrzygania sporów, bądź na podstawie innej umowy międzynarodowej, której obie Strony są stronami.

2. Na zasadzie odstępstwa od ust. 1 Strona nie może, w odniesieniu do konkretnego środka, dochodzić roszczeń z tytułu naruszenia zasadniczo równoważnego zobowiązania wynikającego z niniejszej Umowy oraz Porozumienia WTO lub jakiejkolwiek innej umowy międzynarodowej, której obie Strony są stronami na odpowiednich forach. Po wszczęciu postępowania w sprawie rozstrzygnięcia sporu Strona nie może dochodzić na innym forum roszczeń z tytułu naruszenia zasadniczo równoważnego zobowiązania wynikającego z innej umowy, chyba że z powodów proceduralnych lub jurysdykcyjnych forum wybrane jako pierwsze nie dokona ustaleń dotyczących roszczeń z tytułu naruszenia tego zobowiązania.

3. Na potrzeby niniejszego artykułu:

- a) postępowanie w sprawie rozstrzygnięcia sporu na podstawie Porozumienia WTO uznaje się za wszczęte z chwilą złożenia przez Stronę wniosku o ustanowienie zespołu orzekającego na podstawie art. 6 *Uzgodnienia w sprawie zasad i procedur regulujących rozstrzyganie sporów*;
- b) postępowanie w sprawie rozstrzygnięcia sporu na podstawie niniejszego rozdziału uznaje się za wszczęte z chwilą złożenia przez Stronę wniosku o powołanie organu arbitrażowego na podstawie art. 3.5 ust. 1 (Wszczęcie postępowania arbitrażowego);
- c) postępowanie w sprawie rozstrzygnięcia sporu na podstawie innej umowy międzynarodowej uznaje się za wszczęte zgodnie z postanowieniami takiej umowy.

4. Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie wyklucza możliwości wprowadzenia zawieszenia zobowiązań przez Stronę, jeżeli zezwala na to Organ Rozstrzygania Sporów. Ani Porozumienie WTO, ani Umowa o wolnym handlu nie uniemożliwiają Stronie przyjęcia odpowiednich środków zgodnie z art. 3.15 (Środki tymczasowe w przypadku niewykonania sprawozdania końcowego).

ARTYKUŁ 3.25

Terminy

1. Wszystkie terminy określone w niniejszej sekcji, łącznie z terminami przekazywania przez organ arbitrażowy sprawozdań i orzeczeń, liczy się w dniach kalendarzowych od dnia następującego po wykonaniu czynności lub wystąpieniu zdarzenia, do którego się odnoszą, chyba że postanowiono inaczej.
2. Każdy termin, o którym mowa w niniejszej sekcji, może zostać zmieniony za porozumieniem stron sporu. Organ arbitrażowy może w dowolnym momencie zaproponować Stronom zmianę dowolnego terminu, o którym mowa w niniejszej sekcji, podając uzasadnienie takiej propozycji.

ARTYKUŁ 3.26

Przegląd i zmiana

Komitety może dokonać przeglądu i zdecydować o zmianie załączników 7 (Regulamin wewnętrzny), 8 (Kodeks postępowania arbitrów i mediatorów) oraz 9 (Mechanizm mediacji).

SEKCJA B

ROZSTRZYGANIE SPORÓW MIĘDZY INWESTORAMI A STRONAMI

PODSEKCJA 1

ZAKRES I DEFINICJE

ARTYKUŁ 3.27

Zakres

1. Niniejszą sekcję stosuje się do sporów między skarżącym pochodzącym z terytorium jednej Strony a drugą Stroną w zakresie dowolnego środka¹, który rzekomo narusza postanowienia rozdziału 2 (Ochrona inwestycji), a naruszenie to miałoby powodować stratę lub szkodę dla skarżącego lub, w przypadku gdy skarga zostaje wniesiona w imieniu lokalnie utworzonego przedsiębiorstwa będącego własnością lub kontrolowanego przez skarżącego, dla tego lokalnie utworzonego przedsiębiorstwa.
2. Dla większej pewności należy wyjaśnić, że skarżący nie może wnosić skargi na podstawie niniejszej sekcji, jeżeli jego inwestycja została przeprowadzona przez wprowadzenie w błąd, zatajenie, korupcję lub postępowanie stanowiące nadużycie drogi sądowej.

¹ Dla większej pewności należy wyjaśnić, że termin „środek” może obejmować zaniechanie działania.

3. Trybunał i Trybunał Odwoławczy ustanowione odpowiednio na podstawie art. 3.38 (Trybunał) i art. 3.39 (Trybunał Odwoławczy) nie mogą orzekać w sprawie skarg, które wykraczają poza zakres niniejszego artykułu.
4. Skargę dotyczącą restrukturyzacji długu Strony należy rozpatrywać zgodnie z niniejszą sekcją i załącznikiem 5 (Dług publiczny).

ARTYKUŁ 3.28

Definicje

Jeżeli nie określono inaczej, na potrzeby niniejszej sekcji:

- a) „postępowanie” oznacza postępowanie przed Trybunałem lub Trybunałem Odwoławczym na podstawie niniejszej sekcji;
- b) „strony sporu” oznaczają skarżącego i pozwanego;
- c) „skarżący pochodzący z terytorium Strony” oznacza:
 - (i) inwestora pochodzącego z terytorium Strony, o którym mowa w art. 2.1 ust. 1 lit. b) (Zakres), działającego we własnym imieniu; lub

- (ii) inwestora pochodzącego z terytorium Strony, o którym mowa w art. 2.1 ust. 1 lit. b) (Zakres), działającego w imieniu lokalnie utworzonego przedsiębiorstwa, będącego własnością tego inwestora lub przez niego kontrolowanego; dla większej pewności należy wyjaśnić, że skargę wniesioną na podstawie niniejszego podpunktu uważa się za odnoszącą się do sporu między Umawiającym się Państwem a obywatelem innego Umawiającego się Państwa na potrzeby art. 25 ust. 1 konwencji ICSID;
- d) „konwencja ICSID” oznacza *Konwencję w sprawie rozstrzygania sporów inwestycyjnych między państwami a obywatelami innych państw*, sporządzoną w Waszyngtonie dnia 18 marca 1965 r.;
- e) „Strona niebędąca stroną sporu” oznacza Wietnam, w przypadku gdy pozwanymi są Unia lub państwo członkowskie Unii, bądź też Unia, gdy pozwanym jest Wietnam;
- f) „pozwany” oznacza Wietnam albo, w przypadku Strony UE, Unię albo zainteresowane państwo członkowskie na podstawie art. 3.32 (Zawiadomienie o zamiarze wniesienia skargi);
- g) „lokalnie utworzone przedsiębiorstwo” oznacza osobę prawną, utworzoną na terytorium Strony, będącą własnością inwestora pochodzącego z terytorium drugiej Strony lub przez niego kontrolowaną;
- h) „konwencja z Nowego Jorku z 1958 r.” oznacza *Konwencję o uznawaniu i wykonywaniu zagranicznych orzeczeń arbitrażowych*, sporządzoną w Nowym Jorku dnia 10 czerwca 1958 r.;

- i) „finansowanie przez osoby trzecie” oznacza wszelkie finansowanie zapewnione przez osobę fizyczną lub prawną, która nie jest stroną sporu, ale która zawiera umowę ze stroną sporu w celu pokrycia części lub całości kosztów postępowania w zamian za wynagrodzenie uzależnione od wyniku sporu lub wszelkie finansowanie zapewnione przez osobę fizyczną lub prawną, która nie jest stroną sporu, w formie darowizny lub dotacji;
- j) „UNCITRAL” oznacza Komisję Narodów Zjednoczonych do spraw Międzynarodowego Prawa Handlowego; oraz
- k) „zasady przejrzystości UNCITRAL” oznaczają zasady UNCITRAL dotyczące przejrzystości w umownych postępowaniach arbitrażowych między inwestorem a państwem.

PODSEKCJA 2

ALTERNATYWNE METODY ROZWIĄZYWANIA SPORÓW I KONSULTACJE

ARTYKUŁ 3.29

Polubowne rozstrzygnięcie sporu

Każdy spór powinien, w najszerszym możliwym zakresie, zostać rozstrzygnięty polubownie przez negocjacje lub mediację oraz, jeżeli jest to możliwe, przed złożeniem wniosku o przeprowadzenie konsultacji na podstawie art. 3.30 (Konsultacje). Polubowne rozstrzygnięcie sporu można uzgodnić w dowolnym momencie, również po wszczęciu postępowania na podstawie niniejszej sekcji.

ARTYKUŁ 3.30

Konsultacje

1. Jeżeli spór nie może zostać rozstrzygnięty polubownie w sposób przewidziany w art. 3.29 (Polubowne rozstrzygnięcie sporu), skarżący pochodzący z terytorium jednej Strony, zarzucający naruszenie postanowień, o których mowa w art. 3.27 ust. 1 (Zakres), składa wniosek o przeprowadzenie konsultacji drugiej Stronie. Wniosek ten zawiera następujące informacje:

- a) imię, nazwisko lub nazwę i adres skarżącego oraz, w przypadku gdy wniosek jest składany w imieniu lokalnie utworzonego przedsiębiorstwa, nazwę i adres oraz siedzibę rejestrową lokalnie utworzonego przedsiębiorstwa;
- b) postanowienia, o których mowa w art. 3.27 ust. 1 (Zakres), które zostały rzekomo naruszone;
- c) podstawę prawną i faktyczną skargi, w tym środki, które rzekomo naruszyły postanowienia, o których mowa w art. 3.27 ust. 1 (Zakres);
- d) żądane odszkodowanie i oszacowaną szkodę, której dotyczy skarga; oraz
- e) dowody wskazujące, że skarżący jest inwestorem pochodzącym z terytorium drugiej Strony oraz że jest właścicielem inwestycji objętej niniejszą Umową, obejmującej, w stosownych przypadkach, lokalnie ustanowione przedsiębiorstwo, w odniesieniu do której złożono wniosek o przeprowadzenie konsultacji, lub że taką inwestycję kontroluje.

Jeżeli wniosek o przeprowadzenie konsultacji jest składany przez więcej niż jednego skarżącego, lub w imieniu więcej niż jednego lokalnie utworzonego przedsiębiorstwa, informacje w ust. 1 lit. a) i e) przedstawia się odpowiednio dla każdego skarżącego lub lokalnie utworzonego przedsiębiorstwa.

2. Wniosek o przeprowadzenie konsultacji jest składany:

- a) w ciągu trzech lat od dnia, w którym skarżący lub, w odpowiednim przypadku, lokalnie utworzone przedsiębiorstwo po raz pierwszy uzyskali lub powinni byli uzyskać wiedzę o środku rzekomo naruszającym postanowienia rozdziału 2 (Ochrona inwestycji) oraz wiedzę o tym, że w związku z tym stratę lub szkodę ponieśli:
 - (i) skarżący, w przypadku skarg wniesionych przez inwestora działającego we własnym imieniu; lub
 - (ii) lokalnie utworzone przedsiębiorstwo, w przypadku skarg wniesionych przez inwestora działającego w imieniu lokalnie utworzonego przedsiębiorstwa; lub
- b) w ciągu dwóch lat od dnia, w którym skarżący lub, w odpowiednim przypadku, lokalnie utworzone przedsiębiorstwo, cofnęli skargę lub zakończyli postępowanie przed trybunałem lub sądem na podstawie prawa wewnętrznego i, w każdym przypadku, nie później niż siedem lat od dnia, w którym skarżący po raz pierwszy uzyskał lub powinien był uzyskać wiedzę o środku rzekomo naruszającym postanowienia rozdziału 2 (Ochrona inwestycji) oraz wiedzę o tym, że w związku z tym stratę lub szkodę ponieśli:
 - (i) skarżący, w przypadku skarg wniesionych przez inwestora działającego we własnym imieniu; lub

- (ii) lokalnie utworzone przedsiębiorstwo, w przypadku skarg wniesionych przez inwestora działającego w imieniu lokalnie utworzonego przedsiębiorstwa¹.

3. O ile strony sporu nie postanowiły inaczej, konsultacje przeprowadzane są w:

- a) Hanoi, jeżeli konsultacje dotyczą środków Wietnamu;
- b) Brukseli, jeżeli konsultacje dotyczą środków Unii; lub
- c) stolicy zainteresowanego państwa członkowskiego Unii, jeżeli wniosek o przeprowadzenie konsultacji dotyczy wyłącznie środków tego państwa członkowskiego.

Konsultacje mogą również odbywać się w formie wideokonferencji lub za pomocą innych środków, w szczególności jeżeli w sprawie uczestniczy małe lub średnie przedsiębiorstwo.

4. O ile strony sporu nie wyrażą zgody na dłuższy termin, konsultacje przeprowadza się w ciągu 60 dni od złożenia wniosku o przeprowadzenie konsultacji.

5. Jeżeli skarżący nie wniósł skargi na podstawie art. 3.33 (Wniesienie skargi) w okresie 18 miesięcy od złożenia wniosku o przeprowadzenie konsultacji, uznaje się, że skarżący wycofał się z postępowania na podstawie niniejszej sekcji i nie może wnieść skargi na podstawie niniejszej sekcji. Okres ten może zostać przedłużony za porozumieniem stron biorących udział w konsultacjach.

¹ Ust. 2 lit. b) nie ma zastosowania w przypadku, gdy zastosowanie ma załącznik 12 (Równoległe postępowania).

6. Terminy określone w ust. 2 i 5 nie powodują niedopuszczalności skarg, jeżeli skarżący może wykazać, że niezłożenie wniosku o konsultacje lub niewniesienie skargi wynika z braku możliwości działania przez skarżącego spowodowanego działaniami celowo przeprowadzonymi przez zainteresowaną Stronę, pod warunkiem że skarżący podjął działania tak szybko, jak to było racjonalnie możliwe, gdy tylko był w stanie je podjąć.

7. W przypadku gdy wniosek o przeprowadzenie konsultacji dotyczy rzekomego naruszenia niniejszej Umowy przez Unię lub przez państwo członkowskie Unii, zostaje on przesłany do Unii. Jeżeli stwierdzone zostaną środki przyjęte przez państwo członkowskie Unii, zawiadomienie należy przesłać również do zainteresowanego państwa członkowskiego.

ARTYKUŁ 3.31

Mediacja

1. Strony sporu mogą w dowolnym momencie zgodzić się na przeprowadzenie mediacji.
2. Przeprowadzenie mediacji jest dobrowolne i pozostaje bez uszczerbku dla sytuacji prawnej każdej ze stron sporu.
3. Przeprowadzenie mediacji może być regulowane zasadami ustalonymi w załączniku 10 (Mechanizm mediacji stosowany w przypadku sporów między inwestorami a Stronami). Każdy termin, o którym mowa w załączniku 10 (Mechanizm mediacji stosowany w przypadku sporów między inwestorami a Stronami), może być zmieniony za porozumieniem stron sporu.

4. Mediator jest wyznaczany za porozumieniem stron sporu. Takie wyznaczenie może obejmować wyznaczenie mediatora spośród członków Trybunału powołanych na podstawie art. 3.38 (Trybunał) lub członków Trybunału Odwoławczego powołanych na podstawie art. 3.39 (Trybunał Odwoławczy). Strony sporu mogą również zwrócić się do Prezesa Trybunału o wyznaczenie mediatora spośród członków Trybunału, którzy nie są obywatelami żadnego państwa członkowskiego Unii ani Wietnamu.

5. Jeżeli strony sporu uzgodniły, że przeprowadzą mediację, terminy określone w art. 3.30 ust. 2 i 5 (Konsultacje), art. 3.53 ust. 6 (Orzeczenie wstępne) oraz art. 3.54 ust. 5 (Procedura odwoławcza) pozostają zawieszone w okresie od dnia, w którym uzgodniono przeprowadzenie mediacji, do dnia, w którym jedna ze stron sporu podejmie decyzję o zakończeniu mediacji w drodze pisma przesłanego mediatorowi i drugiej stronie sporu. Na wniosek obydwu stron sporu, jeżeli skład orzekający Trybunału został powołany na podstawie art. 3.38 (Trybunał), skład orzekający zawiesza postępowanie do dnia, w którym strona sporu podejmie decyzję o zakończeniu mediacji w drodze pisma przesłanego mediatorowi i drugiej stronie sporu.

PODSEKCJA 3

WNOSZENIE SKARGI I WARUNKI WSTĘPNE

ARTYKUŁ 3.32

Zawiadomienie o zamiarze wniesienia skargi

1. Jeżeli spór nie może zostać rozstrzygnięty w terminie 90 dni od złożenia wniosku o przeprowadzenie konsultacji, skarżący może przedłożyć zawiadomienie o zamiarze, w którym wskazuje się na piśmie zamiar skarżącego dotyczący wniesienia skargi w celu rozstrzygnięcia sporu na podstawie niniejszej sekcji i które zawiera następujące informacje:
 - a) imię, nazwisko lub nazwę i adres skarżącego oraz, w przypadku gdy wniosek jest składany w imieniu lokalnie utworzonego przedsiębiorstwa, nazwę i adres oraz siedzibę rejestrową lokalnie utworzonego przedsiębiorstwa;
 - b) postanowienia, o których mowa w art. 3.27 ust. 1 (Zakres), które zostały rzekomo naruszone;
 - c) podstawę prawną i faktyczną skargi, w tym środki, które rzekomo naruszyły postanowienia, o których mowa w art. 3.27 ust. 1 (Zakres); oraz

- d) żądane odszkodowanie i oszacowaną szkodę, której dotyczy skarga.

Zawiadomienie o zamiarze jest przesyłane do Unii lub do Wietnamu, zależnie od przypadku. Jeżeli stwierdzony zostaje środek przyjęty przez państwo członkowskie Unii, zawiadomienie należy przesłać również do zainteresowanego państwa członkowskiego.

2. Gdy zawiadomienie o zamiarze zostało przesłane do Unii, Unia ustala pozwanego i, po dokonaniu takiego ustalenia, informuje skarżącego w ciągu 60 dni od otrzymania zawiadomienia o zamiarze o tym, czy Unia lub państwo członkowskie Unii jest pozwanym.

3. W przypadku gdy skarżący nie został poinformowany o ustaleniu pozwanego w ciągu 60 dni od otrzymania zawiadomienia o zamiarze:

- a) jeżeli środki wskazane w zawiadomieniu są środkami wyłącznie państwa członkowskiego Unii, to państwo członkowskie jest pozwanym; lub
- b) jeżeli środki wskazane w zawiadomieniu obejmują środki Unii, pozwanym jest Unia.

4. Skarżący może wnieść skargę na podstawie art. 3.33 (Wniesienie skargi) na podstawie ustalenia, o którym mowa w ust. 2, lub, jeżeli o takim ustaleniu nie poinformowano skarżącego, w terminie przewidzianym w ust. 2, zgodnie z ust. 3.

5. Jeżeli Unia albo państwo członkowskie Unii występuje jako pozwany w następstwie ustalenia dokonanego na podstawie ust. 2, ani Unia, ani zainteresowane państwo członkowskie nie mogą podnosić, że skarga jest niedopuszczalna, Trybunał jest niewłaściwy lub w inny sposób podnosić, że skarga lub orzeczenie są bezpodstawne lub nieważne w oparciu o argument, że właściwym pozwanym powinna być Unia, a nie państwo członkowskie lub odwrotnie.
6. Trybunał i Trybunał Odwoławczy są związane ustaleniem dokonany na podstawie ust. 2.
7. Żadne z postanowień niniejszej Umowy lub obowiązujących uregulowań dotyczących rozstrzygania sporów nie uniemożliwia wymiany między Unią i zainteresowanym państwem członkowskim wszystkich informacji na temat sporu.

ARTYKUŁ 3.33

Wniesienie skargi

1. Jeżeli sporu nie można rozstrzygnąć w ciągu sześciu miesięcy od złożenia wniosku o przeprowadzenie konsultacji i upłynęły co najmniej trzy miesiące od przedłożenia zawiadomienia o zamiarze wniesienia skargi na podstawie art. 3.32 (Zawiadomienie o zamiarze wniesienia skargi), skarżący, pod warunkiem spełniania wymogów określonych w art. 3.35 (Wymogi formalne i inne wymogi wniesienia skargi), może wnieść skargę do Trybunału powołanego na podstawie art. 3.38 (Trybunał).

2. Skargę można wnieść do Trybunału na podstawie jednego z następujących uregulowań dotyczących rozstrzygania sporów:

- a) konwencji ICSID;
- b) *Zasad dotyczących dodatkowego mechanizmu zarządzania postępowaniami* (zwanymi dalej „zasadami dotyczącymi dodatkowego mechanizmu ICSID”) przez Sekretariat Międzynarodowego Centrum Rozstrzygania Sporów Inwestycyjnych (zwany dalej „Sekretariatem ICSID”), w przypadku gdy nie mają zastosowania warunki dotyczące postępowania zgodnie z lit. a);
- c) zasad arbitrażu UNCITRAL; lub
- d) wszelkich innych uregulowań, jeżeli zgodzą się na to strony sporu. W przypadku gdy skarżący proponuje szczególne uregulowania dotyczące rozstrzygania sporów oraz jeżeli w ciągu 30 dni od otrzymania propozycji strony sporu nie wyraziły na piśmie zgody na takie uregulowania, lub pozwany nie udzielił odpowiedzi skarżącemu, skarżący może wnieść skargę na zasadach określonych w lit. a), b) lub c).

3. Wszystkie zarzuty wymienione przez skarżącego podczas wnoszenia skargi zgodnie z niniejszym artykułem muszą dotyczyć środków wskazanych we wniosku o przeprowadzenie konsultacji na podstawie art. 3.30 ust. 1 lit. c) (Konsultacje).

4. Uregulowania dotyczące rozstrzygania sporów, o których mowa w ust. 2, stosuje się z zastrzeżeniem zasad określonych w niniejszej sekcji, uzupełnionych o wszelkie zasady przyjęte przez Komitet, Trybunał lub Trybunał Odwoławczy.

5. Skargę uznaje się za wniesioną na podstawie niniejszego artykułu, jeżeli skarżący wszczął postępowanie na podstawie obowiązujących uregulowań dotyczących rozstrzygania sporów.

6. Skargi wniesione zbiorowo, w imieniu określonej liczby niezidentyfikowanych skarżących, lub wniesione przez przedstawiciela, który zamierza prowadzić postępowanie w interesie określonej liczby zidentyfikowanych lub niezidentyfikowanych skarżących, którzy przekazują mu podejmowanie wszystkich decyzji dotyczących postępowania w ich imieniu, nie są dopuszczalne.

ARTYKUŁ 3.34

Inne skargi

1. Skarżący nie może wnieść skargi do Trybunału, jeżeli skarżący wniósł już do innego krajowego lub międzynarodowego sądu lub trybunału skargę dotyczącą tego samego środka, co środek, który jest rzekomo niezgodny z postanowieniami, o których mowa w art. 3.27 ust. 1 (Zakres), i tej samej straty lub szkody, chyba że skarżący cofnie taką nierozpoznaną skargę.

2. Skarżący działający we własnym imieniu nie może wnieść skargi do Trybunału, jeżeli osoba, która, bezpośrednio lub pośrednio, posiada udziały własnościowe w skarżącym lub jest przez niego kontrolowana, wniosła już do Trybunału lub innego krajowego lub międzynarodowego sądu lub trybunału skargę dotyczącą tego samego środka, co środek, który jest rzekomo niezgodny z postanowieniami, o których mowa w art. 3.27 ust. 1 (Zakres), i tej samej straty lub szkody, chyba że ta osoba cofnie taką nierozpoznaną skargę.

3. Skarżący działający w imieniu lokalnie utworzonego przedsiębiorstwa nie może wnieść skargi do Trybunału, jeżeli osoba, która, bezpośrednio lub pośrednio, posiada udziały własnościowe w lokalnie utworzonym przedsiębiorstwie lub jest przez nie kontrolowana, wniosła już do Trybunału lub innego krajowego lub międzynarodowego sądu lub trybunału skargę dotyczącą tego samego środka, co środek, który rzekomo narusza postanowienia rozdziału 2 (Ochrona inwestycji), i tej samej straty lub szkody, chyba że ta osoba cofnie taką nierozpoznaną skargę.

4. Przed wniesieniem skargi skarżący przedstawia:

- a) dowody na to, że on i, jeżeli ma to znaczenie na podstawie ust. 2 i 3, osoba, która bezpośrednio lub pośrednio posiada udziały własnościowe w lokalnie utworzonym przedsiębiorstwie lub jest przez nie kontrolowana, cofnęli nierozpoznaną skargę, o której mowa w ust. 1, 2 lub 3; oraz
- b) zrzeczenie się przysługującego mu prawa, a w stosownych przypadkach, prawa lokalnie utworzonego przedsiębiorstwa, do wniesienia skargi, o której mowa w ust. 1.

5. Niniejszy artykuł stosuje się w związku z załącznikiem 12 (Równoległe postępowania).

6. Zrzeczenie przewidziane w ust. 4 lit. b) przestaje być skuteczne w przypadku, gdy skarga zostaje odrzucona w wyniku niespełnienia wymogów obywatelstwa będących warunkiem wniesienia skargi na podstawie niniejszej Umowy.

7. Ustępów 1–4, w tym załącznika 12 (Równoległe postępowania), nie stosuje się, jeżeli skargi są wnoszone do krajowego sądu lub trybunału wyłącznie w celu uzyskania tymczasowego nakazu sądowego lub deklaratywnego orzeczenia ustalającego oraz nie wiążą się z wypłatą odszkodowań pieniężnych.

8. Gdy skargi są wnoszone na podstawie zarówno niniejszej sekcji, jak i sekcji A (Rozstrzyganie sporów między Stronami), lub na podstawie zarówno niniejszej sekcji, jak i innej umowy międzynarodowej dotyczącej tego samego traktowania, które rzekomo jest niezgodne z postanowieniami rozdziału 2 (Ochrona inwestycji), skład orzekający Trybunału ustanowiony zgodnie z niniejszą sekcją, w najkrótszym możliwym terminie po wysłuchaniu stron sporu, uwzględnia w swojej decyzji, nakazie lub orzeczeniu postępowanie na podstawie sekcji A (Rozstrzyganie sporów między Stronami) lub innej umowy międzynarodowej. W tym celu może on również, jeżeli uzna to za konieczne, zawiesić postępowanie. Działając na podstawie niniejszego postanowienia, Trybunał przestrzega art. 3.53 ust. 6 (Orzeczenie wstępne).

ARTYKUŁ 3.35

Wymogi formalne i inne wymogi wniesienia skargi

1. Skarga może zostać wniesiona do Trybunału na podstawie niniejszej sekcji wyłącznie, jeżeli:
 - a) wniesieniu skargi towarzyszy pisemna zgoda skarżącego na rozstrzygnięcie sporu przez Trybunał zgodnie z procedurami określonymi w niniejszej sekcji oraz wskazanie przez skarżącego uregulowań dotyczących rozstrzygania sporów, o których mowa w art. 3.33 ust. 2 (Wniesienie skargi), jako mających zastosowanie uregulowań dotyczących rozstrzygania sporów;

- b) upłynęło przynajmniej sześć miesięcy od złożenia wniosku o przeprowadzenie konsultacji zgodnie z art. 3.30 (Konsultacje) i upłynęły przynajmniej trzy miesiące od przedłożenia zawiadomienia o zamiarze wniesienia skargi na podstawie art. 3.32 (Zawiadomienie o zamiarze wniesienia skargi);
- c) wniosek o przeprowadzenie konsultacji oraz zawiadomienie o zamiarze wniesienia skargi spełniają wymogi wskazane odpowiednio w art. 3.30 ust. 1 i 2 (Konsultacje) oraz w art. 3.32 ust. 1 (Zawiadomienie o zamiarze wniesienia skargi);
- d) prawna i faktyczna podstawa sporu była wcześniej przedmiotem konsultacji na podstawie art. 3.30 (Konsultacje);
- e) wszystkie zarzuty wymienione podczas wnoszenia skargi do Trybunału na podstawie art. 3.33 (Wniesienie skargi) dotyczą środka lub środków wymienionych w zawiadomieniu o zamiarze wniesienia skargi na podstawie art. 3.32 (Zawiadomienie o zamiarze wniesienia skargi); oraz
- f) spełnione są warunki określone w art. 3.34 (Inne skargi).

2. Niniejszy artykuł pozostaje bez uszczerbku dla innych wymogów jurysdykcyjnych wynikających z odpowiednich uregulowań dotyczących rozstrzygania sporów.

ARTYKUŁ 3.36

Zgoda

1. Pozwany udziela zgody na wniesienie skargi na podstawie niniejszej sekcji.
2. Skarżący udziela zgody zgodnie z procedurami przewidzianymi w niniejszej sekcji w momencie wnoszenia skargi na podstawie art. 3.33 (Wniesienie skargi).
3. Zgoda na podstawie ust. 1 i 2 wymaga, by:
 - a) strony sporu powstrzymały się od egzekwowania orzeczenia wydanego na podstawie niniejszej sekcji przed uprawomocnieniem się takiego orzeczenia na podstawie art. 3.55 (Ostateczne orzeczenie); oraz
 - b) strony sporu powstrzymały się od dążenia do odwołania, rewizji, uchylecia, unieważnienia lub zmiany orzeczenia ani nie wszczynały innej podobnej procedury przed międzynarodowym bądź krajowym sądem lub trybunałem, w odniesieniu do orzeczenia wydanego na podstawie niniejszej sekcji¹.
4. Uznaje się, że zgoda na podstawie ust. 1 i 2 spełnia wymogi:
 - a) art. 25 konwencji ICSID oraz zasad dotyczących dodatkowego mechanizmu ICSID w zakresie pisemnej zgody stron sporu; oraz
 - b) art. II konwencji z Nowego Jorku z 1958 r. w zakresie umowy pisemnej.

¹ Dla większej pewności należy wyjaśnić, że lit. b) stosuje się w związku z art. 3.57 (Wykonywanie ostatecznych orzeczeń).

ARTYKUŁ 3.37

Finansowanie przez osoby trzecie

1. W przypadku finansowania przez osoby trzecie strona sporu, która korzysta z takiego finansowania, powiadamia drugą stronę sporu i skład orzekający Trybunału lub Prezesa Trybunału, jeżeli skład orzekający Trybunału nie został powołany, o istnieniu i charakterze mechanizmu finansowania oraz podaje imię i nazwisko lub nazwę i adres udzielającej finansowania strony trzeciej.
2. Powiadomienia takiego dokonuje się w momencie wniesienia skargi lub, jeżeli umowa o finansowanie zostaje zawarta bądź darowizna lub dotacja zostaje przekazana po wniesieniu skargi, niezwłocznie po tym, jak umowa o finansowanie zostaje zawarta bądź darowizna lub dotacja zostaje przekazana.
3. Stosując art. 3.48 (Zabezpieczenie kosztów), Trybunał bierze pod uwagę, czy istnieje finansowanie przez osoby trzecie. Przy podejmowaniu decyzji w sprawie kosztów postępowania na podstawie art. 3.53 ust. 4 (Orzeczenie wstępne) Trybunał bierze pod uwagę, czy spełniono wymogi przewidziane w ust. 1 i 2 niniejszego artykułu.

PODSEKCJA 4

SYSTEM TRYBUNAŁU INWESTYCYJNEGO

ARTYKUŁ 3.38

Trybunał

1. Ustanawia się Trybunał do rozpatrywania skarg wniesionych na podstawie art. 3.33 (Wniesienie skargi).
2. Na podstawie art. 4.1 ust. 5 lit. a) (Komitet) Komitet, po wejściu w życie niniejszej Umowy, powołuje dziewięciu członków Trybunału. Trzech członków musi być obywatelami państwa członkowskiego Unii, trzech obywatelami Wietnamu, a trzech obywatelami państw trzecich¹.
3. Komitet może zadecydować o zwiększeniu lub zmniejszeniu liczby członków Trybunału o liczbę będącą wielokrotnością liczby trzy. Powołanie dodatkowych członków odbywa się na takich samych zasadach, jak określono w ust. 2.

¹ Zamiast proponować powołanie trzech członków będących jej obywatelami, każda ze Stron może wysunąć kandydatury maksymalnie trzech członków posiadających inne obywatelstwo. W takim przypadku tacy członkowie są uznawani za obywateli Strony, która zaproponowała ich powołanie na potrzeby niniejszego artykułu.

4. Członkowie Trybunału muszą posiadać kwalifikacje wymagane w swoich państwach do powołania na stanowisko sędziego lub być prawnikami o uznanej kompetencji. Członkowie Trybunału muszą wykazać się wiedzą specjalistyczną z zakresu międzynarodowego prawa publicznego. Pożądane jest, aby członkowie Trybunału posiadali wiedzę specjalistyczną, w szczególności w zakresie międzynarodowego prawa inwestycyjnego, międzynarodowego prawa handlowego i rozstrzygania sporów związanych z międzynarodowymi umowami inwestycyjnymi lub handlowymi.
5. Członkowie Trybunału są powoływani na czteroletnią kadencję, z możliwością jednokrotnego przedłużenia. Jednakże w przypadku pięciu z dziewięciu osób powołanych niezwłocznie po wejściu w życie niniejszej Umowy, wskazanych w drodze losowania, kadencję wydłuża się do sześciu lat. Powstające wakaty są uzupełniane w miarę ich pojawiania się. Osoba powołana do zastąpienia osoby, której kadencja nie wygasła, sprawuje urząd przez okres, jaki pozostał do końca kadencji jej poprzednika. Osoba, która w chwili upływu swojej kadencji jest członkiem składu orzekającego Trybunału, może za zgodą Prezesa Trybunału pozostać w tym składzie do czasu zakończenia prowadzonego przez ten skład postępowania i, wyłącznie do tego celu, jest w dalszym ciągu uznawana za członka Trybunału.
6. Trybunał rozpatruje sprawy w składach orzekających złożonych z trzech członków, spośród których jeden jest obywatelem państwa członkowskiego Unii, jeden obywatelem Wietnamu, a jeden obywatelem państwa trzeciego. Składowi orzekającemu przewodniczy członek będący obywatelem państwa trzeciego.
7. W terminie 90 dni od wniesienia skargi na podstawie art. 3.33 (Wniesienie skargi) Prezes Trybunału w systemie rotacyjnym powołuje członków do składu orzekającego Trybunału rozpatrującego sprawę, zapewniając, by składy wybierane były losowo i w sposób nieprzewidywalny, dając przy tym wszystkim członkom równe szanse orzekania.

8. Prezes i Wiceprezes Trybunału są odpowiedzialni za kwestie organizacyjne, są powoływani na dwuletnią kadencję i są wybierani w drodze losowania spośród członków będących obywatelami państw trzecich. Pełnią oni obowiązki w systemie rotacyjnym, w kolejności ustalonej w drodze losowania przez współprzewodniczących Komitetu lub ich odpowiednich przedstawicieli.

Wiceprezes zastępuje Prezesa, gdy ten nie może pełnić swoich obowiązków.

9. Niezależnie od ust. 6, strony sporu mogą wyrazić zgodę na rozpoznanie sprawy przez jednego członka będącego obywatelem państwa trzeciego, wybranego przez Prezesa Trybunału. Pozwany przychylnie rozpatruje taki wniosek skarżącego, zwłaszcza jeżeli skarżący jest małym lub średnim przedsiębiorstwem lub jeżeli dochodzona rekompensata lub odszkodowanie są stosunkowo niewielkie. Wniosek taki należy złożyć równocześnie ze skargą wnoszoną na podstawie art. 3.33 (Wniesienie skargi).

10. Trybunał może określić własne procedury pracy. Procedury pracy muszą być zgodne z mającymi zastosowanie uregulowaniami dotyczącymi rozstrzygania sporów i niniejszą sekcją. Jeżeli Trybunał podejmie decyzję o takim określeniu, Prezes Trybunału opracowuje projekt procedur pracy w porozumieniu z pozostałymi członkami Trybunału i przedstawia Komitetowi projekt procedur pracy. Komitet przyjmuje projekt procedur pracy. Jeżeli projekt procedur pracy nie zostanie przyjęty przez Komitet w ciągu trzech miesięcy od daty jego przedstawienia, Prezes Trybunału dokonuje niezbędnej zmiany projektu procedur pracy, biorąc pod uwagę opinie wyrażone przez Strony. Prezes Trybunału przedstawia następnie Komitetowi zmieniony projekt procedur pracy. Zmieniony projekt procedur pracy uznaje się za przyjęty, chyba że Komitet podejmie decyzję o odrzuceniu zmienionego projektu procedur pracy w terminie trzech miesięcy od jego przedstawienia.

11. W przypadku pojawienia się kwestii proceduralnych, których nie obejmują postanowienia niniejszej sekcji, zasady uzupełniające przyjęte przez Komitet lub procedury pracy przyjęte na podstawie ust. 10, właściwy skład orzekający Trybunału może przyjąć odpowiednią procedurę zgodną z tymi postanowieniami.
12. Skład orzekający Trybunału dokłada wszelkich starań, aby podejmować decyzje w drodze konsensusu. W przypadku gdy decyzja nie może zostać podjęta w drodze konsensusu, skład orzekający Trybunału podejmuje decyzję większością głosów wszystkich swoich członków. Opinie wyrażone przez poszczególnych członków składu orzekającego Trybunału są anonimowe.
13. Członkowie są dostępni przez cały czas i w krótkim terminie i posiadają aktualne informacje na temat działań związanych z rozstrzygnięciem sporów w ramach niniejszej Umowy.
14. Aby zapewnić ich dostępność, członkowie otrzymują miesięczne wynagrodzenie za gotowość do pełnienia obowiązków, ustalone przez Komitet w drodze decyzji. Ponadto Prezes Trybunału i, w stosownych przypadkach, Wiceprezes, pobieraienne wynagrodzenie w wysokości wynagrodzenia ustalonego na podstawie art. 3.39 ust. 16 (Trybunał Odwoławczy) za każdy dzień pracy w ramach pełnienia funkcji Prezesa Trybunału na podstawie niniejszej sekcji.
15. Wynagrodzenie za gotowość do pełnienia obowiązków oraz dzienne wynagrodzenie, o których mowa w ust. 14, są wpłacane przez obie Strony, z uwzględnieniem ich odpowiedniego poziomu rozwoju, na rachunek zarządzany przez Sekretariat ICSID. W przypadku niedokonania przez jedną ze Stron wpłaty wynagrodzenia za gotowość do pełnienia obowiązków lub dziennego wynagrodzenia, druga Strona może zdecydować o uiszczeniu tej płatności. Wszelkie takie zaległe płatności pozostają należne wraz z odpowiednimi odsetkami.

16. O ile Komisja nie przyjmie decyzji zgodnie z ust. 17, wysokość innych wynagrodzeń i wydatków członków składu orzekającego Trybunału są określone na podstawie regulacji 14 pkt 1 przepisów administracyjnych i finansowych konwencji ICSID obowiązujących w dniu wniesienia skargi i rozdzielane przez Trybunał między strony sporu zgodnie z art. 3.53 ust. 4 (Orzeczenie wstępne).

17. Wynagrodzenie za gotowość do pełnienia obowiązków, dzienne wynagrodzenie oraz inne wynagrodzenia i wydatki mogą zostać trwale przekształcone decyzją Komitetu w stałe wynagrodzenie. W takim przypadku członkowie Trybunału pełnią swoje obowiązki w pełnym wymiarze czasu pracy i nie mogą wykonywać żadnej innej zarobkowej lub niezarobkowej działalności zawodowej, chyba że w drodze wyjątku wyrazi na to zgodę Prezes Trybunału. Komitet ustala ich wynagrodzenie i związane z tym kwestie organizacyjne.

18. Sekretariat ICSID pełni funkcję sekretariatu Trybunału i zapewnia mu odpowiednie wsparcie. Wydatki na ten cel są rozdzielane przez Trybunał pomiędzy strony sporu zgodnie z art. 3.53 ust. 4 (Orzeczenie wstępne).

ARTYKUŁ 3.39

Trybunał Odwoławczy

1. Ustanawia się stały Trybunał Odwoławczy, którego zadaniem jest rozpatrywanie odwołań od orzeczeń wydanych przez Trybunał.

2. Trybunał Odwoławczy składa się z sześciu członków, z których dwóch musi być obywatelami państwa członkowskiego Unii, dwóch obywatelami Wietnamu, a dwóch obywatelami państw trzecich.
3. Na podstawie art. 4.1 ust. 5 lit. a) (Komitet) Komitet, po wejściu w życie niniejszej Umowy, powołuje sześciu członków Trybunału Odwoławczego¹.
4. Komitet może zdecydować o zwiększeniu lub zmniejszeniu liczby członków Trybunału Odwoławczego o liczbę będącą wielokrotnością liczby trzy. Powołanie dodatkowych członków odbywa się na takich samych zasadach, jak określono w ust. 2 i 3.
5. Członkowie Trybunału Odwoławczego są powoływani na czteroletnią kadencję, z możliwością jednokrotnego przedłużenia. Jednakże w przypadku trzech z sześciu osób powołanych niezwłocznie po wejściu w życie niniejszej Umowy, wskazanych w drodze losowania, kadencję wydłuża się do sześciu lat. Powstające wakaty są uzupełniane w miarę ich pojawiania się. Osoba powołana do zastąpienia osoby, której kadencja nie wygasła, sprawuje urząd przez okres, jaki pozostał do końca kadencji jej poprzednika.

¹ Zamiast proponować powołanie dwóch członków, którzy mają jej obywatelstwo, każda ze Stron może wysunąć kandydatury maksymalnie dwóch członków posiadających inne obywatelstwo. W takim przypadku tacy członkowie są uznawani za obywateli Strony, która zaproponowała ich powołanie na potrzeby niniejszego artykułu.

6. Prezes i Wiceprezes Trybunału Odwoławczego są wybierani w drodze losowania na dwuletnią kadencję spośród członków będących obywatelami państw trzecich. Pełnią oni obowiązki w systemie rotacyjnym, w kolejności ustalonej w drodze losowania przez współprzewodniczących Komitetu lub ich odpowiednich przedstawicieli. Wiceprezes zastępuje Prezesa, gdy ten nie może pełnić swoich obowiązków.

7. Członkowie Trybunału Odwoławczego muszą wykazać się wiedzą specjalistyczną z zakresu międzynarodowego prawa publicznego i posiadać kwalifikacje wymagane w swoich państwach do powołania na najwyższe stanowiska sędziowskie lub być prawnikami o uznanej kompetencji. Pożądane jest, aby członkowie Trybunału posiadali wiedzę specjalistyczną w zakresie międzynarodowego prawa inwestycyjnego, międzynarodowego prawa handlowego i rozstrzygania sporów związanych z międzynarodowymi umowami inwestycyjnymi lub handlowymi.

8. Trybunał Odwoławczy rozpoznaje odwołania w składach orzekających złożonych z trzech członków, spośród których jeden jest obywatelem państwa członkowskiego Unii, jeden obywatelem Wietnamu, a jeden obywatelem państwa trzeciego. Składowi orzekającemu przewodniczy członek będący obywatelem państwa trzeciego.

9. Prezes Trybunału Odwoławczego w systemie rotacyjnym powołuje skład orzekający rozpatrujący odwołanie, oddzielnie dla każdej sprawy, zapewniając, by każdy skład orzekający wybierany był losowo i w sposób nieprzewidywalny, dając przy tym wszystkim członkom równe szanse orzekania. Osoba, która w chwili upływu swojej kadencji jest członkiem składu orzekającego Trybunału Odwoławczego, może za zgodą Prezesa Trybunału Odwoławczego pozostać w tym składzie do czasu zakończenia prowadzonego przez ten skład postępowania i, wyłącznie do tego celu, jest w dalszym ciągu uznawana za członka Trybunału Odwoławczego.

10. Trybunał Odwoławczy określa własne procedury pracy. Procedury pracy muszą być zgodne z niniejszą sekcją i instrukcjami zawartymi w załączniku 13 (Procedury pracy Trybunału Odwoławczego). Prezes Trybunału Odwoławczego opracowuje projekt procedur pracy w porozumieniu z pozostałymi członkami Trybunału Odwoławczego i przedstawia Komitetowi projekt procedur roboczych w terminie jednego roku od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy. Projekt procedur pracy jest przyjmowany przez Komitet. Jeżeli projekt procedur pracy nie zostanie przyjęty przez Komitet w ciągu trzech miesięcy od daty jego przedstawienia, Prezes Trybunału Odwoławczego dokonuje niezbędnej zmiany projektu procedur pracy, biorąc pod uwagę opinie wyrażone przez Strony. Prezes Trybunału Odwoławczego przedstawia następnie Komitetowi zmieniony projekt procedur pracy. Zmieniony projekt procedur pracy uznaje się za przyjęty, chyba że Komitet podejmie decyzję o odrzuceniu zmienionego projektu procedur pracy w terminie trzech miesięcy od jego przedstawienia.

11. W przypadku pojawienia się kwestii proceduralnych, których nie obejmują postanowienia niniejszej sekcji, zasady uzupełniające przyjęte przez Komitet lub procedury pracy przyjęte na podstawie ust. 10, właściwy skład orzekający Trybunału Odwoławczego może przyjąć odpowiednią procedurę zgodną z tymi postanowieniami.

12. Skład orzekający Trybunału Odwoławczego dokłada wszelkich starań, aby podejmować decyzje w drodze konsensusu. W przypadku gdy decyzja nie może zostać podjęta w drodze konsensusu, skład orzekający Trybunału Odwoławczego podejmuje decyzję większością głosów wszystkich swoich członków. Opinie wyrażone przez poszczególnych członków składu orzekającego Trybunału Odwoławczego są anonimowe.

13. Członkowie Trybunału Odwoławczego są dostępni bezzwłocznie, przez cały czas i posiadają aktualne informacje na temat innych działań związanych z rozstrzygnięciem sporów w ramach niniejszej Umowy.

14. Członkowie Trybunału Odwoławczego otrzymują miesięczne wynagrodzenie za gotowość do pełnienia obowiązków, ustalone przez Komitet w drodze decyzji. Ponadto Prezes Trybunału Odwoławczego i, w stosownych przypadkach, Wiceprezes, pobieraienne wynagrodzenie w wysokości wynagrodzenia ustalonego na podstawie ust. 16 za każdy dzień pracy w ramach pełnienia funkcji Prezesa Trybunału Odwoławczego na podstawie niniejszej sekcji.

15. Wynagrodzenie za gotowość do pełnienia obowiązków oraz dienne wynagrodzenie, o których mowa w ust. 14, są wpłacane przez obie Strony, z uwzględnieniem ich odpowiedniego poziomu rozwoju, na rachunek zarządzany przez Sekretariat ICSID. W przypadku niedokonania przez jedną ze Stron wpłaty wynagrodzenia za gotowość do pełnienia obowiązków lub diennego wynagrodzenia, druga Strona może zdecydować o uiszczeniu tej płatności. Wszelkie takie zaległe płatności pozostają należne wraz z odpowiednimi odsetkami.

16. Z chwilą wejścia w życie niniejszej Umowy, Komitet przyjmuje decyzję, w której określa wysokość innych wynagrodzeń i kosztów członków składu orzekającego Trybunału Odwoławczego. Takie wynagrodzenia i koszty są rozdzielane przez Trybunał Odwoławczy pomiędzy strony sporu zgodnie z art. 3.53 ust. 4 (Orzeczenie wstępne).

17. Wynagrodzenie za gotowość do pełnienia obowiązków, dienne wynagrodzenie oraz inne wynagrodzenia i wydatki mogą zostać trwale przekształcone decyzją Komitetu w stałe wynagrodzenie. W takim przypadku członkowie Trybunału Odwoławczego pełnią swoje obowiązki w pełnym wymiarze czasu pracy i nie mogą wykonywać żadnej innej zarobkowej lub niezarobkowej działalności zawodowej, chyba że w drodze wyjątku wyrazi na to zgodę Prezes Trybunału Odwoławczego. Komitet ustala ich wynagrodzenie i związane z tym kwestie organizacyjne.

18. Sekretariat ICSID pełni funkcję sekretariatu Trybunału Odwoławczego i zapewnia mu odpowiednie wsparcie. Wydatki na ten cel są rozdzielane przez Trybunał Odwoławczy pomiędzy strony sporu zgodnie z art. 3.53 ust. 4 (Orzeczenie wstępne).

ARTYKUŁ 3.40

Etyka

1. Członkowie Trybunału i Trybunału Odwoławczego są wybierani spośród osób, których niezależność jest niekwestionowana. Nie mogą być oni powiązani z żadnym rządem¹. Nie przyjmują instrukcji od żadnego rządu ani organizacji w sprawach związanych ze sporem. Nie uczestniczą oni w rozpatrywaniu żadnego sporu, który powodowałby bezpośrednio lub pośrednio konflikt interesów. Muszą oni przy tym spełniać wymogi załącznika 11 (Kodeks postępowania członków Trybunału, członków Trybunału Odwoławczego i mediatorów). Ponadto, po powołaniu, wstrzymują się oni od działania w charakterze pełnomocnika lub wyznaczonych przez stronę ekspertów lub świadków w jakimkolwiek toczącym się lub nowym sporze dotyczącym ochrony inwestycji w ramach niniejszej Umowy lub innej umowy lub wewnętrznych przepisów ustawowych i wykonawczych.

¹ Dla większej pewności należy wyjaśnić, że sam fakt otrzymywania przez osobę dochodów z sektora instytucji rządowych lub bycia wcześniej zatrudnionym przez administrację rządową lub pozostawania w związku rodzinnym z osobą, która uzyskuje dochody z sektora instytucji rządowych, nie sprawia, że dana osoba nie spełnia wymaganych warunków.

2. Jeżeli strona sporu uważa, że członek znajduje się w sytuacji konfliktu interesów, przesyła zawiadomienie o sprzeciwie wobec powołania tego członka odpowiednio do Prezesa Trybunału lub Prezesa Trybunału Odwoławczego. Takie zawiadomienie o sprzeciwie przesyła się w ciągu 15 dni od dnia poinformowania strony sporu o składzie orzekającym Trybunału lub Trybunału Odwoławczego lub w ciągu 15 dni od dnia faktycznego uzyskania przez stronę sporu odpowiednich informacji, jeżeli racjonalnie nie mogły być one znane w momencie ustanowienia składu orzekającego. Zawiadomienie o sprzeciwie zawiera uzasadnienie sprzeciwu.
3. Jeżeli w ciągu 15 dni od dnia zawiadomienia o sprzeciwie, członek, którego dotyczy sprzeciw, podjął decyzję o nieskładaniu rezygnacji z orzekania w danej sprawie, odpowiednio Prezes Trybunału lub Prezes Trybunału Odwoławczego, po wysłuchaniu stron sporu i po zapewnieniu członkowi możliwości przedłożenia uwag, wydaje decyzję w ciągu 45 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o sprzeciwie oraz powiadamia o tej decyzji odpowiednio strony sporu i innych członków składu orzekającego.
4. W przypadku sprzeciwu wobec powołania do składu orzekającego Prezesa Trybunału decyzję podejmuje Prezes Trybunału Odwoławczego i *vice versa*.
5. Na podstawie uzasadnionego zalecenia Prezesa Trybunału Odwoławczego, bądź z ich wspólnej inicjatywy, Strony, w drodze decyzji Komitetu, mogą podjąć decyzję o usunięciu członka z Trybunału lub członka z Trybunału Odwoławczego, gdy zachowanie tego członka jest niezgodne z obowiązkami określonymi w ust. 1 i nie do pogodzenia z jego dalszym członkostwem w Trybunale lub Trybunale Odwoławczym. Jeżeli przedmiotowe zachowanie zarzucane jest Prezesowi Trybunału Odwoławczego, uzasadnione zalecenie przekazuje Prezes Trybunału. Art. 3.38 ust. 2 (Trybunał) i art. 3.39 ust. 3 (Trybunał Odwoławczy) stosuje się odpowiednio do obsadzania wolnych stanowisk, które mogą powstać na podstawie niniejszego ustępu.

ARTYKUŁ 3.41

Wielostronne mechanizmy rozstrzygania sporów

Strony przystępują do negocjacji dotyczących umowy międzynarodowej przewidującej wielostronny trybunał inwestycyjny w połączeniu z wielostronnym mechanizmem odwoławczym mającym zastosowanie do sporów wynikających z niniejszej Umowy lub oddzielnie od tego mechanizmu. Strony mogą w związku z tym uzgodnić niestosowanie odpowiednich części niniejszej sekcji. Komitet może przyjąć decyzję określającą wszelkie niezbędne uregulowania przejściowe.

PODSEKCJA 5

PROWADZENIE POSTĘPOWAŃ

ARTYKUŁ 3.42

Prawo właściwe i zasady wykładni

1. Trybunał i Trybunał Odwoławczy decydują, czy środki będące przedmiotem skargi naruszają postanowienia rozdziału 2 (Ochrona inwestycji) zgodnie z zarzutem skarżącego.

2. Przy podejmowaniu decyzji Trybunał i Trybunał Odwoławczy stosują postanowienia rozdziału 2 (Ochrona inwestycji) i inne postanowienia niniejszej Umowy, w zależności od przypadku, a także inne przepisy lub zasady prawa międzynarodowego obowiązujące między Stronami oraz uwzględniają, jako element okoliczności faktycznych, wszelkie właściwe prawo wewnętrzne strony sporu.
3. Dla większej pewności należy wyjaśnić, że Trybunał i Trybunał Odwoławczy są związane wykładnią prawa wewnętrznego ustaloną przez sądy lub organy właściwe do dokonywania wykładni odpowiedniego prawa wewnętrznego, a wszelkie znaczenie nadane odpowiednim przepisom prawa wewnętrznego przez Trybunał i Trybunał Odwoławczy nie jest wiążące dla sądów i organów poszczególnych Stron. Trybunał i Trybunał Odwoławczy nie są właściwe do ustalania zgodności z prawem środka, który rzekomo narusza postanowienia niniejszej Umowy, na podstawie wewnętrznych przepisów ustawowych i wykonawczych strony sporu.
4. Trybunał i Trybunał Odwoławczy dokonują wykładni niniejszej Umowy zgodnie ze zwyczajowymi zasadami wykładni międzynarodowego prawa publicznego określonymi w *Konwencji wiedeńskiej o prawie traktatów*, sporządzonej w Wiedniu dnia 23 maja 1969 r.
5. W przypadku poważnych wątpliwości w zakresie wykładni, które mogą mieć wpływ na kwestie dotyczące niniejszej sekcji, Komitet może przyjąć wykładnię postanowień niniejszej Umowy. Każda taka wykładnia jest wiążąca dla Trybunału i Trybunału Odwoławczego. Komitet może zdecydować, że wykładnia jest wiążąca od określonej daty.

ARTYKUŁ 3.43

Przeciwdziałanie obchodzeniu środków

Dla większej pewności należy wyjaśnić, że Trybunał stwierdza brak swojej właściwości, jeżeli spór powstał lub był z dużą dozą prawdopodobieństwa możliwy do przewidzenia w momencie nabycia przez skarżącego własności inwestycji będącej przedmiotem sporu lub prawa do jej kontroli, a Trybunał ustalił na podstawie faktów w sprawie, że skarżący nabył własność takiej inwestycji lub prawo do jej kontroli w wyłącznym celu wniesienia skargi na podstawie niniejszej sekcji. Możliwość stwierdzenia braku właściwości w takich okolicznościach pozostaje bez uszczerbku dla innych zarzutów dotyczących właściwości, które mogłyby zostać zbadane przez Trybunał.

ARTYKUŁ 3.44

Zarzuty wstępne

1. Pozwany może zgłosić zarzut, że skarga jest w sposób oczywisty pozbawiona uzasadnienia prawnego, nie później niż 30 dni od ustanowienia składu orzekającego Trybunału na podstawie art. 3.38 ust. 7 (Trybunał) oraz w każdym razie przed pierwszym posiedzeniem składu orzekającego Trybunału lub 30 dni po zapoznaniu się przez pozwanego z faktami, na których oparty jest zarzut.

2. Pozwany jak najdokładniej wskazuje podstawę zarzutu.
3. Po umożliwieniu stronom sporu przedstawienia uwag na temat zarzutu Trybunał wydaje, na pierwszym posiedzeniu składu orzekającego Trybunału lub niezwłocznie po nim, decyzję lub orzeczenie wstępne w sprawie zarzutu, podając jego uzasadnienie. Jeżeli zarzut zostanie zgłoszony po pierwszym posiedzeniu składu orzekającego Trybunału, Trybunał wydaje taką decyzję lub orzeczenie wstępne w możliwie najkrótszym terminie, nie później jednak niż w ciągu 120 dni od dnia zgłoszenia zarzutu. Wydając decyzję, Trybunał przyjmuje domniemane, że twierdzenia dotyczące faktów są prawdziwe, a także może wziąć pod uwagę wszelkie inne odpowiednie fakty niesporne.
4. Decyzja Trybunału pozostaje bez uszczerbku dla prawa strony sporu do zgłoszenia zarzutu, na podstawie art. 3.45 (Skargi nieuzasadnione prawnie) lub w trakcie postępowania, wobec podstawy prawnej skargi, oraz pozostaje bez uszczerbku dla właściwości Trybunału do rozpatrywania innych zarzutów jako zagadnienia wstępnego. Dla większej pewności należy wyjaśnić, że taki zarzut może obejmować zarzut, że spór lub związana z nim skarga pozostaje poza właściwością Trybunału lub, z innych powodów, nie wchodzi w zakres kompetencji Trybunału.

ARTYKUŁ 3.45

Skargi nieuzasadnione prawnie

1. Bez uszczerbku dla właściwości Trybunału do rozpatrywania innych zarzutów jako zagadnienia wstępnego, takich jak zarzut dotyczący tego, że spór lub związana z nim skarga pozostaje poza właściwością Trybunału lub, z innych powodów, nie wchodzi w zakres kompetencji Trybunału, i bez uszczerbku dla prawa pozwanego do zgłaszania takich zarzutów w każdym właściwym momencie, Trybunał podejmuje decyzję w trybie zagadnienia wstępnego w odniesieniu do jakiegokolwiek zarzutu zgłoszonego przez pozwanego, zgodnie z którym ze względów prawnych skarga lub jakakolwiek jej część, wniesiona na podstawie niniejszej sekcji, nie jest skargą, w przypadku której możliwe jest wydanie orzeczenia na korzyść skarżącego na podstawie art. 3.53 (Orzeczenie wstępne), nawet jeżeli by przyjęto, że twierdzenia dotyczące faktów były prawdziwe. Trybunał może również uwzględnić wszelkie inne odpowiednie fakty niesporne.

2. Zarzut na podstawie ust. 1 jest zgłaszany Trybunałowi w jak najkrótszym terminie po ustanowieniu składu orzekającego Trybunału i w każdym razie zanim Trybunał wyznaczy pozwanemu termin na przedstawienie jego stanowiska lub odpowiedzi na skargę, lub w przypadku zmiany skargi zanim Trybunał wyznaczy pozwanemu termin na przedstawienie jego odpowiedzi dotyczącej zmiany. Zarzut ten nie może zostać zgłoszony tak długo, jak toczy się postępowanie zgodnie z art. 3.44 (Zarzuty wstępne), chyba że Trybunał umożliwi zgłoszenie zarzutu na podstawie niniejszego artykułu, po należyтым uwzględnieniu okoliczności sprawy.

3. Po zgłoszeniu zarzutu na podstawie ust. 1 i jeżeli Trybunał nie stwierdzi, że zarzut jest oczywiście bezzasadny, Trybunał zawiesza wszelkie postępowania dotyczące kwestii merytorycznych, ustala terminarz rozpatrzenia zarzutu, który jest zgodny z innymi terminarzami dotyczącymi rozpatrzenia pozostałych zagadnień wstępnych, oraz wydaje decyzję lub orzeczenie wstępne w sprawie zarzutu, wskazując ich podstawę.

ARTYKUŁ 3.46

Przejrzystość postępowania

1. Zasady przejrzystości UNCITRAL stosuje się do sporów prowadzonych na podstawie niniejszej sekcji, z zastrzeżeniem ust. 2–8.
2. Wniosek o przeprowadzenie konsultacji na podstawie art. 3.30 (Konsultacje), zawiadomienie o zamiarze na podstawie art. 3.32 ust. 1 (Zawiadomienie o zamiarze wniesienia skargi), ustalenie na podstawie art. 3.32 ust. 2 (Zawiadomienie o zamiarze wniesienia skargi), zawiadomienie o zarzucie oraz decyzję w sprawie tego zarzutu na podstawie art. 3.40 (Etyka) oraz wniosek o połączenie skarg na podstawie art. 3.59 (Połączenie skarg) zamieszcza się w wykazie dokumentów, o którym mowa w art. 3 ust. 1 zasad przejrzystości UNCITRAL.

3. Z zastrzeżeniem art. 7 zasad przejrzystości UNCITRAL Trybunał może, z własnej inicjatywy lub na wniosek dowolnej osoby oraz po przeprowadzeniu konsultacji ze stronami sporu, zdecydować, czy i w jaki sposób udostępnić wszelkie inne dokumenty przekazane Trybunałowi lub wydane przez Trybunał, nieobjęte art. 3 ust. 1 i 2 zasad przejrzystości UNCITRAL. Może to obejmować dowody, jeżeli pozwany wyrazi na to zgodę.
4. Niezależnie od art. 2 zasad przejrzystości UNCITRAL Unia lub Wietnam, w zależności od przypadku, po otrzymaniu stosownych dokumentów na podstawie ust. 2 niniejszego artykułu niezwłocznie przekazuje te dokumenty Stronie niebędącej stroną sporu i podaje je do wiadomości publicznej, z zastrzeżeniem zmodyfikowania informacji poufnych lub chronionych¹.
5. Dokumenty, o których mowa w ust. 2, 3 i 4, mogą być udostępniane publicznie w drodze przekazania do repozytorium, o którym mowa w zasadach przejrzystości UNCITRAL, lub w inny sposób.
6. Nie później niż trzy lata od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy Komitet dokonuje przeglądu funkcjonowania postanowień ust. 3. Na wniosek jednej ze Stron Komitet może przyjąć decyzję na podstawie art. 4.1 ust. 5 lit. c) (Komitet), zgodnie z którą zamiast ust. 3 niniejszego artykułu stosuje się art. 3 ust. 3 zasad przejrzystości UNCITRAL.

¹ Dla większej pewności należy wyjaśnić, że poufne lub chronione informacje, o których mowa w art. 7 ust. 2 zasad przejrzystości UNCITRAL, obejmują poufne informacje rządowe.

7. Z zastrzeżeniem decyzji Trybunału dotyczącej sprzeciwu w odniesieniu do wskazania informacji, co do których utrzymywano, że są informacjami poufnymi lub chronionymi, ani strony sporu, ani Trybunał nie ujawniają żadnej Stronie niebędącej stroną sporu ani opinii publicznej żadnych informacji chronionych, jeżeli strona sporu, która je dostarczyła, wyraźnie oznaczyła je jako takie¹.

8. Strona sporu może ujawnić innym osobom mającym związek z postępowaniem, w tym świadkom i ekspertom, takie niezmodyfikowane dokumenty, jakie uzna za konieczne w toku postępowania na podstawie niniejszej sekcji. Strona sporu zapewnia jednak, by osoby te chroniły informacje poufne lub chronione zawarte w tych dokumentach.

¹ Dla większej pewności należy wyjaśnić, że jeżeli strona sporu, która przekazała informacje, postanowi cofnąć całość lub część złożonego przez siebie stanowiska zawierającego takie informacje zgodnie z art. 7 ust. 4 zasad przejrzystości UNCITRAL, druga strona sporu, w razie potrzeby, ponownie składa kompletne i zmodyfikowane dokumenty, w których albo usunięto informacje cofnięte przez stronę sporu, która jako pierwsza przedstawiła te informacje, albo ponownie oznaczono te informacje zgodnie ze wskazaniem strony sporu, która jako pierwsza przekazała te informacje.

ARTYKUŁ 3.47

Tymczasowe decyzje

Trybunał może zarządzić tymczasowy środek ochronny w celu zabezpieczenia praw strony sporu lub zapewnienia pełnej skuteczności właściwości Trybunału, w tym wydać zarządzenie w celu zabezpieczenia dowodów będących w posiadaniu lub pod kontrolą strony sporu lub w celu ochrony właściwości Trybunału. Trybunał nie może zarządzić zajęcia mienia, ani uniemożliwić stosowania traktowania, które rzekomo stanowi naruszenie. Na potrzeby niniejszego ustępu zarządzenie obejmuje zalecenie.

ARTYKUŁ 3.48

Zabezpieczenie kosztów

1. Dla większej pewności należy wyjaśnić, że Trybunał może, na wniosek, nakazać skarżącemu zabezpieczenie całości lub części kosztów, jeżeli istnieją uzasadnione podstawy, by przypuszczać, że skarżący może nie być w stanie wykonać ewentualnej decyzji w sprawie kosztów wydanej przeciwko skarżącemu.
2. Jeżeli zabezpieczenie kosztów nie zostanie złożone w całości w ciągu 30 dni od wydania zarządzenia przez Trybunał, lub w innym terminie wyznaczonym przez Trybunał, Trybunał informuje o tym strony sporu. Trybunał może zarządzić zawieszenie lub zakończenie postępowania.

ARTYKUŁ 3.49

Umorzenie

Jeżeli po wniesieniu skargi na podstawie niniejszej sekcji skarżący nie podejmie żadnych działań w ramach postępowania w ciągu kolejnych 180 dni lub w ciągu uzgodnionych przez strony sporu okresów uznaje się, że skarżący cofnął swoją skargę, a postępowanie zostało umorzone. Na wniosek pozwanego i po zawiadomieniu stron sporu Trybunał wydaje postanowienie, w którym stwierdza umorzenie postępowania i podejmuje decyzję w sprawie kosztów. Po wydaniu takiego postanowienia Trybunał przestaje być właściwy do rozstrzygnięcia sporu. Skarżący nie może następnie wnieść skargi w tej samej sprawie.

ARTYKUŁ 3.50

Język postępowania

1. Strony sporu uzgadniają język, w którym prowadzone ma być postępowanie.

2. Jeżeli strony sporu nie osiągną porozumienia na podstawie ust. 1 w ciągu 30 dni od utworzenia składu orzekającego Trybunału na podstawie art. 3.38 ust. 7 (Trybunał), Trybunał określa język, w którym prowadzone ma być postępowanie. Trybunał określa język po konsultacji ze stronami sporu w celu zapewnienia ekonomicznej efektywności postępowania oraz po zapewnieniu, że określenie języka nie niesie za sobą żadnych niepotrzebnych obciążeń dla zasobów stron sporu i Trybunału¹.

ARTYKUŁ 3.51

Strona niebędąca stroną sporu

1. W terminie 30 dni od otrzymania wszelkich dokumentów, o których mowa w lit. a) i b), lub niezwłocznie po wyjaśnieniu wszelkich sporów dotyczących informacji poufnych lub chronionych, pozwany dostarcza Stronie niebędącej stroną sporu:

- a) wniosek o przeprowadzenie konsultacji, o którym mowa w art. 3.30 (Konsultacje), zawiadomienie o zamiarze na podstawie art. 3.32 ust. 1 (Zawiadomienie o zamiarze wniesienia skargi), ustalenie na podstawie art. 3.32 ust. 2 (Zawiadomienie o zamiarze wniesienia skargi) i skargę, o której mowa w art. 3.33 (Wniesienie skargi); oraz

¹ Rozważając efektywność ekonomiczną postępowania, Trybunał powinien brać pod uwagę koszty stron sporu i Trybunału wynikające z konieczności zapoznania się z orzecnictwem i tekstami prawnymi, które mogą zostać przedłożone przez strony sporu.

- b) na wniosek, wszelkie dokumenty podawane do publicznej wiadomości zgodnie z art. 3.46 (Przejrzystość postępowania).

2. Strona niebędąca stroną sporu ma prawo do udziału w posiedzeniach na podstawie niniejszej sekcji oraz do złożenia ustnych wyjaśnień w związku z wykładnią niniejszej Umowy.

ARTYKUŁ 3.52

Opinie ekspertów

Trybunał, na wniosek strony sporu lub, po konsultacji ze stronami sporu, z własnej inicjatywy, może wyznaczyć jednego lub większą liczbę ekspertów w celu przedstawiania mu pisemnych opinii dotyczących faktów w zakresie środowiska naturalnego, zdrowia, bezpieczeństwa lub w innych kwestiach podniesionych przez stronę sporu w ramach postępowania.

ARTYKUŁ 3.53

Orzeczenie wstępne

1. Jeżeli Trybunał uzna, że środek stanowiący przedmiot sporu narusza którekolwiek z postanowień rozdziału 2 (Ochrona inwestycji), Trybunał może, na podstawie wniosku skarżącego i po wysłuchaniu stron sporu, orzec, oddzielnie lub łącznie, jedynie:

- a) odszkodowanie pieniężne i należne odsetki; oraz

- b) zwrot mienia, dopuszczając możliwość wypłaty odszkodowania pieniężnego i należnych odsetek przez pozwanego zamiast zwrotu mienia, wskazany w sposób zgodny z odpowiednimi postanowieniami rozdziału 2 (Ochrona inwestycji).

W przypadku gdy skargę wniesiono w imieniu lokalnie utworzonego przedsiębiorstwa, orzeczenie wydane na podstawie niniejszego ustępu stanowi, że:

- a) odszkodowanie pieniężne i należne odsetki wypłaca się lokalnie utworzonemu przedsiębiorstwu; oraz
- b) zwrot dokonywany jest na rzecz lokalnie utworzonego przedsiębiorstwa.

Trybunał nie może nakazać uchylecia przedmiotowego traktowania.

2. Odszkodowanie pieniężne nie może przewyższać straty poniesionej przez skarżącego lub, odpowiednio, jego lokalnie utworzone przedsiębiorstwo, w wyniku naruszenia postanowień rozdziału 2 (Ochrona inwestycji), pomniejszonej o wszelkie wcześniejsze odszkodowania lub rekompensaty przekazane przez zainteresowaną Stronę. Dla większej pewności należy wyjaśnić, że w przypadku gdy inwestor wnosi skargę we własnym imieniu, może odzyskać jedynie wartość straty lub szkody poniesionej przez niego w odniesieniu do inwestycji objętej niniejszą Umową realizowanej przez tego inwestora.

3. Trybunał nie może orzekać odszkodowania karnego.

4. Trybunał zarządza, by koszty postępowania¹ zostały poniesione przez stronę przegrywającą spór. W nadzwyczajnych okolicznościach Trybunał może podzielić koszty między strony sporu, jeżeli ustali, że taki podział jest właściwy w danych okolicznościach sprawy. Inne uzasadnione koszty, w tym uzasadnione koszty reprezentacji i pomocy prawnej, są ponoszone przez stronę przegrywającą spór, chyba że Trybunał ustali, że taki podział jest nieuzasadniony w danych okolicznościach sprawy. Jeżeli skarga została rozpatrzona pozytywnie jedynie częściowo, koszty są korygowane proporcjonalnie do liczby lub zakresu skargi, które zostały pozytywnie rozpatrzone. Trybunał Odwoławczy zajmuje się kosztami zgodnie z niniejszym artykułem.

5. Komitet może przyjąć dodatkowe zasady w sprawie opłat na potrzeby określenia maksymalnej kwoty kosztów reprezentacji i pomocy prawnej, które mogą być ponoszone przez określone kategorie stron przegrywających spór. Takie dodatkowe zasady uwzględniają zasoby finansowe skarżącego, który jest osobą fizyczną bądź małym lub średnim przedsiębiorstwem. Komitet dąży do przyjęcia takich dodatkowych zasad w terminie jednego roku od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

6. Trybunał wydaje orzeczenie wstępne w ciągu 18 miesięcy od daty wniesienia skargi. Jeżeli nie jest możliwe dotrzymanie tego terminu, Trybunał przyjmuje decyzję w tej sprawie, w której podaje przyczyny takiego opóźnienia.

¹ Dla większej pewności należy wyjaśnić, że termin „koszty postępowania” obejmuje:
a) uzasadnione koszty doradztwa ekspertów i innej pomocy wymaganej przez Trybunał; oraz
b) uzasadnione koszty podróży i inne wydatki świadków w zakresie, w jakim wydatki te zostały zatwierdzone przez Trybunał.

ARTYKUŁ 3.54

Procedura odwoławcza

1. Każda ze stron sporu może wnieść odwołanie od orzeczenia wstępnego do Trybunału Odwoławczego w ciągu 90 dni od jego wydania. Podstawy odwołania są następujące:

- a) Trybunał dopuścił się błędu w wykładni lub stosowaniu prawa właściwego;
- b) Trybunał popełnił oczywisty błąd w ocenie faktów, w tym w ocenie odpowiedniego prawa wewnętrznego; lub
- c) podstawy przewidziane w art. 52 konwencji ICSID, w zakresie, w jakim nie są one objęte lit. a) i b).

2. Trybunał Odwoławczy oddala odwołanie, jeżeli uzna, że jest ono bezzasadne. Może on również oddalić odwołanie w trybie przyspieszonym, gdy jest jasne, że odwołanie jest oczywiście bezzasadne.

3. Jeżeli Trybunał Odwoławczy stwierdzi, że odwołanie jest zasadne, Trybunał Odwoławczy w swojej decyzji zmienia lub uchyla prawne ustalenia i wnioski zawarte w orzeczeniu wstępnym w całości lub w części. W decyzji wskazuje on dokładnie, w jaki sposób zmienił lub odrzucił przedmiotowe ustalenia i wnioski Trybunału.

4. Jeżeli pozwalają na to fakty ustalone przez Trybunał, Trybunał Odwoławczy stosuje swoje własne prawne ustalenia i wnioski w odniesieniu do tych faktów i podejmuje ostateczną decyzję. Jeżeli nie jest to możliwe, zwraca sprawę do ponownego rozpatrzenia przez Trybunał.
5. Co do zasady czas trwania postępowania odwoławczego nie przekracza 180 dni od dnia formalnego ogłoszenia przez stronę sporu jej decyzji o wniesieniu odwołania do dnia, w którym Trybunał Odwoławczy wyda swoją decyzję. Jeżeli Trybunał uzna, że nie może wydać decyzji w ciągu 180 dni, informuje na piśmie strony sporu o przyczynach opóźnienia, podając równocześnie przypuszczalny termin wydania decyzji. O ile nie wymagają tego wyjątkowe okoliczności, czas trwania postępowania nie może w żadnym przypadku przekraczać 270 dni.
6. Strona sporu, która wnosi odwołanie, składa zabezpieczenie, w tym zabezpieczenie kosztów postępowania odwoławczego, jak również uzasadnioną kwotę, która zostanie określona przez Trybunał Odwoławczy w świetle okoliczności danej sprawy.
7. Art. 3.37 (Finansowanie przez osoby trzecie), 3.46 (Przejrzystość postępowania), 3.47 (Tymczasowe decyzje), 3.49 (Umorzenie), 3.51 (Strona niebędąca stroną sporu), 3.53 (Orzeczenie wstępne) i 3.56 (Rekompensata lub inne odszkodowanie) stosuje się odpowiednio w odniesieniu do procedury odwoławczej.

ARTYKUŁ 3.55

Ostateczne orzeczenie

1. Orzeczenie wstępne wydane na podstawie niniejszej sekcji staje się ostateczne, jeżeli żadna ze stron sporu nie wniosła odwołania od orzeczenia wstępnego na podstawie art. 3.54 ust. 1 (Procedura odwoławcza).
2. W przypadku gdy wniesiono odwołanie od orzeczenia wstępnego, a Trybunał Odwoławczy oddalił to odwołanie na podstawie art. 3.54 ust. 2 (Procedura odwoławcza), orzeczenie wstępne staje się ostateczne w dniu oddalenia odwołania przez Trybunał Odwoławczy.
3. W przypadku gdy wniesiono odwołanie od orzeczenia wstępnego, a Trybunał Odwoławczy wydał ostateczną decyzję, orzeczenie wstępne w formie zmienionej lub uchylonej przez Trybunał Odwoławczy staje się ostateczne w dniu wydania ostatecznej decyzji Trybunału Odwoławczego.
4. W przypadku gdy wniesiono odwołanie od orzeczenia wstępnego, a Trybunał Odwoławczy zmienił lub uchylił prawne ustalenia i wnioski orzeczenia wstępnego i zwrócił sprawę do ponownego rozpatrzenia do Trybunału, Trybunał, po wysłuchaniu w stosownych przypadkach stron sporu, poddaje swoje orzeczenie wstępne rewizji w celu uwzględnienia ustaleń i wniosków Trybunału Odwoławczego. Ustalenia Trybunału Odwoławczego są wiążące dla Trybunału. Trybunał dąży do wydania zmienionego orzeczenia w terminie 90 dni od otrzymania decyzji Trybunału Odwoławczego. Zmienione orzeczenie wstępne staje się ostateczne w ciągu 90 dni od jego wydania.

5. Na potrzeby niniejszej sekcji termin „ostateczne orzeczenie” obejmuje wszelkie ostateczne decyzje Trybunału Odwoławczego wydane na podstawie art. 3.54 ust. 4 (Procedura odwoławcza).

ARTYKUŁ 3.56

Rekompensata lub inne odszkodowanie

Fakt, że inwestor otrzymał lub otrzyma rekompensatę lub inne odszkodowanie na podstawie umowy ubezpieczeniowej lub umowy gwarancyjnej w odniesieniu do całego odszkodowania lub części odszkodowania żadanego w ramach sporu wszczętego na podstawie niniejszej sekcji, nie jest uznawany przez Trybunał jako skuteczna obrona, powództwo wzajemne, zarzut potrącenia lub inny podobny zarzut.

ARTYKUŁ 3.57

Wykonywanie ostatecznych orzeczeń

1. Ostateczne orzeczenia wydane na podstawie niniejszej sekcji:
 - a) są wiążące dla stron sporu i w odniesieniu do przedmiotowej sprawy; oraz
 - b) nie podlegają odwołaniu, rewizji, uchyleniu, unieważnieniu ani żadnym innym środkom zaskarżenia.

2. Każda ze Stron uznaje ostateczne orzeczenie wydane na podstawie niniejszej sekcji za wiążące i egzekwuje na swoim terytorium zobowiązania pieniężne, tak jakby było ono prawomocnym wyrokiem sądu tej Strony.
3. Niezależnie od ust. 1 i 2, w okresie, o którym mowa w ust. 4, uznanie i wykonanie ostatecznego orzeczenia w sprawie sporu, w którym Wietnam jest pozwany, odbywa się zgodnie z konwencją z Nowego Jorku z 1958 r. W tym okresie ust. 1 lit. b) niniejszego artykułu oraz art. 3.36 ust. 3 lit. b) (Zgoda) nie stosuje się do sporów, w których pozwany jest Wietnam.
4. W przypadku ostatecznego orzeczenia, jeżeli pozwany jest Wietnam, ust. 1 lit. b) i ust. 2 stosuje się po upływie pięciu lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy lub po dłuższym okresie określonym przez Komitet, jeżeli uzasadniają to warunki.
5. Wykonanie orzeczenia podlega przepisom dotyczącym wykonania wyroków lub orzeczeń, które obowiązują w chwili wystąpienia o takie wykonanie.
6. Dla większej pewności należy wyjaśnić, że art. 4.18 (Brak bezpośredniego stosowania) nie uniemożliwiają uznania, wykonania i egzekwowania orzeczeń wydanych na podstawie niniejszej sekcji.
7. Na potrzeby art. 1 konwencji z Nowego Jorku z 1958 r. uznaje się, że ostatecznymi orzeczeniami wydanymi na podstawie niniejszej sekcji są orzeczenia arbitrażowe odnoszące się do skarg powstałych w wyniku stosunków lub transakcji handlowych.

8. Dla większej pewności i zgodnie z ust. 1 lit. b), w przypadku gdy skargę wniesiono na podstawie art. 3.33 ust. 2 lit. a) (Wniesienie skargi), ostateczne orzeczenie wydane na podstawie niniejszej sekcji kwalifikuje się jako orzeczenie na podstawie rozdziału IV sekcja 6 konwencji ICSID.

ARTYKUŁ 3.58

Rola Stron

1. Strony nie udzielają opieki dyplomatycznej ani nie wnoszą skargi międzynarodowej wobec sporu, który został przedłożony na podstawie niniejszej sekcji, chyba że druga Strona nie wykonuje i nie przestrzega orzeczenia wydanego w takim sporze. Opieka dyplomatyczna, na potrzeby niniejszego ustępu, nie obejmuje nieoficjalnej wymiany dyplomatycznej w wyłącznym celu ułatwienia rozstrzygnięcia sporu.

2. Ustęp 1 nie wyklucza możliwości rozstrzygnięcia sporu na podstawie sekcji A (Rozstrzygnięcie sporów między Stronami) w odniesieniu do powszechnie stosowanego środka, jeżeli środek ten rzekomo narusza postanowienia Umowy i w odniesieniu do którego został wszczęty spór dotyczący konkretnej inwestycji na podstawie art. 3.33 (Wniesienie skargi). Pozostaje to bez uszczerbku dla art. 3.51 (Strona niebędąca stroną sporu) lub art. 5 zasad przejrzystości UNCITRAL.

ARTYKUŁ 3.59

Połączenie skarg

1. W przypadku gdy co najmniej dwie skargi wniesione na podstawie niniejszej sekcji dotyczą tej samej kwestii prawnej lub faktycznej oraz odnoszą się do takich samych wydarzeń lub okoliczności, pozwany może złożyć do Prezesa Trybunału wniosek o połączenie takich skarg lub ich części. We wniosku określa się:

- a) imiona i nazwiska lub nazwy i adresy stron sporu w przypadku skarg, których dotyczy wniosek o połączenie;
- b) zakres wnioskowanego połączenia; oraz
- c) uzasadnienie wniosku.

Pozwany doręcza wniosek skarżącym w przypadku wszystkich skarg, których dotyczy wniosek o połączenie.

2. Jeżeli wszystkie strony sporu w przypadku sporów, których dotyczy wniosek o połączenie, zgadzają się na połączenie skarg, strony sporu składają wspólny wniosek do Prezesa Trybunału na podstawie ust. 1. Po otrzymaniu takiego wspólnego wniosku Prezes Trybunału ustanawia nowy skład orzekający Trybunału na podstawie art. 3.38 (Trybunał) (zwany dalej „składem orzekającym na potrzeby połączonych skarg”), który jest właściwy dla wszystkich lub części skarg, które są przedmiotem wspólnego wniosku o połączenie.

3. Jeżeli strony sporu, o których mowa w ust. 2, nie osiągnęły porozumienia w sprawie połączenia skarg w ciągu 30 dni od otrzymania wniosku o połączenie, o którym mowa w ust. 1, przez ostatniego skarżącego, Prezes Trybunału ustanawia skład orzekający na potrzeby połączonych skarg na podstawie art. 3.38 (Trybunał). Skład orzekający na potrzeby połączonych skarg staje się właściwy dla wszystkich lub części skarg jeżeli, po rozpatrzeniu opinii stron sporu, zdecyduje, że będzie to w interesie uczciwego i skutecznego rozstrzygania skarg, w tym w interesie spójności orzeczeń.
4. Skład orzekający na potrzeby połączonych skarg prowadzi swoje postępowanie zgodnie z uregulowaniami dotyczącymi rozstrzygania sporów wybranymi w drodze porozumienia skarżących spośród tych uregulowań, o których mowa w art. 3.33 ust. 2 (Wniesienie skargi).
5. Jeżeli skarżący nie uzgodnili uregulowań dotyczących rozstrzygania sporów w ciągu 30 dni od otrzymania wniosku o połączenie przez ostatniego skarżącego, skład orzekający na potrzeby połączonych skarg prowadzi swoje postępowanie zgodnie z zasadami arbitrażu UNCITRAL.
6. Składy orzekające Trybunału ustanowione na podstawie art. 3.38 (Trybunał) przestają być właściwe do rozpoznania skargi lub jej części, w odniesieniu do których właściwy stał się skład orzekający na potrzeby połączonych skarg, a postępowania takich składów są, w zależności od przypadku, zawieszane lub odraczane. Orzeczenie składu orzekającego na potrzeby połączonych skarg dotyczące części skarg, w stosunku do których skład ten stał się właściwy, jest wiążące dla składów orzekających, które mają właściwość w stosunku do reszty skarg, począwszy od dnia, w którym orzeczenie staje się ostateczne na podstawie art. 3.55 (Ostateczne orzeczenie).

7. Skarżący może cofnąć skargę, która jest objęta postanowieniem o połączeniu skarg, lub jej część z postępowania w sprawie rozstrzygnięcia sporu na podstawie niniejszego artykułu, a taka skarga lub jej część nie może zostać ponownie wniesiona na podstawie art. 3.33 (Wniesienie skargi).

8. Na wniosek pozwanego skład orzekający na potrzeby połączonych skarg, na tej samej podstawie i z tym samym skutkiem, jak określono w ust. 3 i 6, może zdecydować, czy uznać się właściwym dla całości lub części skargi objętej zakresem ust. 1, którą przedłożono po wszczęciu postępowania dotyczącego połączonych skarg.

9. Na wniosek jednego ze skarżących skład orzekający na potrzeby połączonych skarg może podjąć właściwe działania, aby zapewnić poufność informacji chronionych dotyczących tego skarżącego wobec innych skarżących. Takie działania mogą obejmować przedkładanie innym skarżącym odpowiednio zmodyfikowanych wersji dokumentów zawierających informacje chronione lub uzgodnienia dotyczące nieupubliczniania części posiedzenia.

ROZDZIAŁ 4

POSTANOWIENIA INSTYTUCJONALNE, OGÓLNE I KOŃCOWE

ARTYKUŁ 4.1

Komitety

1. Strony ustanawiają Komitety składający się z przedstawicieli Strony UE oraz Wietnamu.

2. Komitet zbiera się raz w roku, chyba że Komitet postanowi inaczej lub, w pilnych przypadkach, na wniosek dowolnej ze Stron. Posiedzenia Komitetu odbywają się na przemian w Unii i w Wietnamie, chyba że Strony uzgodnią inaczej. Komitetowi przewodniczą wspólnie minister planowania i inwestycji Wietnamu oraz członek Komisji Europejskiej odpowiedzialny za handel lub ich odpowiedni przedstawiciele. Komitet uzgadnia swój harmonogram posiedzeń i porządek obrad.

3. Komitet:

- a) zapewnia właściwe funkcjonowanie niniejszej Umowy;
- b) nadzoruje i ułatwia wykonanie i stosowanie niniejszej Umowy oraz wspiera jej ogólne cele;
- c) rozpatruje kwestie dotyczące niniejszej Umowy kierowane do niego przez Strony;
- d) bada trudności, które mogą wynikać z wykonania rozdziału 3 (Rozstrzyganie sporów) sekcja B (Rozstrzyganie sporów między inwestorami a Stronami);
- e) rozważa możliwe ulepszenia rozdziału 3 (Rozstrzyganie sporów) sekcja B (Rozstrzyganie sporów między inwestorami a Stronami), w szczególności w świetle doświadczeń i rozwoju sytuacji na innych forach międzynarodowych;

- f) na wniosek dowolnej ze Stron, bada wdrażanie wspólnie uzgodnionego rozwiązania w odniesieniu do sporu na mocy rozdziału 3 (Rozstrzyganie sporów) sekcja B (Rozstrzyganie sporów między inwestorami a Stronami);
 - g) bada projekty procedur pracy opracowane przez Prezesa Trybunału lub Trybunału Odwoławczego na podstawie art. 3.38 ust. 10 (Trybunał) i art. 3.39 ust. 10 (Trybunał Odwoławczy);
 - h) bez uszczerbku dla rozdziału 3 (Rozstrzyganie sporów), dąży do rozwiązania problemów, które mogą powstać w dziedzinach objętych niniejszą Umową, lub rozstrzygania sporów, które mogą wynikać w związku z wykładnią lub stosowaniem niniejszej Umowy; oraz
 - i) rozpatruje wszelkie inne istotne sprawy dotyczące dziedzin objętych niniejszą Umową.
4. Zgodnie z odpowiednimi postanowieniami niniejszej Umowy Komitet może:
- a) porozumiewać się w kwestiach objętych zakresem niniejszej Umowy ze wszystkimi zainteresowanymi stronami, w tym z sektorem prywatnym, partnerami społecznymi i organizacjami społeczeństwa obywatelskiego;
 - b) rozważać i zalecać Stronom zmiany niniejszej Umowy lub, w przypadkach wyraźnie określonych w niniejszej Umowie, zmieniać, w drodze decyzji, postanowienia niniejszej Umowy;

- c) przyjmować wykładnię postanowień niniejszej Umowy, w tym na podstawie art. 3.42 ust. 4 (Prawo właściwe i zasady wykładni), która jest wiążąca dla Stron i wszystkich organów utworzonych na mocy niniejszej Umowy, w tym organów arbitrażowych, o których mowa w rozdziale 3 (Rozstrzyganie sporów) sekcja A (Rozstrzyganie sporów między Stronami), oraz trybunałów ustanowionych na podstawie rozdziału 3 (Rozstrzyganie sporów) sekcja B (Rozstrzyganie sporów między inwestorami a Stronami);
- d) przyjmować decyzje lub wydawać zalecenia, jak przewidziano w niniejszej Umowie;
- e) przyjąć swój regulamin wewnętrzny; oraz
- f) podejmować wszelkie inne działania związane z wykonywaniem swoich funkcji zgodnie z niniejszą Umową.

5. Zgodnie z odpowiednimi postanowieniami niniejszej Umowy i po spełnieniu odpowiednich wymogów i procedur prawnych Stron Komitet może:

- a) przyjmować decyzje o powołaniu członków Trybunału i członków Trybunału Odwoławczego na podstawie art. 3.38 ust. 2 (Trybunał) i art. 3.39 ust. 3 (Trybunał Odwoławczy); zwiększać lub zmniejszać liczbę członków na podstawie art. 3.38 ust. 3 (Trybunał) i art. 3.39 ust. 4 (Trybunał Odwoławczy); oraz usuwać członków z Trybunału lub Trybunału Odwoławczego na podstawie art. 3.40 ust. 5 (Etyka);

- b) przyjmować, a następnie zmieniać zasady uzupełniające mające zastosowanie uregulowania dotyczące rozstrzygania sporów, o których mowa w art. 3.33 ust. 4 (Wniesienie skargi); takie zasady i zmiany są wiążące dla Trybunału i Trybunału Odwoławczego;
- c) przyjąć decyzję stanowiącą, że art. 3 ust. 3 zasad przejrzystości UNCITRAL stosuje się zamiast postanowień art. 3.46 ust. 3 (Przejrzystość postępowania);
- d) ustalać wysokość wynagrodzenia za gotowość do pełnienia obowiązków, o którym mowa w art. 3.38 ust. 14 (Trybunał) i art. 3.39 ust. 14 (Trybunał Odwoławczy), a także innych wynagrodzeń i wydatków członków składu orzekającego Trybunału Odwoławczego oraz Prezesów Trybunału i Trybunału Odwoławczego na podstawie art. 3.38 ust. 14 i 16 (Trybunał) oraz art. 3.39 ust. 14 i 16 (Trybunał Odwoławczy);
- e) przekształcić wynagrodzenie za gotowość do pełnienia obowiązków oraz inne wynagrodzenia i wydatki członków Trybunału i Trybunału Odwoławczego w stałe wynagrodzenie na podstawie art. 3.38 ust. 17 (Trybunał) i art. 3.39 ust. 17 (Trybunał Odwoławczy);
- f) przyjmować lub odrzucać projekty procedur pracy Trybunału lub Trybunału Odwoławczego na podstawie art. 3.38 ust. 10 (Trybunał) i art. 3.39 ust. 10 (Trybunał Odwoławczy);
- g) przyjąć decyzję określającą wszelkie niezbędne przepisy przejściowe zgodnie z art. 3.41 (Wielostronne mechanizmy rozstrzygania sporów); oraz

- h) przyjmować dodatkowe zasady w sprawie opłat na podstawie art. 3.53 ust. 5 (Orzeczenie wstępne).

ARTYKUŁ 4.2

Podjęmowanie decyzji przez Komitet

1. Na potrzeby osiągnięcia celów niniejszej Umowy Komitet jest uprawniony do podejmowania decyzji w przypadkach w niej przewidzianych. Podjęte decyzje są wiążące dla Stron, które przyjmują środki niezbędne do wykonania tych decyzji.
2. Komitet może wydawać odpowiednie zalecenia dla Stron.
3. Wszelkie decyzje i zalecenia Komitetu są podejmowane w drodze konsensusu.

ARTYKUŁ 4.3

Zmiany

1. Strony mogą dokonywać zmian niniejszej Umowy. Zmiana wchodzi w życie po wymianie przez Strony pisemnych powiadomień poświadczających, że zakończyły one swoje mające zastosowanie procedury prawne, jak określono w art. 4.13 (Wejście w życie).

2. Niezależnie od ust. 1 i w przypadkach przewidzianych w niniejszej Umowie, Strony mogą przyjąć w ramach Komitetu decyzję zmieniającą niniejszą Umowę. Pozostaje to bez uszczerbku dla zakończenia mających zastosowanie procedur prawnych każdej ze Stron.

ARTYKUŁ 4.4

Podatki

1. Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie ma wpływu na prawa i obowiązki Unii lub jej państw członkowskich ani Wietnamu wynikające z jakiegokolwiek umowy podatkowej między państwem członkowskim Unii a Wietnamem. W przypadku rozbieżności między niniejszą Umową a umową podatkową pierwszeństwo w zakresie dotyczącym takiej rozbieżności mają postanowienia tej umowy podatkowej.
2. Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie może być interpretowane jako uniemożliwiające Stronom, na podstawie odpowiednich przepisów ich własnego prawodawstwa podatkowego, zróżnicowanie traktowania podatników znajdujących się w odmiennych sytuacjach, w szczególności pod względem ich miejsca zamieszkania lub siedziby lub miejsca, gdzie inwestują swój kapitał.
3. Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie może być interpretowane jako uniemożliwiające wprowadzenie lub stosowanie jakiegokolwiek środka mającego na celu zapobieganie unikaniu lub uchylaniu się od opodatkowania zgodnie z postanowieniami umów o unikaniu podwójnego opodatkowywania lub innych porozumień podatkowych lub wewnętrznego prawodawstwa podatkowego.

ARTYKUŁ 4.5

Wyłączenie ze względów ostrożnościowych

1. Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie może być interpretowane jako uniemożliwiające Stronie wprowadzenie lub utrzymywanie ze względów ostrożnościowych środków takich jak:
 - a) ochrona inwestorów, deponentów, ubezpieczonych lub osób, wobec których występuje zobowiązanie powiernicze ze strony podmiotów świadczących usługi finansowe; lub
 - b) zapewnienie integralności i stabilności systemu finansowego Strony.
2. Środki, o których mowa w ust. 1, nie mogą być bardziej uciążliwe niż to konieczne do osiągnięcia ich celu.
3. Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie może być interpretowane jako nakładające na Stronę obowiązek ujawnienia informacji odnoszących się do interesów i rachunków indywidualnych klientów ani jakiegokolwiek informacji poufnej lub zastrzeżonej będącej w posiadaniu podmiotów publicznych.

ARTYKUŁ 4.6

Wyjątki o charakterze ogólnym

Z zastrzeżeniem, że takie środki nie mogą być stosowane w sposób, który stanowiłby środek arbitralnej lub nieuzasadnionej dyskryminacji między państwami w podobnych warunkach lub ukryte ograniczenie dla inwestycji objętej niniejszą Umową, żadne z postanowień art. 2.3 (Traktowanie narodowe) i art. 2.4 (Klauzula najwyższego uprzywilejowania) nie może być interpretowane jako uniemożliwiające wprowadzanie lub stosowanie przez którąkolwiek ze Stron środków:

- a) niezbędnych do ochrony bezpieczeństwa publicznego lub moralności publicznej bądź utrzymania porządku publicznego;
- b) niezbędnych do ochrony życia lub zdrowia ludzi, zwierząt lub roślin;
- c) odnoszących się do zachowania ograniczonych zasobów naturalnych, jeżeli środki te stosowane są w połączeniu z ograniczeniami dotyczącymi krajowych inwestorów lub krajowej podaży lub konsumpcji usług;
- d) niezbędnych do ochrony narodowych dóbr kultury o wartości artystycznej, historycznej lub archeologicznej;

- e) niezbędnych do zapewnienia przestrzegania przepisów ustawowych i wykonawczych, które nie są niezgodne z art. 2.3 (Traktowanie narodowe) i art. 2.4 (Klauzula najwyższego uprzywilejowania), w tym przepisów odnoszących się do:
- (i) zapobiegania działaniom wprowadzającym w błąd i oszukańczym lub postępowania ze skutkami niewykonania umów;
 - (ii) ochrony życia prywatnego osób w zakresie przetwarzania i rozpowszechniania danych osobowych oraz ochrony poufności indywidualnych rejestrów i rachunków; lub
 - (iii) bezpieczeństwa;

lub

- f) niezgodnych z art. 2.3 ust. 1 (Traktowanie narodowe), pod warunkiem że zróżnicowane traktowanie ma na celu zapewnienie skutecznego lub słusznego nakładania lub poboru podatków bezpośrednich w odniesieniu do działalności gospodarczej lub inwestorów pochodzących z terytorium drugiej Strony¹.

¹ Środki mające na celu zapewnienie słusznego lub skutecznego nakładania lub poboru podatków bezpośrednich obejmują środki zastosowane przez Stronę w ramach jej systemu podatkowego, które:

- (i) mają zastosowanie do inwestorów i usługodawców, którzy nie są rezydentami, z uwzględnieniem faktu, że obowiązek podatkowy nierezydentów jest określony w odniesieniu do elementów podlegających opodatkowaniu, których źródło znajduje się na terytorium Strony lub które są tam położone;
- (ii) mają zastosowanie do nierezydentów w celu zapewnienia nakładania lub poboru podatków na terytorium Strony;
- (iii) mają zastosowanie do nierezydentów lub rezydentów w celu zapobiegania unikaniu lub uchylaniu się od opodatkowania, łącznie ze środkami zgodności;
- (iv) mają zastosowanie do konsumentów usług świadczonych na terytorium lub z terytorium drugiej Strony w celu zapewnienia opodatkowania takich konsumentów lub poboru od nich podatków pochodzących ze źródeł znajdujących się na terytorium Strony;
- (v) dokonują rozróżnienia między inwestorami i usługodawcami podlegającymi opodatkowaniu od elementów podlegających opodatkowaniu bez względu na miejsce ich osiągnięcia a innymi inwestorami i usługodawcami ze względu na różnice w podstawie ich opodatkowania lub
- (vi) określają, przypisują lub przyznają dochody, zyski, korzyści, straty, odliczenia lub ulgi osobom i oddziałom będącym rezydentami bądź powiązanym osobom lub oddziałom należącym do tej samej osoby w celu zabezpieczenia podstawy opodatkowania Strony.

Terminologia podatkowa i założenia systemu opisane w lit. f) i w niniejszym przypisie są określone zgodnie z definicjami podatkowymi i założeniami systemowymi albo równorzędnymi czy też podobnymi definicjami i założeniami systemowymi przyjętymi na podstawie przepisów ustawowych i wykonawczych Strony stosującej dany środek.

ARTYKUŁ 4.7

Szczególne wyjątki

Żadnego z postanowień rozdziału 2 (Ochrona inwestycji) nie stosuje się do powszechnie stosowanych niedyskryminujących środków przyjętych przez podmiot publiczny realizujący politykę pieniężną lub kursową. Niniejszy artykuł nie ma wpływu na obowiązki Strony wynikające z art. 2.8 (Transfer).

ARTYKUŁ 4.8

Wyjątki ze względów bezpieczeństwa

Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie może być interpretowane jako:

- a) wymagające od Strony dostarczenia informacji, których ujawnienie uważa ona za sprzeczne z jej podstawowymi interesami bezpieczeństwa;
- b) uniemożliwiające Stronie przeprowadzenie jakiegokolwiek działania uznanego przez nią za niezbędne do ochrony jej podstawowych interesów bezpieczeństwa:
 - (i) związanego z produkcją broni lub handlem bronią, amunicją i sprzętem wojskowym oraz odnoszącego się do handlu innymi towarami i materiałami oraz do działalności gospodarczych, które są prowadzone bezpośrednio lub pośrednio w celu zaopatrzenia obiektów wojskowych;

- (ii) odnoszącego się do świadczenia usług prowadzonego bezpośrednio lub pośrednio do celów zaopatrzenia obiektów wojskowych;
 - (iii) odnoszącego się do materiałów rozszczepialnych i materiałów do syntezy jądrowej lub materiałów służących do ich uzyskania; lub
 - (iv) podjętego w czasie wojny lub w obliczu innego zagrożenia w stosunkach międzynarodowych;
- c) uniemożliwiające Stronie podjęcie jakiegokolwiek działania w celu wywiązania się z obowiązków wynikających z *Karty Narodów Zjednoczonych*, sporządzonej w San Francisco dnia 26 czerwca 1945 r., mających na celu utrzymanie pokoju i bezpieczeństwa międzynarodowego.

ARTYKUŁ 4.9

Stosowanie przepisów ustawowych i wykonawczych

Art. 2.8 (Transfer) nie można interpretować jako uniemożliwiającego Stronie stosowanie, w sposób słuszny i niedyskryminujący oraz niestanowiący ukrytego ograniczenia dla inwestycji, jej przepisów ustawowych i wykonawczych dotyczących:

- a) upadłości, niewypłacalności, naprawy oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków, ochrony praw wierzycieli lub nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami finansowymi;

- b) emisji instrumentów finansowych oraz handlu i obrotu nimi;
- c) sprawozdawczości finansowej lub przechowywania dokumentacji dotyczącej transferów, w przypadku gdy jest to konieczne do wspierania organów ścigania lub organów regulacyjnych w dziedzinie finansów;
- d) czynów zabronionych, działań wprowadzających w błąd lub oszukańczych;
- e) zapewnienia wykonania wyroków wydanych w postępowaniu rozstrzygającym spór; lub
- f) zabezpieczenia społecznego, publicznych systemów emerytalnych lub obowiązkowych programów oszczędnościowych.

ARTYKUŁ 4.10

Tymczasowe środki ochronne

W wyjątkowych okolicznościach, w przypadku poważnych trudności w funkcjonowaniu unii gospodarczej i walutowej Unii lub, w przypadku Wietnamu, w funkcjonowaniu polityki pieniężnej i kursu walutowego albo w przypadku groźby wystąpienia takich trudności zainteresowana Strona może zastosować środki ochronne, które są absolutnie niezbędne w odniesieniu do transferów, na okres nieprzekraczający jednego roku.

ARTYKUŁ 4.11

Ograniczenia w przypadku trudności w zakresie bilansu płatniczego lub finansów zagranicznych

1. W przypadku gdy Strona napotyka poważne trudności w zakresie bilansu płatniczego lub finansów zagranicznych lub jest tym zagrożona, może wprowadzić lub utrzymać środki ochronne w odniesieniu do transferów, które:
 - a) są niedyskryminujące w porównaniu z państwami trzecimi w podobnych sytuacjach;
 - b) nie wykraczają poza to, co jest niezbędne do zaradzenia trudnościom w zakresie bilansu płatniczego lub finansów zagranicznych;
 - c) są zgodne, w stosownych przypadkach, z postanowieniami *Umowy o Międzynarodowym Funduszu Walutowym*;
 - d) nie prowadzą do zbędnych szkód dla handlowych, gospodarczych lub finansowych interesów drugiej Strony oraz
 - e) mają charakter tymczasowy i są stopniowo znoszone w miarę poprawy sytuacji.
2. Strona, która wprowadziła lub utrzymuje środki, o których mowa w ust. 1, niezwłocznie powiadamia o nich drugą Stronę i przedstawia, najszybciej jak to możliwe, harmonogram ich znoszenia.

3. W przypadku wprowadzenia lub utrzymywania ograniczeń zgodnie z ust. 1 niezwłocznie odbywają się konsultacje w ramach Komitetu, chyba że konsultacje odbywają się na innych forach. W toku konsultacji dokonuje się oceny trudności w zakresie bilansu płatniczego lub finansów zagranicznych, które doprowadziły do wprowadzenia lub utrzymania odpowiednich środków, uwzględniając między innymi takie czynniki, jak:

- a) charakter i zakres trudności;
- b) zewnętrzne warunki gospodarcze i handlowe; lub
- c) ewentualne dostępne alternatywne środki korygujące.

W ramach konsultacji omawia się zgodność wszelkich środków ograniczających z ust. 1. Akceptuje się wszelkie istotne ustalenia statystyczne i faktyczne przedstawione przez Międzynarodowy Fundusz Walutowy, a we wnioskach uwzględnia się dokonaną przez Międzynarodowy Fundusz Walutowy ocenę bilansu płatniczego i sytuacji w zakresie finansów zagranicznych danej Strony.

ARTYKUŁ 4.12

Ujawnianie informacji

1. Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie może być interpretowane jako wymagające od Strony udostępnienia informacji poufnych, których ujawnienie mogłoby utrudnić egzekwowanie prawa lub w inny sposób byłoby sprzeczne z interesem publicznym, lub które mogłoby zaszkodzić uzasadnionym interesom handlowym poszczególnych przedsiębiorstw, państwowych lub prywatnych, z wyjątkiem sytuacji, w których organ arbitrażowy lub zespół orzekający potrzebuje informacji poufnych na potrzeby postępowania w sprawie rozstrzygnięcia sporu na podstawie rozdziału 3 (Rozstrzyganie sporów) sekcja A (Rozstrzyganie sporów między Stronami). W takich przypadkach organ arbitrażowy lub zespół orzekający zapewniają pełną ochronę poufności.
2. W przypadku gdy Strona przedkłada Komitetowi informacje, które uznaje się za poufne zgodnie z jej przepisami ustawowymi i wykonawczymi, druga Strona traktuje te informacje jako poufne, chyba że Strona przedkładająca informacje postanowi inaczej.

ARTYKUŁ 4.13

Wejście w życie

1. Strony zatwierdzają niniejszą Umowę zgodnie ze swoimi mającymi zastosowanie procedurami prawnymi.

2. Niniejsza Umowa wchodzi w życie pierwszego dnia drugiego miesiąca następującego po dniu, w którym Strony powiadomiły się wzajemnie o zakończeniu swoich mających zastosowanie procedur prawnych dotyczących wejścia w życie niniejszej Umowy. Strony mogą uzgodnić inny termin.
3. Powiadomienia zgodnie z ust. 2 przesyła się do Sekretarza Generalnego Rady Unii Europejskiej i Ministerstwa Spraw Zagranicznych Wietnamu.
4. Jeżeli Strony tak uzgodnią, niniejsza Umowa może być stosowana tymczasowo. W tym przypadku niniejszą Umowę stosuje się od pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu, w którym Unia i Wietnam powiadomiły się wzajemnie o zakończeniu swoich mających zastosowanie procedur prawnych dotyczących stosowania tymczasowego Umowy. Strony mogą uzgodnić inny termin.
5. W przypadku gdy niektórych postanowień niniejszej Umowy nie można stosować tymczasowo, Strona, która nie może ich stosować tymczasowo, powiadamia drugą Stronę o postanowieniach, których nie można stosować tymczasowo. Niezależnie od ust. 4, o ile druga Strona zakończyła mające zastosowanie procedury prawne dotyczące stosowania tymczasowego i nie wyraziła sprzeciwu wobec stosowania tymczasowego w ciągu 10 dni od powiadomienia, zgodnie z którym niektórych postanowień nie można stosować tymczasowo, postanowienia niniejszej Umowy, które nie były przedmiotem powiadomienia, stosuje się tymczasowo od pierwszego dnia miesiąca następującego po powiadomieniu.
6. Strona może zakończyć stosowanie tymczasowe w drodze pisemnego powiadomienia drugiej Strony. Zakończenie takie staje się skuteczne pierwszego dnia drugiego miesiąca następującego po powiadomieniu.

7. W przypadku gdy niniejszą Umowę lub niektóre jej postanowienia stosuje się tymczasowo, wyrażenie „wejście w życie niniejszej Umowy” należy rozumieć jako dzień rozpoczęcia jej stosowania tymczasowego. Komitet i inne organy ustanowione na mocy niniejszej Umowy mogą wykonywać swoje zadania podczas stosowania tymczasowego niniejszej Umowy. Wszelkie decyzje przyjęte podczas wykonywania tych zadań tracą moc tylko wtedy, jeżeli stosowanie tymczasowe niniejszej Umowy zostanie zakończone, a niniejsza Umowa nie wejdzie w życie.

ARTYKUŁ 4.14

Okres obowiązywania

1. Niniejsza Umowa zostaje zawarta na czas nieokreślony.
2. Unia lub Wietnam mogą powiadomić drugą Stronę na piśmie o zamiarze wypowiedzenia niniejszej Umowy. Wypowiedzenie staje się skuteczne z ostatnim dniem szóstego miesiąca następującego po powiadomieniu.

ARTYKUŁ 4.15

Wypowiedzenie

W przypadku wypowiedzenia niniejszej Umowy na podstawie art. 4.14 (Okres obowiązywania), postanowienia rozdziału 1 (Cele i definicje ogólne), art. 2.1 (Zakres), art. 2.2 (Inwestycje a środki regulacyjne i cele) i art. 2.5 (Traktowanie inwestycji) do art. 2.9 (Subrogacja), odpowiednie postanowienia rozdziału 4 oraz postanowienia rozdziału 3 (Rozstrzyganie sporów) sekcja B (Rozstrzyganie sporów między inwestorami a Stronami) nadal obowiązują przez okres kolejnych 15 lat od dnia wypowiedzenia w odniesieniu do inwestycji dokonanych przed dniem wypowiedzenia niniejszej umowy, o ile Strony nie postanowią inaczej. Niniejszego artykułu nie stosuje się, jeżeli stosowanie tymczasowe niniejszej Umowy zostanie zakończone, a niniejsza Umowa nie wejdzie w życie.

ARTYKUŁ 4.16

Wypełnianie zobowiązań

1. Strony wprowadzają wszelkie ogólne lub szczególne środki wymagane w celu wypełnienia ich zobowiązań w ramach niniejszej Umowy. Strony zapewniają osiągnięcie celów określonych w niniejszej Umowie.

2. Jeżeli Strona uzna, że druga Strona dopuściła się istotnego naruszenia Umowy o partnerstwie i współpracy, może zastosować odpowiednie środki w odniesieniu do niniejszej Umowy zgodnie z art. 57 Umowy o partnerstwie i współpracy.

ARTYKUŁ 4.17

Osoby wykonujące delegowaną władzę publiczną

O ile w niniejszej Umowie nie określono inaczej, każda ze Stron zapewnia, aby osoby – w tym przedsiębiorstwa państwowe, przedsiębiorstwa posiadające szczególne prawa lub przywileje lub wyznaczeni monopoliści – którym Strona przekazała uprawnienia regulacyjne, administracyjne lub inny rodzaj władzy publicznej na dowolnym poziomie jej sprawowania zgodnie z ustawodawstwem wewnętrznym, wykonując te uprawnienia działały zgodnie ze zobowiązaniami Strony określonymi w niniejszej Umowie.

ARTYKUŁ 4.18

Brak bezpośredniego stosowania

Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie może być interpretowane jako przyznające osobom prawa lub nakładające na osoby obowiązki inne niż prawa i obowiązki powstałe między Stronami na podstawie międzynarodowego prawa publicznego. Wietnam może postanowić inaczej w swoim prawie wewnętrznym.

ARTYKUŁ 4.19

Załączniki

Załączniki do niniejszej Umowy stanowią jej integralną część.

ARTYKUŁ 4.20

Powiązania z innymi umowami

1. Jeżeli w niniejszej Umowie nie przewidziano inaczej, niniejsza Umowa nie zastępuje ani nie powoduje wygaśnięcia wcześniejszych umów między Unią lub jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Wietnamem, z drugiej.
2. Niniejsza Umowa stanowi element ogólnych stosunków między Unią i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Wietnamem, z drugiej, zgodnie z Umową o partnerstwie i współpracy, i stanowi część wspólnych ram instytucjonalnych.
3. Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie może być interpretowane jako wymagające od Strony działania w sposób niezgodny z jej obowiązkami w ramach *Porozumienia z Marakeszu ustanawiającego Światową Organizację Handlu*, sporządzonego dnia 15 kwietnia 1994 r.

4. Po wejściu w życie niniejszej Umowy, umowy między państwami członkowskimi Unii a Wietnamem wymienione w załączniku 6 (Wykaz umów inwestycyjnych), w tym prawa i obowiązki z nich wynikające, zostają rozwiązane i przestają obowiązywać oraz zostają zastąpione niniejszą Umową¹.

5. W przypadku stosowania tymczasowego na podstawie art. 4.13 ust. 4 (Wejście w życie) stosowanie postanowień umów wymienionych w załączniku 6 (Wykaz umów inwestycyjnych), jak również praw i obowiązków z nich wynikających zostaje zawieszone od dnia stosowania tymczasowego². Jeżeli stosowanie tymczasowe niniejszej Umowy zostanie zakończone, a niniejsza Umowa nie wejdzie w życie, zawieszenie ustaje, a umowy wymienione w załączniku 6 (Wykaz umów inwestycyjnych) stają się znowu skuteczne³.

6. Niezależnie od ust. 4 i 5, skarga może zostać wniesiona na podstawie umowy wymienionej w załączniku 6 (Wykaz umów inwestycyjnych), zgodnie z zasadami i procedurami ustanowionymi w tej umowie, pod warunkiem że:

- a) skarga wynika z rzekomego naruszenia tej umowy, które miało miejsce przed dniem zawieszenia stosowania umowy na podstawie ust. 5 lub – jeżeli stosowanie umowy nie zostało zawieszone na podstawie ust. 5 – przed dniem wejścia w życie niniejszej Umowy; oraz

¹ Strony podzielają pogląd, że „klauzule wygaśnięcia” zawarte w umowach wymienionych w załączniku 6 (Wykaz umów inwestycyjnych) również przestają obowiązywać.

² Strony podzielają pogląd, że „klauzule wygaśnięcia” zawarte w umowach wymienionych w załączniku 6 (Wykaz umów inwestycyjnych) również zostają zawieszone.

³ Dla większej pewności należy wyjaśnić, że zdanie to nie wprowadza w życie umów, które nie zaczęły jeszcze obowiązywać lub zostały zakończone zgodnie z zawartymi w nich postanowieniami.

- b) upłynęły nie więcej niż trzy lata od dnia zawieszenia stosowania umowy na podstawie ust. 5 lub – jeżeli stosowanie umowy nie zostało zawieszone na podstawie ust. 5 – od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy do dnia wniesienia skargi.

7. Niezależnie od ust. 4 i 5, jeżeli stosowanie tymczasowe niniejszej Umowy zakończy się, a niniejsza Umowa nie wejdzie w życie, skarga może zostać wniesiona na podstawie niniejszej Umowy zgodnie z zasadami i procedurami ustanowionymi w niniejszej Umowie, pod warunkiem że:

- a) skarga wynika z rzekomego naruszenia niniejszej Umowy, które miało miejsce w okresie stosowania tymczasowego niniejszej Umowy; oraz
- b) upłynęły nie więcej niż trzy lata od dnia zakończenia stosowania tymczasowego do dnia wniesienia skargi.

8. Dla większej pewności należy wyjaśnić, że skarga nie może zostać wniesiona na podstawie niniejszej Umowy i zgodnie z zasadami i procedurami ustanowionymi w niej, jeżeli skarga wynika z rzekomego naruszenia niniejszej Umowy, które miało miejsce przed dniem wejścia w życie niniejszej Umowy lub w przypadku gdy niniejsza Umowa jest stosowana tymczasowo – przed dniem rozpoczęcia stosowania tymczasowego.

9. Na potrzeby niniejszego artykułu nie stosuje się definicji „wejścia w życie niniejszej Umowy” wskazanej w art. 4.13 ust. 7 (Wejście w życie).

ARTYKUŁ 4.21

Przyszłe przystąpienia do Unii

1. Unia niezwłocznie powiadamia Wietnam o każdym wniosku w sprawie przystąpienia państwa trzeciego do Unii.
2. Podczas negocjacji między Unią a państwem trzecim, o którym mowa w ust. 1, Unia stara się:
 - a) przekazać, na wniosek Wietnamu oraz w możliwym zakresie, informacje dotyczące wszelkich kwestii objętych niniejszą Umową; oraz
 - b) uwzględnić obawy wyrażone przez Wietnam.
3. Unia powiadamia Wietnam o wejściu w życie każdej umowy dotyczącej przystąpienia do Unii.
4. Komitet bada, z odpowiednim wyprzedzeniem przed dniem przystąpienia państwa trzeciego do Unii, wszelkie skutki, jakie przystąpienie takie może mieć dla niniejszej Umowy.

5. Każde nowe państwo członkowskie Unii przystępuje do niniejszej Umowy z dniem przystąpienia do Unii, w drodze stosownej klauzuli zawartej w akcie przystąpienia do Unii. Jeżeli w akcie przystąpienia do Unii nie przewidziano automatycznego przystąpienia państwa członkowskiego Unii do niniejszej Umowy, zainteresowane państwo członkowskie Unii przystępuje do niniejszej Umowy, przedkładając akt przystąpienia do niniejszej Umowy Sekretarzowi Generalnemu Rady Unii Europejskiej i ministrowi spraw zagranicznych Wietnamu lub organom będącym ich następcami. Strony mogą, decyzją Komitetu, wprowadzić wszelkie konieczne dostosowania lub uzgodnienia przejściowe.

ARTYKUŁ 4.22

Terytorialny zakres stosowania

Niniejszą Umowę stosuje się:

- a) w przypadku Strony UE – do terytoriów, na których stosuje się *Traktat o Unii Europejskiej* i *Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej*, na warunkach określonych w tych traktatach; oraz
- b) w przypadku Wietnamu – do jego terytorium.

Odniesienia do „terytorium” zawarte w niniejszej Umowie są rozumiane zgodnie z lit. a) i b), chyba że wyraźnie zaznaczono inaczej.

ARTYKUŁ 4.23

Teksty autentyczne

Niniejszą Umowę sporządzono w dwóch egzemplarzach w językach: angielskim, bułgarskim, chorwackim, czeskim, duńskim, estońskim, fińskim, francuskim, greckim, hiszpańskim, litewskim, łotewskim, maltańskim, niderlandzkim, niemieckim, polskim, portugalskim, rumuńskim, słowackim, słoweńskim, szwedzkim, węgierskim, włoskim i wietnamskim, przy czym każdy z tych tekstów jest na równi autentyczny.

NA DOWÓD CZEGO niżej podpisani pełnomocnicy, należycie do tego upoważnieni, podpisali niniejszą Umowę.

Sporządzono w ... dnia ...

W IMIENIU KRÓLESTWA BELGII,

W IMIENIU REPUBLIKI BUŁGARII,

W IMIENIU REPUBLIKI CZESKIEJ,

W IMIENIU KRÓLESTWA DANII,

W IMIENIU REPUBLIKI FEDERALNEJ NIEMIEC,

W IMIENIU REPUBLIKI ESTOŃSKIEJ,

W IMIENIU IRLANDII,

W IMIENIU REPUBLIKI GRECKIEJ,

W IMIENIU KRÓLESTWA HISZPANII,

W IMIENIU REPUBLIKI FRANCUSKIEJ,

W IMIENIU REPUBLIKI CHORWACJI,

W IMIENIU REPUBLIKI WŁOSKIEJ,

W IMIENIU REPUBLIKI CYPRYJSKIEJ,

W IMIENIU REPUBLIKI ŁOTEWSKIEJ,

W IMIENIU REPUBLIKI LITEWSKIEJ,

W IMIENIU WIELKIEGO KSIĘSTWA LUKSEMBURGA,

W IMIENIU WĘGIER,

W IMIENIU REPUBLIKI MALTY,

W IMIENIU KRÓLESTWA NIDERLANDÓW,

W IMIENIU REPUBLIKI AUSTRII,

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ,

W IMIENIU REPUBLIKI PORTUGALSKIEJ,

W IMIENIU RUMUNII,

W IMIENIU REPUBLIKI SŁOWENII,

W IMIENIU REPUBLIKI SŁOWACKIEJ,

W IMIENIU REPUBLIKI FINLANDII,

W IMIENIU KRÓLESTWA SZWECJI,

W IMIENIU ZJEDNOCZONEGO KRÓLESTWA WIELKIEJ BRYTANII I IRLANDII
PÓŁNOCNEJ,

W IMIENIU UNII EUROPEJSKIEJ

W IMIENIU SOCJALISTYCZNEJ REPUBLIKI WIETNAMU

Съставено в Ханой на тридесети юни две хиляди и деветнадесета година.

Hecho en Hanoi, el treinta de junio de dos mil diecinueve.

V Hanoji dne třicátého června roku dva tisíce devatenáct.

Udfærdiget i Hanoi, den tredivte juni to tusind og nitten.

Geschehen zu Hanoi am dreißigsten Juni zweitausendneunzehn.

Koostatud kolmekümnendal juunil kahe tuhande üheksateistkümnendal aastal Hanois.

Ανόι, 30 Ιουνίου του έτους δύο χιλιάδες δεκαεννιά.

Done at Hanoi on the thirtieth day of June in the year two thousand and nineteen.

Fait à Hanoi, le trente juin de l'année deux mille dix-neuf.

Sastavljeno u Hanoju tridesetog lipnja dvije tisuće devetnaeste.

Fatto a Hanoi il giorno trenta di giugno dell'anno duemiladiciannove.

Hanojā, divi tūkstoši deviņpadsmitā gada trīsdesmitajā jūnijā.

Priimta Hanojuje, du tūkstančiai devynioliktųjų metų birželio tryliką dieną.

Kelt Hanoiban, a kétezer-tizenkilencedik év június havának harmincadik napján.

Magħmul f'Hanoi fit-tletin jum ta' Ġunju tas-sena elfejn u dsatax.

Gedaan te Hanoi, dertig juni tweeduizend negentien.

Sporządzono w Hanoi dnia trzydziestego czerwca dwa tysiące dziewiętnastego roku.

Feito em Hanói, ao trigésimo dia do mês de junho do ano de dois mil e dezanove.

Încheiat la Hanoi, la treizeci iunie două mii nouăsprezece.

V Hanoji tridsiateho jūna dvetisícdevätnást'.

V Hanoju, trinajstega junija leta dva tisoč devetnajst.

Tehty Hanoissa kolmantenakymmenentenä päivänä kesäkuuta vuonna kaksituhattayhdeksäntoista.

Utfärdat i Hanoi den trettionde juni år tjugohundranitton.

Làm tại Hà Nội, ngày 30 tháng 6 năm 2019.

Voor het Koninkrijk België
Pour le Royaume de Belgique
Für das Königreich Belgien

Deze handtekening verbindt eveneens het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

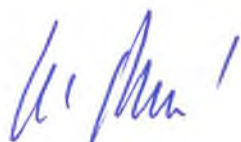
Cette signature engage également la Région wallonne, la Région flamande et la Région de Bruxelles-Capitale.

Diese Unterschrift bindet zugleich die Wallonische Region, die Flämische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt.

За Република България

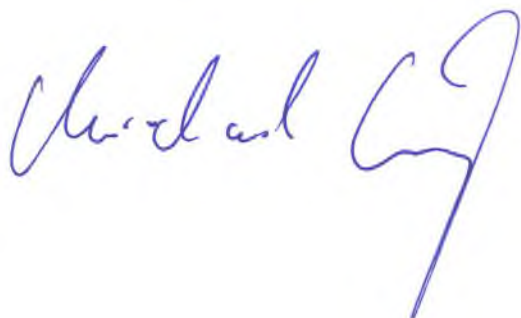
Za Českou republiku

For Kongeriget Danmark

Für die Bundesrepublik Deutschland

Eesti Vabariigi nimel

Thar ceann na hÉireann
For Ireland

Για την Ελληνική Δημοκρατία

Por el Reino de España

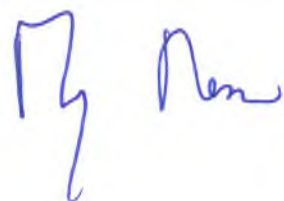
Pour la République française

Za Republiku Hrvatsku

Per la Repubblica italiana

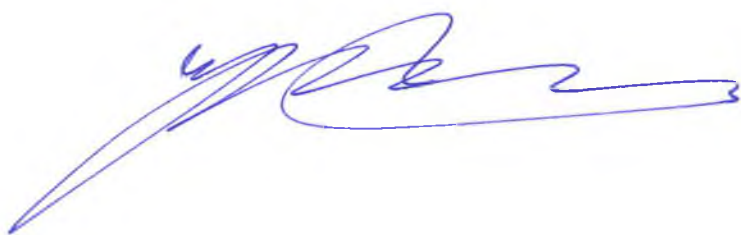
Για την Κυπριακή Δημοκρατία

Ν.γ'Ε.Π.Π.:

Latvijas Republikas vārdā –

Lietuvos Respublikos vardu

Pour le Grand-Duché de Luxembourg

Magyarország részéről

Għar-Repubblika ta' Malta

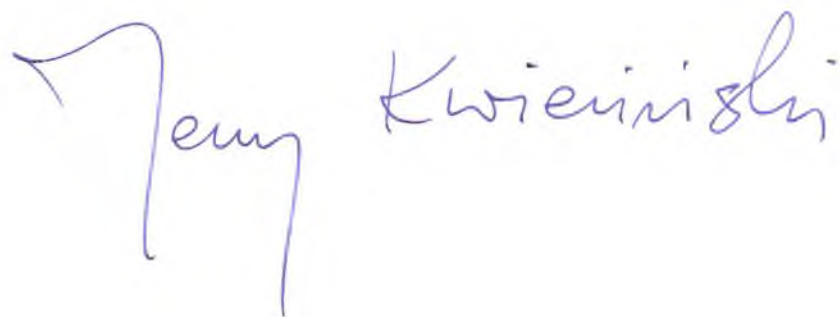
Voor het Koninkrijk der Nederlanden

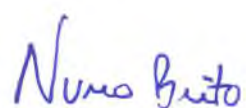
Für die Republik Österreich

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

A handwritten signature in blue ink, reading "Jęmy Kwieciński". The signature is written in a cursive style with a large, stylized initial "J" and a long, sweeping underline.

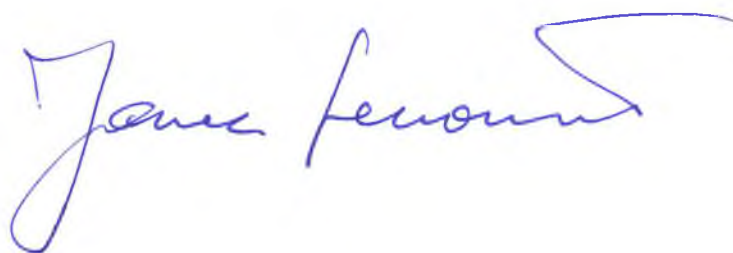
Pela República Portuguesa

A handwritten signature in blue ink, reading "Nuno Brito". The signature is written in a cursive style with a large, stylized initial "N" and a long, sweeping underline.

Pentru România

A handwritten signature in blue ink, reading "L. Odobescu". The signature is written in a cursive style with a large, stylized initial "L" and a long, sweeping underline.

Za Republiko Slovenijo

A handwritten signature in blue ink, reading "Janez Lenarčič". The signature is written in a cursive style with a large, stylized initial "J" and a long, sweeping underline.

Za Slovenskú republiku

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'Pek Jur'.

Suomen tasavallan puolesta
För Republiken Finland

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'M. Ristell'.

För Konungariket Sverige

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'Van Daele'.

For the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'J. B. ...'.

За Европейския съюз
Por la Unión Europea
Za Evropskou unii
For Den Europæiske Union
Für die Europäische Union
Euroopa Liidu nimel
Για την Ευρωπαϊκή Ένωση
For the European Union
Pour l'Union européenne
Za Europejską unią
Per l'Unione europea
Eiropas Savienības vārdā –
Europos Sąjungos vardu
Az Európai Unió részéről
Għall-Unjoni Ewropea
Voor de Europese Unie
W imieniu Unii Europejskiej
Pela União Europeia
Pentru Uniunea Europeană
Za Európsku úniu
Za Evropsko unijo
Euroopan unionin puolesta
För Europeiska unionen

Thay mặt Cộng hòa Xã hội Chủ nghĩa Việt Nam

ZAŁĄCZNIKI
DO UMOWY O OCHRONIE INWESTYCJI
MIĘDZY UNIĄ EUROPEJSKĄ I JEJ PAŃSTWAMI CZŁONKOWSKIMI, Z JEDNEJ STRONY,
A SOCJALISTYCZNĄ REPUBLIKĄ WIETNAMU, Z DRUGIEJ STRONY

- Załącznik 1: Właściwe organy
- Załącznik 2: Wyłączenie dla Wietnamu dotyczące traktowania narodowego
- Załącznik 3: Porozumienie w sprawie traktowania inwestycji
- Załącznik 4: Porozumienie w sprawie wyłączenia
- Załącznik 5: Dług publiczny
- Załącznik 6: Wykaz umów inwestycyjnych
- Załącznik 7: Regulamin wewnętrzny
- Załącznik 8: Kodeks postępowania arbitrów i mediatorów
- Załącznik 9: Mechanizm mediacji

Załącznik 10: Mechanizm mediacji stosowany w przypadku sporów między inwestorami a Stronami

Załącznik 11: Kodeks postępowania członków Trybunału, członków Trybunału Odwoławczego i mediatorów

Załącznik 12: Równoległe postępowania

Załącznik 13: Procedury pracy Trybunału Odwoławczego

WŁAŚCIWE ORGANY

W przypadku Strony UE właściwymi organami uprawnionymi do zarządzania działaniami, o których mowa w art. 2.2 ust. 4 (Inwestycje a środki regulacyjne i cele), są Komisja Europejska, Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej lub, stosując przepisy prawa Unii dotyczące pomocy państwa, administracja, organ, sąd lub trybunał państwa członkowskiego. W przypadku Wietnamu właściwymi organami uprawnionymi do zarządzania działaniami, o których mowa w art. 2.2 ust. 4 (Inwestycje a środki regulacyjne i cele), są rząd Wietnamu lub premier Wietnamu, administracja, organ lub sąd.

WYŁĄCZENIE DLA WIETNAMU DOTYCZĄCE TRAKTOWANIA NARODOWEGO

1. W następujących sektorach, podsektorach lub działaniach Wietnam może wprowadzić lub utrzymać dowolny środek w odniesieniu do realizacji inwestycji objętej niniejszą Umową niezgodny z art. 2.3 (Traktowanie narodowe), pod warunkiem że taki środek nie jest niezgodny z zobowiązaniami określonymi w załączniku 8-B (Wykaz szczegółowych zobowiązań Wietnamu) do Umowy o wolnym handlu:
 - a) gazety, agencje gromadzenia materiałów informacyjnych, działalność wydawnicza, drukowanie, programy radiowe i telewizyjne, w dowolnej formie;
 - b) produkcja i rozpowszechnianie produktów kulturowych, w tym nagrań wideo;
 - c) produkcja, rozpowszechnianie i projekcja programów telewizyjnych i dzieł kinematograficznych;
 - d) usługi detektywistyczne i ochroniarskie;
 - e) geodezja i kartografia;
 - f) usługi szkolnictwa podstawowego i średniego;
 - g) poszukiwanie, rozpoznawanie i eksploatacja ropy naftowej, gazu, minerałów i zasobów naturalnych;

- h) energia hydroelektryczna i energia jądrowa; przesył lub dystrybucja energii;
- i) usługi transportu kabotażowego;
- j) rybołówstwo i akwakultura;
- k) leśnictwo i łowiectwo;
- l) loteria, zakłady i gry hazardowe;
- m) usługi administracji sądowej, obejmujące między innymi usługi związane z obywatelstwem;
- n) egzekwowanie prawa w postępowaniu cywilnym;
- o) produkcja sprzętu lub materiałów wojskowych;
- p) prowadzenie działalności portów rzecznych, portów morskich i portów lotniczych oraz zarządzanie nimi; oraz
- q) subsydia.

2. Jeżeli Wietnam wprowadzi lub utrzyma taki środek po dniu wejścia w życie niniejszej Umowy, nie może żądać od inwestora pochodzącego z terytorium Strony UE, ze względu na jego obywatelstwo, by sprzedał lub w inny sposób zbył inwestycję istniejącą w momencie wejścia takiego środka w życie.

POROZUMIENIE W SPRAWIE TRAKTOWANIA INWESTYCJI

Strony potwierdzają swoje porozumienie w sprawie stosowania art. 2.5 ust. 6 (Traktowanie inwestycji):

1. Niezależnie od warunku określonego w art. 2.5 ust. 6 lit. a) (Traktowanie inwestycji) inwestor pochodzący z terytorium Strony, który pozostaje w sporze objętym zakresem rozdziału 3 (Rozstrzyganie sporów) sekcja B (Rozstrzyganie sporów między inwestorami a Stronami) ze Stroną, z którą łączy go pisemna umowa, która została zawarta i stała się skuteczna przed dniem wejścia w życie niniejszej Umowy, może skorzystać z art. 2.5 ust. 6 (Traktowanie inwestycji) zgodnie z procedurami i warunkami określonymi w niniejszym załączniku.
2. Umowy pisemne, które zostały zawarte i stały się skuteczne przed dniem wejścia w życie niniejszej Umowy i które spełniają warunki określone w niniejszym punkcie, mogą zostać zgłoszone w terminie jednego roku od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy. Takie pisemne umowy:
 - a) muszą spełniać wszystkie warunki określone w art. 2.5 ust. 6 lit. b)–d) (Traktowanie inwestycji); oraz

b) zostały zawarte:

- (i) przez Wietnam z inwestorami pochodzącymi z terytorium państw członkowskich Unii, o których mowa w pkt 8 niniejszego załącznika, lub z ich inwestycjami objętymi niniejszą Umową; lub
- (ii) przez jedno z państw członkowskich Unii, o których mowa w pkt 8 niniejszego załącznika, z inwestorami pochodzącymi z terytorium Wietnamu lub z ich inwestycjami objętymi niniejszą Umową.

3. Procedura zgłaszania pisemnych umów, o których mowa w pkt 1, jest następująca:

a) zgłoszenie zawiera:

- (i) imię i nazwisko lub nazwę, obywatelstwo i adres inwestora, który jest stroną pisemnej umowy będącej przedmiotem zgłoszenia, charakter inwestycji inwestora objętej niniejszą Umową oraz, w przypadku gdy pisemna umowa jest zawierana przez inwestycję tego inwestora objętą niniejszą Umową, nazwę, adres i miejsce ustanowienia inwestycji; oraz
- (ii) kopię pisemnej umowy, w tym jej wszystkich dokumentów;

oraz

b) pisemne umowy zgłasza się na piśmie następującym właściwym organom:

- (i) w przypadku Wietnamu – Ministerstwu Planowania i Inwestycji; oraz

(ii) w przypadku Strony UE – Komisji Europejskiej.

4. Zgłoszenie, o którym mowa w pkt 2 i 3, nie powoduje powstania jakichkolwiek praw podmiotowych inwestora, który jest stroną takiej zgłoszonej pisemnej umowy lub jego inwestycji.
5. Właściwe organy, o których mowa w pkt 3 lit. b), sporządzają wykaz pisemnych umów, które zostały zgłoszone zgodnie z pkt 2 i 3.
6. W przypadku pojawienia się sporu w związku z jedną ze zgłoszonych pisemnych umów odpowiedni właściwy organ sprawdza, czy umowa spełnia wszystkie warunki określone w art. 2.5 ust. 6 lit. b)–d) (Traktowanie inwestycji) i procedury określone w niniejszym załączniku.
7. Inwestor nie może podnosić, że art. 2.5 ust. 6 (Traktowanie inwestycji) ma zastosowanie do umowy pisemnej, jeżeli wskutek sprawdzenia przeprowadzonego zgodnie z pkt 6 niniejszego załącznika stwierdzono, że wymogi, o których mowa w tym punkcie, nie są spełnione.
8. Państwami członkowskimi Unii, o których mowa w pkt 2 lit. b) niniejszego załącznika, są Niemcy, Hiszpania, Niderlandy, Austria, Rumunia i Zjednoczone Królestwo.

POROZUMIENIE W SPRAWIE WYWŁASZCZENIA

Strony potwierdzają swoje porozumienie w sprawie wywłaszczenia:

1. Wywłaszczenie, o którym mowa w art. 2.7 ust. 1 (Wywłaszczenie), może być bezpośrednie albo pośrednie w następujący sposób:
 - a) bezpośrednie wywłaszczenie ma miejsce, gdy inwestycja zostaje znacjonalizowana lub w inny sposób bezpośrednio wywłaszczona przez formalne przeniesienie tytułu własności lub bezwarunkowe zajęcie; oraz
 - b) pośrednie wywłaszczenie ma miejsce, gdy środek lub szereg środków wprowadzonych przez Stronę ma skutek równoważny z wywłaszczeniem bezpośrednim w tym sensie, że zasadniczo dochodzi do istotnego pozbawienia inwestora podstawowych atrybutów prawa własności do jego inwestycji, w tym prawa do używania inwestycji, korzystania z niej i rozporządzania nią, bez formalnego przeniesienia tytułu własności lub bezwarunkowego zajęcia.

2. Aby określić, czy w konkretnej sytuacji środek lub szereg środków wprowadzonych przez Stronę stanowi wyłączenie pośrednie, należy przeprowadzić indywidualne i oparte na faktach postępowanie wyjaśniające, obejmujące między innymi następujące kwestie:
 - a) skutki gospodarcze środka lub szeregu środków; jednakże sam fakt, że środek lub szereg środków wprowadzonych przez Stronę ma niekorzystny wpływ na wartość gospodarczą inwestycji, nie oznacza, że miało miejsce takie wyłączenie;
 - b) czas obowiązywania środka lub szeregu środków lub czas trwania ich skutków; oraz
 - c) charakter środka lub szeregu środków, w szczególności ich przedmiot, kontekst i cel.
3. Środki niedyskryminacyjne lub szereg środków niedyskryminacyjnych Strony, które opracowano, aby chronić uzasadnione cele polityki publicznej nie stanowią wyłączenia pośredniego, z wyjątkiem rzadkich przypadków, w których wpływ takiego środka lub szeregu środków jest w świetle ich celów tak znaczny, że wydaje się być przesadny.

DŁUG PUBLICZNY

1. Nie można na podstawie rozdziału 3 (Rozstrzyganie sporów) sekcja B (Rozstrzyganie sporów między inwestorami a Stronami) wnosić skarg z uzasadnieniem, że restrukturyzacja długu Strony stanowi naruszenie obowiązku określonego w rozdziale 2 (Ochrona inwestycji), ani – jeżeli już zostały wniesione – dochodzić takich skarg, w przypadku gdy restrukturyzacja stanowi negocjowaną restrukturyzację w momencie wnoszenia skargi lub staje się negocjowaną restrukturyzacją po takim wniesieniu, z wyjątkiem skarg w sprawie naruszenia przez restrukturyzację art. 2.3 (Traktowanie narodowe) lub art. 2.4 (Klauzula najwyższego uprzywilejowania).
2. Niezależnie od art. 3.33 (Wniesienie skargi) w rozdziale 3 (Rozstrzyganie sporów) sekcja B (Rozstrzyganie sporów między inwestorami a Stronami) i z zastrzeżeniem pkt 1 niniejszego załącznika, inwestor nie może na podstawie rozdziału 3 (Rozstrzyganie sporów) sekcja B (Rozstrzyganie sporów między inwestorami a Stronami) wnosić skarg uzasadnieniem, że restrukturyzacja długu Strony stanowi naruszenie art. 2.3 (Traktowanie narodowe) lub art. 2.4 (Klauzula najwyższego uprzywilejowania)¹ lub jakiegokolwiek obowiązku określonego w rozdziale 2 (Ochrona inwestycji), chyba że upłynęło 270 dni od dnia złożenia przez skarżącego pisemnego wniosku o przeprowadzenie konsultacji zgodnie z art. 3.30 (Konsultacje).

¹ Dla większej pewności należy wyjaśnić, że sam fakt różnego traktowania przez Stronę względem określonych kategorii inwestorów lub inwestycji z uwagi na różne skutki makroekonomiczne, na przykład w celu uniknięcia ryzyka systemowego lub efektu mnożnikowego lub z uwagi na kwalifikowalność do restrukturyzacji długu nie stanowi naruszenia art. 2.3 (Traktowanie narodowe) lub art. 2.4 (Klauzula najwyższego uprzywilejowania).

3. Na potrzeby niniejszego załącznika:

a) „negocjowana restrukturyzacja” oznacza restrukturyzację lub odroczenie spłaty długu Strony, które następują przez:

(i) modyfikację lub zmianę instrumentów dłużnych, jak przewidziano w ich warunkach, włącznie z przepisami je regulującymi; lub

(ii) wymianę instrumentów dłużnych lub podobny proces, w ramach którego posiadacze przynajmniej 66 % łącznej kwoty głównej długu pozostającego do spłaty, który podlega restrukturyzacji, z wyłączeniem długu zatrzymanego przez tę Stronę lub przez podmioty będące jej własnością lub przez nią kontrolowane, zgodzili się na taką wymianę długu lub inny proces;

oraz

b) „prawo właściwe” dla instrumentu dłużnego oznacza ramy prawne i regulacyjne danego państwa mające zastosowanie do takiego instrumentu dłużnego.

4. Dla większej pewności należy wyjaśnić, że „dług Strony” obejmuje, w przypadku Strony UE, zadłużenie rządu państwa członkowskiego Unii lub samorządu w państwie członkowskim Unii na poziomie centralnym, regionalnym lub lokalnym.

WYKAZ UMÓW INWESTYCYJNYCH

	Umowy	„Klauzula przedłużonego obowiązywania umowy”
1	Umowa między Socjalistyczną Republiką Wietnamu a Republiką Austrii w sprawie popierania i ochrony inwestycji, sporządzona dnia 27 marca 1995 r.	Art. 11 ust. 3
2	Umowa między Belgijsko-Luksemburską Unią Gospodarczą a Socjalistyczną Republiką Wietnamu w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji, sporządzona dnia 24 stycznia 1991 r.	Art. 14 ust. 2
3	Umowa między Rządem Republiki Bułgarii a Rządem Socjalistycznej Republiki Wietnamu w sprawie wzajemnego popierania i ochrony inwestycji, sporządzona dnia 19 września 1996 r.	Art. 13 ust. 2
4	Umowa między Rządem Republiki Czeskiej a Rządem Socjalistycznej Republiki Wietnamu w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji, sporządzona dnia 25 listopada 1997 r., zmieniona dnia 21 marca 2008 r.	Art. 10 ust. 3

	Umowy	„Klauzula przedłużonego obowiązywania umowy”
5	Umowa między Rządem Królestwa Danii a Rządem Socjalistycznej Republiki Wietnamu w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji, sporządzona dnia 25 sierpnia 1993 r.	Art. 16 ust. 2
6	Umowa między Rządem Republiki Estońskiej a Rządem Socjalistycznej Republiki Wietnamu w sprawie popierania i ochrony inwestycji, sporządzona dnia 24 września 2009 r., zmieniona dnia 3 stycznia 2011 r.	Art. 16 ust. 3
7	Umowa między Rządem Republiki Finlandii a Rządem Socjalistycznej Republiki Wietnamu w sprawie popierania i ochrony inwestycji, sporządzona dnia 21 lutego 2008 r.	Art. 16 ust. 4
8	Umowa między Rządem Republiki Francuskiej a Rządem Socjalistycznej Republiki Wietnamu w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji, sporządzona dnia 26 maja 1992 r.	Art. 12
9	Umowa między Republiką Federalną Niemiec a Socjalistyczną Republiką Wietnamu w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji, sporządzona dnia 3 kwietnia 1993 r.	Art. 13 ust. 3
10	Umowa między Rządem Republiki Greckiej a Rządem Socjalistycznej Republiki Wietnamu w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji, sporządzona dnia 13 października 2008 r.	Art. 13 ust. 3
11	Umowa między Republiką Węgierską a Socjalistyczną Republiką Wietnamu w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji, sporządzona dnia 26 sierpnia 1994 r.	Art. 12 ust. 3
12	Umowa między Republiką Włoską a Socjalistyczną Republiką Wietnamu w sprawie popierania i ochrony inwestycji, sporządzona dnia 18 maja 1990 r.	Art. 14 ust. 2

	Umowy	„Klauzula przedłużonego obowiązywania umowy”
13	Umowa między Rządem Republiki Łotewskiej a Rządem Socjalistycznej Republiki Wietnamu w sprawie popierania i ochrony inwestycji, sporządzona dnia 6 listopada 1995 r.	Art. 13 ust. 4
14	Umowa między Rządem Republiki Litewskiej a Rządem Socjalistycznej Republiki Wietnamu w sprawie popierania i ochrony inwestycji, sporządzona dnia 27 września 1995 r.	Art. 13 ust. 4
15	Umowa o wspieraniu i wzajemnej ochronie inwestycji między Królestwem Niderlandów a Socjalistyczną Republiką Wietnamu, sporządzona dnia 10 marca 1994 r.	Art. 14 ust. 3
16	Umowa między Rzeczpospolitą Polską a Socjalistyczną Republiką Wietnamu w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji, sporządzona dnia 31 sierpnia 1994 r.	Art. 12 ust. 3
17	Umowa między Rządem Rumunii a Rządem Socjalistycznej Republiki Wietnamu w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji, sporządzona dnia 1 września 1994 r.	Art. 11 ust. 2
18	Umowa między Rządem Republiki Słowackiej a Rządem Socjalistycznej Republiki Wietnamu w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji, sporządzona dnia 17 grudnia 2009 r.	Art. 14 ust. 4

	Umowy	„Klauzula przedłużonego obowiązywania umowy”
19	Umowa między Rządem Królestwa Szwecji a Rządem Socjalistycznej Republiki Wietnamu w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji, sporządzona dnia 8 września 1993 r.	Art. 11 ust. 3
20	Umowa między Królestwem Hiszpanii a Socjalistyczną Republiką Wietnamu w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji, sporządzona dnia 20 lutego 2006 r.	Art. 13 ust. 3
21	Umowa między Rządem Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej a Rządem Socjalistycznej Republiki Wietnamu w sprawie popierania i ochrony inwestycji, sporządzona dnia 1 sierpnia 2002 r.	Art. 14

REGULAMIN WEWNĘTRZNY

Postanowienia ogólne

1. Na potrzeby rozdziału 3 (Rozstrzyganie sporów) sekcja A (Rozstrzyganie sporów między Stronami) i niniejszego regulaminu wewnętrznego (zwanego dalej „regulaminem”):
 - a) „doradca” oznacza osobę wyznaczoną przez Stronę w celu doradzania lub pomocy tej Stronie w związku z postępowaniem organu arbitrażowego;
 - b) „organ arbitrażowy” oznacza organ powołany zgodnie z art. 3.7 (Powołanie organu arbitrażowego);
 - c) „arbiter” oznacza członka organu arbitrażowego powołanego zgodnie z art. 3.7 (Powołanie organu arbitrażowego);
 - d) „asystent” oznacza osobę, która zgodnie z zasadami powołania arbitra prowadzi badania lub pomaga temu arbitrowi;
 - e) „Strona skarżąca” oznacza Stronę wnoszącą o powołanie organu arbitrażowego zgodnie z art. 3.5 (Wszczęcie postępowania arbitrażowego);

- f) „dzień” oznacza dzień kalendarzowy;
- g) „Strona, przeciwko której wniesiono skargę”, oznacza Stronę, której zarzuca się, że dopuściła się naruszenia postanowień, o których mowa w art. 3.2 (Zakres);
- h) „postępowanie”, o ile nie wskazano inaczej, oznacza postępowanie w sprawie rozstrzygnięcia sporu przed organem arbitrażowym na podstawie rozdziału 3 (Rozstrzyganie sporów) sekcja A (Rozstrzyganie sporów między Stronami); oraz
- i) „przedstawiciel Strony” oznacza pracownika lub inną osobę powołaną przez departament rządowy lub agencję rządową lub jakikolwiek inny podmiot publiczny Strony, który reprezentuje Stronę na potrzeby sporu rozstrzyganego na podstawie niniejszej Umowy.

- 2. Strona, przeciwko której wniesiono skargę, jest odpowiedzialna za administrację logistyczną posiedzeniami, chyba że uzgodniono inaczej. Strony wspólnie ponoszą wydatki wynikające z kwestii organizacyjnych, w tym koszty wynagrodzenia i wydatki arbitrów.

Powiadomienia

3. Każda ze Stron oraz organ arbitrażowy przekazują drugiej Stronie pocztą elektroniczną wszelkie wnioski, zawiadomienia, stanowiska pisemne lub inne dokumenty oraz przekazują pocztą elektroniczną wszystkim arbitrom stanowiska pisemne i wnioski w ramach arbitrażu. Organ arbitrażowy również przekazuje Stronom dokumenty pocztą elektroniczną. Wiadomość przesłaną pocztą elektroniczną uznaje się za otrzymaną w dniu jej wysłania, chyba że zostaną przedstawione przeciwne dowody. Jeżeli rozmiar któregośkolwiek z dokumentów przekracza 10 megabajtów, przekazuje się go drugiej Stronie i w stosowanych przypadkach każdemu z arbitrów w innym formacie elektronicznym w ciągu dwóch dni od wysłania wiadomości pocztą elektroniczną.
4. Kopie dokumentów przekazanych zgodnie z pkt 3 przekazuje się drugiej stronie i w stosowanych przypadkach każdemu z arbitrów w dniu wysłania wiadomości pocztą elektroniczną faksem, listem poleconym, kurierem, za potwierdzeniem odbioru albo przy pomocy innego środka komunikacji, który zapewnia rejestrację wysłania przesyłki.
5. Wszystkie powiadomienia są adresowane odpowiednio do Ministerstwa Planowania i Inwestycji Wietnamu oraz do Dyrekcji Generalnej ds. Handlu Komisji Unii Europejskiej.
6. Niewielkie błędy pisarskie występujące we wniosku, zawiadomieniu, stanowisku pisemnym lub innym dokumencie związanym z postępowaniem organu arbitrażowego można poprawić, dostarczając nowy dokument, w którym jasno zaznaczono te zmiany.

7. Jeżeli ostatni dzień na dostarczenie dokumentu przypada na sobotę, niedzielę lub dzień ustawowo wolny od pracy w Wietnamie lub w Unii, dokument uznaje się za dostarczony w terminie, jeżeli został dostarczony następnego dnia roboczego.

Rozpoczęcie arbitrażu

8. Jeżeli zgodnie z art. 3.7 (Powołanie organu arbitrażowego) oraz pkt 22, 23 i 49 arbiter jest wybierany w drodze losowania, losowanie odbywa się w czasie i miejscu określonym przez Stronę skarżącą, a Stronę, przeciwko której wniesiono skargę, należy niezwłocznie powiadomić o czasie i miejscu losowania. Strona, przeciwko której wniesiono skargę, może, jeżeli tak zdecyduje, być obecna podczas losowania. W każdym przypadku losowanie przeprowadza się w obecności Strony lub Stron.
9. Jeżeli zgodnie z art. 3.7 (Powołanie organu arbitrażowego) oraz pkt 22, 23 i 49 arbiter jest wybierany w drodze losowania, a Komitet ma dwóch przewodniczących, losowanie przeprowadzają obaj przewodniczący lub osoby przez nich upoważnione, a w przypadku gdy jeden z przewodniczących lub osoba przez niego upoważniona nie zgadza się na udział w losowaniu, losowanie przeprowadza samodzielnie drugi przewodniczący.
10. Strony powiadamiają wybranych arbitrów o ich powołaniu.
11. Arbiter, który został powołany zgodnie z procedurą ustanowioną w art. 3.7 (Powołanie organu arbitrażowego), informuje Komitet w ciągu pięciu dni od dnia, w którym został powiadomiony o powołaniu, czy będzie mógł pełnić obowiązki arbitra.

12. Wynagrodzenie i zwrot wydatków arbitrów będą zgodne ze standardami WTO.
Wynagrodzenie poszczególnych asystentów arbitra nie może przekraczać 50 procent wynagrodzenia tego arbitra.
13. Strony muszą przekazać organowi arbitrażowemu uzgodniony zakres zadań, o którym mowa w art. 3.6 (Zakres zadań organu arbitrażowego), w ciągu trzech dni od dokonania uzgodnień.

Stanowiska pisemne

14. Strona skarżąca składa stanowisko pisemne nie później niż 20 dni od dnia powołania organu arbitrażowego. Strona, przeciwko której wniesiono skargę, składa pisemną odpowiedź nie później niż 20 dni od dnia otrzymania stanowiska pisemnego Strony skarżącej.

Działanie organów arbitrażowych

15. Wszystkie posiedzenia organu arbitrażowego prowadzi jego przewodniczący. Organ arbitrażowy może przekazać przewodniczącemu uprawnienie do podejmowania decyzji administracyjnych i proceduralnych.
16. O ile w rozdziale 3 (Rozstrzyganie sporów) nie postanowiono inaczej, organ arbitrażowy może wykonywać swoje działania przy użyciu wszelkich środków, włącznie z telefonem, faksem lub łączami komputerowymi.

17. Za sporządzenie orzeczenia odpowiada wyłącznie organ arbitrażowy; sporządzenie orzeczenia nie podlega przekazaniu uprawnień.
18. W przypadku pojawienia się kwestii proceduralnych, których nie obejmują postanowienia rozdziału 3 (Rozstrzyganie sporów) sekcja A (Rozstrzyganie sporów między Stronami) ani załączników 7 (Regulamin wewnętrzny), 8 (Kodeks postępowania arbitrów i mediatorów) i 9 (Mechanizm mediacji), organ arbitrażowy, po konsultacji ze Stronami, może przyjąć odpowiednią procedurę zgodną z tymi postanowieniami.
19. Jeżeli organ arbitrażowy uzna, że konieczna jest zmiana jakiegokolwiek terminu postępowania innego niż terminy określone w rozdziale 3 (Rozstrzyganie sporów) sekcja A (Rozstrzyganie sporów między Stronami) lub dokonanie jakichkolwiek innych dostosowań proceduralnych lub administracyjnych, informuje Strony na piśmie o koniecznym terminie lub dostosowaniu i podaje dla nich uzasadnienie.

Zastępstwo

20. Jeżeli arbiter nie może uczestniczyć w postępowaniu arbitrażowym, wyłącza się z udziału lub musi zostać zastąpiony, ponieważ nie spełnia wymogów określonych w załączniku 8 (Kodeks postępowania arbitrów i mediatorów), wybiera się zastępcę zgodnie z art. 3.7 (Powołanie organu arbitrażowego) i pkt 8–11.

21. Jeżeli jedna ze Stron uzna, że arbiter nie spełnia wymogów określonych w załączniku 8 (Kodeks postępowania arbitrów i mediatorów) i w związku z tym powinien zostać zastąpiony, Strona ta powinna powiadomić drugą Stronę w ciągu 15 dni od dnia, w którym uzyskała dowody wskazujące na okoliczności dotyczące istotnego naruszenia przez arbitra postanowień załącznika 8 (Kodeks postępowania arbitrów i mediatorów).
22. Jeżeli jedna ze Stron uzna, że arbiter inny niż przewodniczący nie spełnia wymogów określonych w załączniku 8 (Kodeks postępowania arbitrów i mediatorów) i w związku z tym powinien zostać zastąpiony, Strony konsultują się i za obopólnym porozumieniem wybierają nowego arbitra zgodnie z art. 3.7 (Powołanie organu arbitrażowego) i pkt 8–11.

Jeżeli Strony nie dojdą do porozumienia co do potrzeby zastąpienia arbitra, każda ze Stron może wnieść o przekazanie tej sprawy przewodniczącemu organu arbitrażowego, którego decyzja będzie ostateczna.

Jeżeli na podstawie takiego wniosku przewodniczący uzna, że arbiter nie spełnia wymogów określonych w załączniku 8 (Kodeks postępowania arbitrów i mediatorów) i w związku z tym powinien zostać zastąpiony, nowego zastępcę wybiera się zgodnie z art. 3.7 (Powołanie organu arbitrażowego) i pkt 8–11.

23. Jeżeli jedna ze Stron uzna, że przewodniczący organu arbitrażowego nie spełnia wymogów określonych w załączniku 8 (Kodeks postępowania arbitrów i mediatorów) i w związku z tym powinien zostać zastąpiony, Strony konsultują się i za obopólnym porozumieniem wybierają nowego przewodniczącego zgodnie z art. 3.7 (Powołanie organu arbitrażowego) i pkt 8–11.

Jeżeli Strony nie dojdą do porozumienia w kwestii potrzeby zastąpienia przewodniczącego, każda ze Stron może wnieść o przekazania sprawy jednej z osób pozostających w części listy zawierającej przewodniczących sporządzonej na podstawie art. 3.23 ust. 1 lit. c) (Lista arbitrów). Imię i nazwisko tej osoby jest wybierane w drodze losowania przez przewodniczącego Komitetu lub osobę przez niego upoważnioną. Decyzja tej osoby dotycząca potrzeby zastąpienia przewodniczącego jest ostateczna.

Jeżeli osoba ta uzna, że poprzedni przewodniczący nie spełnia wymogów określonych w załączniku 8 (Kodeks postępowania arbitrów i mediatorów) i w związku z tym powinien zostać zastąpiony, osoba ta wybiera nowego przewodniczącego w drodze losowania spośród innych osób pozostających w części listy zawierającej przewodniczących sporządzonej na podstawie art. 3.23 ust. 1 lit. c) (Lista arbitrów). Wyboru nowego przewodniczącego dokonuje się w ciągu pięciu dni od dnia podjęcia decyzji przewidzianej w niniejszym punkcie.

24. Prowadzone przez organ arbitrażowy postępowanie zawiesza się na czas przeprowadzania procedur przewidzianych w pkt 21–23.

Posiedzenia

25. Przewodniczący organu arbitrażowego wyznacza dzień i godzinę posiedzenia w porozumieniu ze Stronami i arbitrami. Przewodniczący potwierdza Stronom na piśmie wyznaczoną datę i godzinę. Informację taką udostępnia również publicznie Strona odpowiedzialna za postępowanie od strony logistycznej, chyba że posiedzenie odbywa się przy drzwiach zamkniętych. O ile jedna ze Stron nie wyrazi sprzeciwu, organ arbitrażowy może podjąć decyzję o nieorganizowaniu posiedzenia.

26. Organ arbitrażowy może zwoływać dodatkowe posiedzenia, jeżeli Strony wyrażą na to zgodę.
27. W całości wszystkich posiedzeń uczestniczą wszyscy arbitrzy.
28. W posiedzeniu mogą brać udział następujące osoby, niezależnie od tego, czy postępowanie ma charakter jawny, czy nie:
- a) przedstawiciele Stron;
 - b) doradcy Stron;
 - c) eksperci;
 - d) personel administracyjny, tłumacze ustni i pisemni, sprawozdawcy sądowi oraz
 - e) asystenci arbitrów.
29. Do organu arbitrażowego zwracać się mogą wyłącznie przedstawiciele i doradcy Stron oraz eksperci.
30. Każda ze Stron, nie później niż w ciągu pięciu dni przed dniem rozpoczęcia posiedzenia, dostarcza organowi arbitrażowemu listę imion i nazwisk osób, które przedstawią na posiedzeniu argumenty ustne lub oświadczenia w imieniu danej Strony i innych przedstawicieli lub doradców, którzy wezmą udział w posiedzeniu.

31. Organ arbitrażowy prowadzi posiedzenie w następujący sposób, zapewniając, aby Stronie skarżącej oraz Stronie, przeciwko której wniesiono skargę, przyznano równą ilość czasu:

Argument

- a) argument Strony skarżącej,
- b) argument Strony, przeciwko której wniesiono skargę.

Argumenty odpierające

- a) odpowiedź Strony skarżącej,
- b) odpowiedź Strony, przeciwko której wniesiono skargę.

32. Organ arbitrażowy może kierować pytania do Stron lub ekspertów w dowolnym momencie posiedzenia.
33. Organ arbitrażowy zapewnia przygotowanie zapisu każdego posiedzenia i jego bezzwłoczne dostarczenie Stronom. Strony mogą zgłaszać uwagi dotyczące zapisu, a organ arbitrażowy może te uwagi uwzględnić.
34. W terminie 10 dni od daty posiedzenia każda ze Stron może przedstawić dodatkowe stanowisko pisemne dotyczące wszelkich kwestii, które pojawiły się w trakcie posiedzenia.

Pytania pisemne

35. Organ arbitrażowy może w każdym momencie postępowania zwracać się na piśmie z pytaniami do jednej Strony lub do obu Stron. Każda ze Stron otrzymuje kopię pytań zadanych przez organ arbitrażowy.
36. Strona dostarcza drugiej Stronie kopię swoich pisemnych odpowiedzi na pytania organu arbitrażowego. Każdej ze Stron umożliwia się przedstawienie pisemnych uwag do odpowiedzi drugiej Strony w ciągu pięciu dni od dnia otrzymania takiej odpowiedzi.

Poufność

37. Każda ze Stron i jej doradcy traktują jako poufne wszelkie informacje przedłożone organowi arbitrażowemu i określone jako poufne przez drugą Stronę. Przedstawiając organowi arbitrażowemu poufną wersję swojego stanowiska pisemnego, Strona, na wniosek drugiej Strony, przedstawia również niemające poufnego charakteru streszczenie informacji znajdujących się w jej stanowisku, które może być ujawnione publicznie, nie później niż w ciągu 15 dni od dnia złożenia wniosku lub stanowiska, w zależności od tego, co nastąpiło później, oraz wyjaśnienie, dlaczego informacje, które nie zostały ujawnione, mają charakter poufny. Żadne z postanowień niniejszego regulaminu nie wyklucza możliwości publicznego ujawnienia przez Stronę jej własnego stanowiska w zakresie, w którym odnosząc się do informacji przedstawionych przez drugą Stronę, Strona nie ujawnia żadnych informacji, które druga Strona uznała za poufne. Posiedzenia organu arbitrażowego odbywają się przy drzwiach zamkniętych, jeżeli stanowiska lub argumenty Strony zawierają informacje poufne. Strony i ich doradcy zapewniają poufność posiedzeń organu arbitrażowego, jeżeli odbywają się one przy drzwiach zamkniętych.

Kontakty *ex parte*

38. Organ arbitrażowy nie spotyka się ani nie kontaktuje się ze Stroną pod nieobecność drugiej Strony.
39. Arbiter nie omawia jakichkolwiek aspektów związanych z przedmiotem postępowania ze Stroną ani z obiema Stronami pod nieobecność innych arbitrów.

Stanowisko *amicus curiae*

40. O ile Strony nie uzgodnią inaczej, w ciągu trzech dni od dnia powołania organu arbitrażowego organ ten może otrzymać dobrowolne stanowiska pisemne od osób fizycznych lub prawnych mających miejsce zamieszkania lub siedzibę na terytorium Strony, niezależnych od rządów Stron, pod warunkiem że stanowiska te zostały złożone w ciągu 10 dni od dnia powołania organu arbitrażowego, są zwięzłe, a w każdym razie nie przekraczają 15 stron maszynopisu z podwójnymi odstępami między wierszami, i mają bezpośredni związek z okolicznościami faktycznymi lub kwestiami prawnymi rozpatrywanymi przez organ arbitrażowy.
41. Stanowisko takie zawiera opis osoby je składającej, niezależnie od tego, czy jest to osoba fizyczna czy prawna, w tym jej obywatelstwo lub miejsce zamieszkania lub siedzibę, opis charakteru jej działalności, status prawny, ogólne cele oraz źródła finansowania, oraz określa, jaki dana osoba ma interes w danym postępowaniu arbitrażowym. Stanowisko sporządza się w językach wybranych przez Strony zgodnie z pkt 44 i 45.

42. Organ arbitrażowy wymienia w swoim orzeczeniu wszystkie otrzymane stanowiska, które spełniają wymogi pkt 40 i 41. Organ arbitrażowy nie jest zobowiązany do odniesienia się w swoim orzeczeniu do argumentów przedstawionych w tych stanowiskach. Wszelkie takie stanowiska przedkłada się Stronom, które mogą przedstawiać swoje uwagi. Strony przedstawiają swoje uwagi w ciągu 10 dni, a organ arbitrażowy uwzględnia je.

Sprawy pilne

43. W sprawach pilnych, o których mowa w rozdziale 3 (Rozstrzyganie sporów) sekcja A (Rozstrzyganie sporów między Stronami) organ arbitrażowy po konsultacji ze Stronami odpowiednio dostosowuje terminy określone w niniejszym regulaminie i powiadamia Strony o tych dostosowaniach.

Tłumaczenia pisemne i ustne

44. Podczas konsultacji, o których mowa w art. 3.3 (Konsultacje), a najpóźniej na spotkaniu, o którym mowa w art. 3.8 ust. 2 (Postępowanie w sprawie rozstrzygnięcia sporu przed organem arbitrażowym), Strony dokładają wszelkich starań, by uzgodnić wspólny język roboczy postępowania przed organem arbitrażowym.
45. Jeżeli Strony nie są w stanie uzgodnić wspólnego języka roboczego, każda ze Stron przedstawia swoje stanowisko pisemne w wybranym języku, który jest jednym z języków roboczych WTO.

46. Orzeczenia organu arbitrażowego sporządzane są w języku lub językach wybranych przez Strony.
47. Każda ze Stron może przedstawić uwagi dotyczące poprawności tłumaczenia dowolnej przetłumaczonej wersji dokumentu sporządzonego zgodnie z niniejszym regulaminem.
48. Strony ponoszą w równym stopniu wszelkie koszty sporządzenia tłumaczenia orzeczenia organu arbitrażowego.

Pozostałe postępowania

49. Niniejszy regulamin stosuje się również do postępowań w trybie art. 3.3 (Konsultacje), art. 3.13 (Rozsądny termin wykonania sprawozdania końcowego), art. 3.14 (Przegląd środków przyjętych w celu wykonania sprawozdania końcowego), art. 3.15 (Środki tymczasowe w przypadku niewykonania sprawozdania końcowego), art. 3.16 (Przegląd środków przyjętych w celu wykonania sprawozdania końcowego po wprowadzeniu środków tymczasowych w przypadku niewykonania sprawozdania końcowego). Terminy określone w niniejszym regulaminie dostosowuje się jednak do specjalnych terminów przewidzianych przy wydawaniu orzeczenia przez organ arbitrażowy w ramach tych innych procedur.

KODEKS POSTĘPOWANIA ARBITRÓW I MEDIATORÓW

Definicje

1. Na potrzeby niniejszego kodeksu postępowania:
 - a) „arbiter” oznacza członka organu arbitrażowego powołanego zgodnie z art. 3.7 (Powołanie organu arbitrażowego);
 - b) „asystent” oznacza osobę, która zgodnie z zasadami powołania arbitra prowadzi badania lub pomaga temu arbitrowi;
 - c) „kandydat” oznacza osobę, której imię i nazwisko znajduje się na liście arbitrów, o której mowa w art. 3.23 (Lista arbitrów), i którą bierze się pod uwagę przy wyborze członków organu arbitrażowego zgodnie z art. 3.7 (Powołanie organu arbitrażowego);
 - d) „mediator” oznacza osobę, która prowadzi mediację zgodnie z załącznikiem 9 (Mechanizm mediacji);

- e) „postępowanie”, o ile nie wskazano inaczej, oznacza postępowanie w sprawie rozstrzygnięcia sporu przed organem arbitrażowym na podstawie rozdziału 3 (Rozstrzyganie sporów) sekcja A (Rozstrzyganie sporów między Stronami); oraz
- f) „pracownicy”, w odniesieniu do arbitra, oznaczają osoby, którymi kieruje i które kontroluje arbiter, inne niż asystenci.

Obowiązki

- 2. Każdy kandydat i arbiter unika niewłaściwych zachowań lub ich znamion, jest osobą niezależną i bezstronną, unika bezpośrednich i pośrednich konfliktów interesów i przestrzega wysokich standardów postępowania, aby zachować rzetelność i niezależność mechanizmu rozstrzygania sporów. Byli arbitrzy muszą przestrzegać zobowiązań wynikających z pkt 15-18 niniejszego kodeksu postępowania.

Obowiązek ujawnienia informacji

- 3. Przed powołaniem na arbitra zgodnie z rozdziałem 3 (Rozstrzyganie sporów) sekcja A (Rozstrzyganie sporów między Stronami) kandydat ujawnia wszelkie interesy, związki lub kwestie, które mogą mieć wpływ na jego niezależność lub bezstronność, lub które w normalnych okolicznościach mogą wywoływać wrażenie niewłaściwego zachowania lub stronniczości w trakcie postępowania. W tym celu kandydat podejmuje wszelkie stosowne wysiłki, aby rozpoznać takie interesy, związki lub kwestie.

4. Kandydat lub arbiter informuje na piśmie Komitet o kwestiach dotyczących faktycznego lub potencjalnego naruszenia kodeksu postępowania, a kwestie te są następnie rozważane przez Strony.
5. Powołany arbiter w dalszym ciągu podejmuje wszelkie stosowne wysiłki, aby rozpoznać wszelkie interesy, związki lub kwestie, o których mowa w pkt 3 niniejszego kodeksu postępowania, oraz ujawnia je przez przekazanie informacji na piśmie Komitetowi w celu rozważenia przez Strony. Obowiązek ich ujawnienia ma charakter ciągły, co oznacza, że arbiter jest zobowiązany ujawniać wszelkie interesy, związki oraz kwestie, które mogą wyniknąć na dowolnym etapie postępowania.

Obowiązki arbitrów

6. Arbiter jest dostępny, by wykonywać i wykonuje swoje obowiązki w sposób dokładny i sprawny w toku całego postępowania, przestrzegając przy tym zasad uczciwości i staranności.
7. Arbiter rozważa jedynie kwestie poruszane w trakcie postępowania i konieczne do wydania orzeczenia i nie zleca wykonania tego obowiązku innej osobie.
8. Arbiter podejmuje wszystkie właściwe kroki w celu zapewnienia, aby jego asystent i pracownicy znali pkt 2, 3, 4, 5, 16, 17 i 18 niniejszego kodeksu postępowania oraz ich przestrzegali.
9. Arbiter nie bierze udziału w kontaktach *ex parte* dotyczących postępowania.

Niezależność i bezstronność arbitrów

10. Arbiter unika stwarzania wrażenia stronniczości i nie działa pod wpływem własnych interesów, nacisków z zewnątrz, względów politycznych, żądań społecznych i lojalności w stosunku do jednej ze Stron lub obawy przed krytyką.
11. Arbiter nie podejmuje w sposób bezpośredni ani pośredni jakichkolwiek zobowiązań ani nie przyjmuje korzyści mogących w jakikolwiek sposób zakłócić właściwe wykonywanie jego obowiązków lub stworzyć wrażenie zakłócenia ich właściwego wykonywania.
12. Arbiter nie może wykorzystywać swojego stanowiska w organie arbitrażowym do realizacji jakichkolwiek osobistych lub prywatnych interesów i unika postępowania, które może sprawiać wrażenie, że inne osoby mogą wywierać na niego wpływ ze względu na swoje szczególne stanowisko.
13. Arbiter nie może pozwolić na to, aby związki lub zobowiązania finansowe, handlowe, zawodowe, osobiste lub społeczne miały wpływ na jego postępowanie lub osąd.
14. Arbiter unika nawiązywania kontaktów lub uzyskiwania korzyści finansowych, które mogą mieć wpływ na jego bezstronność lub mogą stwarzać wrażenie niewłaściwego zachowania lub stronniczości.

Obowiązki byłych arbitrów

15. Wszyscy byli arbitrzy unikają postępowania, które może sprawiać wrażenie, że wykonując swoje obowiązki, byli stronniczy lub odnosili korzyści z decyzji lub orzeczeń organu arbitrażowego.

Poufność

16. Żaden arbiter ani były arbiter w żadnym momencie nie ujawnia ani nie wykorzystuje jakichkolwiek niedostępnych publicznie informacji dotyczących postępowania lub uzyskanych w trakcie postępowania, z wyjątkiem ich ujawnienia lub wykorzystania na potrzeby tego postępowania, i w żadnym przypadku nie ujawnia ani nie wykorzystuje takich informacji do uzyskania osobistych korzyści lub korzyści dla innych lub aby zaszkodzić interesom innych.
17. Arbiter nie ujawnia orzeczenia organu arbitrażowego ani jego części przed jego opublikowaniem zgodnie z rozdziałem 3 (Rozstrzyganie sporów) sekcja A (Rozstrzyganie sporów między Stronami).
18. Arbiter ani były arbiter w żadnym momencie nie ujawnia treści obrad organu arbitrażowego ani poglądów innego arbitra.

Wydatki

19. Każdy arbiter prowadzi ewidencję czasu, poświęconego przez niego oraz jego asystentów i pracowników postępowaniu oraz wydatków, poniesionych przez niego oraz jego asystentów i pracowników oraz sporządza w tym zakresie końcowe rozliczenie.

Mediatorzy

20. Niniejszy kodeks postępowania stosuje się odpowiednio do mediatorów.

MECHANIZM MEDIACJI

ARTYKUŁ 1

Cel

Celem niniejszego załącznika jest ułatwienie znalezienia wspólnie uzgodnionych rozwiązań w drodze kompleksowego i krótkiego postępowania przy wsparciu mediatora, o którym mowa w art. 3.4 (Mechanizm mediacji).

SEKCJA A

POSTĘPOWANIE MEDIACYJNE

ARTYKUŁ 2

Wezwanie do udzielenia informacji

1. W każdym momencie przed rozpoczęciem postępowania mediacyjnego Strona może wystąpić z wnioskiem o przedstawienie na piśmie informacji dotyczących środka negatywnie wpływającego na inwestycje między Stronami. Strona, do której skierowano taki wniosek, przedstawia w ciągu 20 dni pisemną odpowiedź zawierającą jej uwagi do informacji zawartych we wniosku.

2. Jeżeli Strona udzielająca odpowiedzi uzna, że odpowiedź w ciągu 20 dni nie jest możliwa, informuje Stronę wnioskującą o przyczynach opóźnienia oraz wskazuje przewidywany najkrótszy czas, w którym będzie w stanie przedstawić swoją odpowiedź.

ARTYKUŁ 3

Wszczęcie postępowania mediacyjnego

1. W każdym momencie Strona może wystąpić z wnioskiem o wszczęcie postępowania mediacyjnego między Stronami. Taki wniosek kieruje się do drugiej Stronie na piśmie. Wniosek ten musi być wystarczająco szczegółowy, by jasno przedstawić zastrzeżenia Strony wnioskującej oraz:
 - a) wskazywać konkretny środek będący przedmiotem wniosku;
 - b) opisywać zarzucane negatywne skutki dla inwestycji między Stronami, które dany środek, zdaniem Strony wnioskującej, powoduje lub mógłby spowodować w przyszłości; oraz
 - c) zawierać wyjaśnienie, w jaki sposób według Strony wnioskującej takie skutki są związane z danym środkiem.
2. Postępowanie mediacyjne można wszcząć wyłącznie za obopólnym porozumieniem Stron. Strona, do której skierowany jest wniosek zgodnie z ust. 1, rozważa go w dobrej wierze i udziela odpowiedzi, akceptując lub odrzucając wniosek na piśmie w ciągu 10 dni od jego otrzymania.

ARTYKUŁ 4

Wybór mediatora

1. Po wszczęciu postępowania mediacyjnego Strony dokładają wszelkich starań, by uzgodnić mediatora nie później niż w ciągu 15 dni od dnia otrzymania odpowiedzi, o której mowa w art. 3 ust. 2 (Wszczęcie postępowania mediacyjnego) niniejszego załącznika.
2. Jeżeli Strony nie są w stanie uzgodnić mediatora w terminie określonym w ust. 1, każda ze Stron może zwrócić się do przewodniczącego Komitetu lub do osoby przez niego upoważnionej z wnioskiem o dokonanie wyboru mediatora w drodze losowania z listy sporządzonej na podstawie art. 3.23 (Lista arbitrów). Przedstawiciele Stron są zapraszani do uczestnictwa w losowaniu z odpowiednim wyprzedzeniem. W każdym przypadku losowanie przeprowadza się w obecności Strony lub Stron.
3. Przewodniczący Komitetu lub osoba przez niego upoważniona wybiera mediatora w ciągu pięciu dni roboczych od udzielenia odpowiedzi, o której mowa w ust. 2, przez jedną ze Stron.
4. Jeżeli lista, o której mowa w art. 3.23 (Lista arbitrów), nie zostanie sporządzona do czasu złożenia wniosku na podstawie art. 3 (Wszczęcie postępowania mediacyjnego) niniejszego załącznika, mediator jest wybierany w drodze losowania spośród osób formalnie zaproponowanych przez jedną ze Stron lub obie Strony.
5. O ile Strony nie uzgodnią inaczej, mediator nie może być obywatelem żadnej ze Stron.

6. Mediator w bezstronny i przejrzysty sposób pomaga Stronom w osiągnięciu jasności w odniesieniu do środka i jego możliwych skutków dla inwestycji oraz w opracowaniu wspólnie uzgodnionego rozwiązania. Załącznik 8 (Kodeks postępowania arbitrów i mediatorów) stosuje się odpowiednio do mediatorów. Pkt 3–7 (Powiadomienia) oraz pkt 44–48 (Tłumaczenie ustne i pisemne) załącznika 7 (Regulamin wewnętrzny) stosuje się odpowiednio.

ARTYKUŁ 5

Zasady dotyczące postępowania mediacyjnego

1. W ciągu 10 dni od dnia wyznaczenia mediatora Strona, która wniosła o wszczęcie postępowania mediacyjnego, przedstawia mediatorowi i drugiej Stronie na piśmie szczegółowy opis problemu, w szczególności opis stosowania spornego środka i jego skutków dla inwestycji. W ciągu 20 dni od dnia przekazania takiego opisu druga Strona może przedstawić do niego, na piśmie, swoje uwagi. W opisie lub w uwagach każda ze Stron może zawrzeć wszelkie informacje, które uzna za istotne.
2. Mediator może podjąć decyzję w sprawie najwłaściwszego sposobu osiągnięcia jasności w odniesieniu do środka i jego możliwych skutków dla inwestycji. Mediator może w szczególności organizować spotkania między Stronami, konsultować się ze Stronami wspólnie lub indywidualnie, zwrócić się o pomoc do odpowiednich ekspertów i zainteresowanych stron lub konsultować się z nimi oraz zapewnić dodatkowe wsparcie, o które wystąpią Strony. Zanim mediator zwróci się o pomoc do odpowiednich ekspertów i zainteresowanych stron lub skonsultuje się z nimi, przeprowadza konsultacje ze Stronami.

3. Mediator może zaoferować doradztwo i zaproponować rozwiązanie do rozważenia przez Strony, które mogą zaakceptować lub odrzucić proponowane rozwiązanie lub porozumieć się co do innego rozwiązania. Mediator nie doradza i nie przedstawia uwag w sprawie zgodności spornego środka z postanowieniami niniejszej Umowy.
4. Postępowanie mediacyjne jest przeprowadzane na terytorium Strony, do której skierowany był wniosek, lub w innym wspólnie uzgodnionym miejscu lub w dowolny inny wspólnie uzgodniony sposób.
5. Strony dokładają starań, aby osiągnąć wspólnie uzgodnione rozwiązanie w ciągu 60 dni od dnia wyznaczenia mediatora. Do czasu osiągnięcia ostatecznego porozumienia Strony mogą rozważyć ewentualne rozwiązania tymczasowe zwłaszcza w sytuacji, gdy środek dotyczy towarów łatwo psujących się.
6. Rozwiązanie może zostać przyjęte w drodze decyzji Komitetu. Każda ze Stron może uzależnić takie rozwiązanie od zakończenia niezbędnych procedur wewnętrznych. Wspólnie uzgodnione rozwiązania są udostępniane publicznie. Wersja dostępna publicznie może nie zawierać informacji uznanych za poufne przez jedną ze Stron.
7. Na wniosek Stron mediator przedstawia im, na piśmie, projekt sprawozdania merytorycznego zawierający streszczenie:
 - a) spornego środka stanowiącego przedmiot postępowania mediacyjnego;
 - b) zastosowanych procedur; oraz

- c) wszelkich wspólnie uzgodnionych rozwiązań stanowiących ostateczny rezultat postępowania mediacyjnego, w tym ewentualnych rozwiązań tymczasowych.

Mediator daje Stronom 15 dni na przygotowanie uwag do projektu sprawozdania merytorycznego. Po rozpatrzeniu uwag przedstawionych przez Strony w wyznaczonym terminie mediator przekazuje Stronom w ciągu 15 dni, na piśmie, ostateczne sprawozdanie merytoryczne. Sprawozdanie merytoryczne nie zawiera wykładni niniejszej Umowy.

8. Postępowanie mediacyjne zostaje zakończone:

- a) przez przyjęcie przez Strony wspólnie uzgodnionego rozwiązania, z dniem jego przyjęcia;
- b) za obopólną zgodą Stron na jakimkolwiek etapie postępowania mediacyjnego, z dniem zawarcia takiego porozumienia;
- c) przez wydanie przez mediatora, po konsultacji ze Stronami, pisemnego oświadczenia stwierdzającego, że dalsze próby mediacji byłyby bezskuteczne, z dniem wydania takiego oświadczenia; lub
- d) przez wydanie przez Stronę pisemnego oświadczenia po przeanalizowaniu wspólnie uzgodnionych rozwiązań w ramach postępowania mediacyjnego oraz po rozważeniu wszelkich porad i rozwiązań proponowanych przez mediatora, z dniem wydania takiego oświadczenia.

SEKCJA B

WDROŻENIE

ARTYKUŁ 6

Wdrożenie wspólnie uzgodnionego rozwiązania

1. Jeżeli Strony uzgodniły rozwiązanie, każda ze Stron podejmuje wszelkie środki niezbędne do wdrożenia takiego wspólnie uzgodnionego rozwiązania w uzgodnionym terminie.
2. Wdrażająca Strona informuje drugą Stronę na piśmie o wszelkich działaniach lub środkach podjętych w celu wdrożenia wspólnie uzgodnionego rozwiązania.

SEKCJA C

POSTANOWIENIA OGÓLNE

ARTYKUŁ 7

Poufność i związek z rozstrzygnięciem sporów

1. O ile Strony nie uzgodnią inaczej oraz bez uszczerbku dla art. 5 ust. 6 (Zasady dotyczące postępowania mediacyjnego) niniejszego załącznika, wszystkie etapy postępowania mediacyjnego, w tym porady lub zaproponowane rozwiązanie, są poufne. Każda ze Stron może jednak podać do wiadomości publicznej informację o toczącej się mediacji.

2. Postępowanie mediacyjne pozostaje bez uszczerbku dla praw i obowiązków Stron wynikających z rozdziału 3 (Rozstrzyganie sporów) lub z innej umowy.
3. Konsultacje na podstawie rozdziału 3 (Rozstrzyganie sporów) nie są wymagane przed wszczęciem postępowania mediacyjnego. Przed wszczęciem postępowania mediacyjnego Strona powinna jednak skorzystać z innych stosownych postanowień niniejszej Umowy dotyczących współpracy lub konsultacji.
4. W ramach innych postępowań mających na celu rozstrzygnięcie sporu na mocy niniejszej Umowy lub jakiegokolwiek innej umowy Strona nie może opierać się na następujących kwestiach ani przedstawiać ich jako dowód, a kwestie te nie są brane pod uwagę przez organ arbitrażowy lub zespół orzekający:
 - a) stanowiska zajęte przez drugą Stronę w toku postępowania mediacyjnego lub informacje zgromadzone zgodnie z art. 5 ust. 2 (Zasady dotyczące postępowania mediacyjnego) niniejszego załącznika;
 - b) fakt, że druga Strona wykazała gotowość do akceptacji rozwiązania dotyczącego środka objętego mediacją; lub
 - c) porady udzielone lub propozycje złożone przez mediatora.
5. Mediator nie może być członkiem organu arbitrażowego lub zespołu orzekającego w postępowaniu w sprawie rozstrzygnięcia sporu na podstawie niniejszej Umowy lub porozumienia WTO dotyczącym tego samego przedmiotu, w sprawie którego był on mediatorem.

ARTYKUŁ 8

Terminy

Każdy termin, o którym mowa w niniejszym załączniku, można zmienić za obopólnym porozumieniem Stron.

ARTYKUŁ 9

Koszty

1. Każda ze Stron ponosi swoje wydatki wynikające z udziału w postępowaniu mediacyjnym.
2. Strony dzielą się równo wydatkami wynikającymi z kwestii organizacyjnych, w tym kosztami wynagrodzenia i wydatkami mediatora. Wynagrodzenie mediatora musi być takie samo jak wynagrodzenie przewodniczącego organu arbitrażowego zgodnie z pkt 12 załącznika 7 (Regulamin wewnętrzny).

MECHANIZM MEDIACJI STOSOWANY W PRZYPADKU SPORÓW
MIĘDZY INWESTORAMI A STRONAMI

ARTYKUŁ 1

Cel

Celem niniejszego mechanizmu mediacji jest ułatwienie znalezienia wspólnie uzgodnionego rozwiązania w drodze kompleksowego i krótkiego postępowania przy wsparciu mediatora, o którym mowa w art. 3.31 (Mediacja).

SEKCJA A

POSTĘPOWANIE W RAMACH MECHANIZMU MEDIACJI

ARTYKUŁ 2

Wszczęcie postępowania

1. Każda ze stron sporu może w każdym momencie wystąpić z wnioskiem o wszczęcie postępowania mediacyjnego. Taki wniosek kieruje się do drugiej stronie na piśmie.

2. Jeżeli wniosek dotyczy rzekomego naruszenia postanowień niniejszej Umowy przez organy Unii lub organy państwa członkowskiego Unii, kieruje się go do pozwanego ustalonego na podstawie art. 3.32 (Zawiadomienie o zamiarze wniesienia skargi). Jeżeli nie ustalono, kto jest pozwanym, wniosek kieruje się do Unii. W przypadku gdy wniosek zostaje przyjęty, określa on, czy stroną mediacji jest Unia, czy zainteresowane państwo członkowskie Unii¹.
3. Strona sporu, do której skierowany jest wniosek, rozważa go w dobrej wierze i akceptuje lub odrzuca wniosek na piśmie w ciągu 45 dni lub, jeżeli taki wniosek zostanie złożony po złożeniu wniosku o przeprowadzenie konsultacji na podstawie art. 3.30 (Konsultacje), w ciągu 30 dni roboczych od jego otrzymania.
4. Wniosek ten zawiera:
 - a) streszczenie różnic lub sporów, w tym, w stosownych przypadkach, wskazanie odpowiednich instrumentów prawnych wystarczających do ustalenia sprawy będącej przedmiotem wniosku;
 - b) imiona i nazwiska lub nazwy i dane kontaktowe strony wnioskującej i jej przedstawicieli; oraz

¹ Dla większej pewności należy wyjaśnić, że w przypadku gdy wniosek dotyczy traktowania przez Unię, stroną mediacji jest Unia, a każde zainteresowane państwo członkowskie jest w pełni włączone w mediację. W przypadku gdy wniosek dotyczy wyłącznie traktowania przez państwo członkowskie Unii, stroną mediacji jest zainteresowane państwo członkowskie, chyba że to państwo członkowskie domaga się, by Unia była stroną mediacji.

- c) odniesienie do porozumienia dotyczącego przystąpienia do mediacji albo zaproszenie skierowane do drugiej strony lub stron sporu w celu mediacji w ramach tego mechanizmu mediacji.

ARTYKUŁ 3

Wybór mediatora

1. Jeżeli obie strony sporu zgadzają się na procedurę mediacji, strony sporu dokładają wszelkich starań, by uzgodnić wybór mediatora w ciągu 15 dni roboczych od otrzymania odpowiedzi na wniosek.
2. Jeżeli strony sporu nie mogą uzgodnić wyboru mediatora w ustalonym terminie, każda ze stron sporu może zwrócić się do Prezesa Trybunału z wnioskiem o dokonanie wyboru w drodze losowania i wyznaczenie mediatora spośród członków Trybunału, którzy nie są obywatelami żadnego z państw członkowskich Unii, ani Wietnamu.
3. Prezes Trybunału wyznacza mediatora w ciągu pięciu dni od złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 2.
4. Mediator w bezstronny i przejrzysty sposób pomaga stronom sporu w znalezieniu wspólnie uzgodnionego rozwiązania.

ARTYKUŁ 4

Zasady dotyczące postępowania mediacyjnego

1. W najkrótszym możliwym terminie po wyznaczeniu mediatora mediator omawia ze stronami sporu osobiście, telefonicznie lub za pomocą innych środków komunikacji:
 - a) przeprowadzenie mediacji, w szczególności wszelkie pozostałe kwestie proceduralne, takie jak języki i miejsce posiedzeń mediacyjnych;
 - b) wstępny harmonogram prowadzenia mediacji;
 - c) prawny obowiązek ujawnienia informacji, które mogą być istotne dla przeprowadzenia mediacji;
 - d) czy strony sporu chcą uzgodnić na piśmie, że w czasie trwania mediacji nie będą wszczynać ani kontynuować innych postępowań w sprawie rozstrzygnięcia sporu dotyczących rozbieżności lub sporów, które są przedmiotem mediacji ;
 - e) czy należy dokonać szczególnych ustaleń odnoszących się do zatwierdzenia umowy ugody; oraz
 - f) uzgodnienia finansowe, takie jak obliczanie i wypłata wynagrodzeń i wydatków mediatora zgodnie z art. 8 (Koszty) niniejszego załącznika.

2. Mediator może podjąć decyzję w sprawie najwłaściwszego sposobu osiągnięcia jasności w odniesieniu do spornego środka. Mediator może w szczególności organizować spotkania między stronami sporu, konsultować się ze stronami sporu wspólnie lub indywidualnie, zwrócić się o pomoc do odpowiednich ekspertów i zainteresowanych stron lub konsultować się z nimi oraz zapewnić dodatkowe wsparcie, o które wystąpią strony sporu. Zanim jednak mediator zwróci się o pomoc do odpowiednich ekspertów i zainteresowanych stron lub skonsultuje się z nimi, przeprowadza konsultacje ze stronami sporu.
3. Mediator może zaoferować doradztwo i zaproponować rozwiązanie do rozważenia przez strony sporu, które mogą zaakceptować lub odrzucić proponowane rozwiązanie lub porozumieć się co do innego rozwiązania. Mediator nie doradza jednak i nie przedstawia uwag w sprawie zgodności spornego środka z niniejszą Umową.
4. Postępowanie jest przeprowadzona na terytorium zainteresowanej Strony lub w innym wspólnie uzgodnionym miejscu lub w dowolny inny wspólnie uzgodniony sposób.
5. Z zastrzeżeniem ust. 1 lit. b) strony sporu dokładają starań, aby osiągnąć wspólnie uzgodnione rozwiązanie w ciągu 60 dni od dnia wyznaczenia mediatora. Do czasu osiągnięcia ostatecznego porozumienia strony sporu mogą rozważyć ewentualne rozwiązania tymczasowe.
6. Unia, państwo członkowskie Unii lub Wietnam, działając jako strona postępowania mediacyjnego, może udostępnić publicznie wspólnie uzgodnione rozwiązania, z zastrzeżeniem zmodyfikowania wszelkich informacji uznanych za poufne lub chronione.

7. Postępowanie zostaje zakończone:

- a) przez przyjęcie przez strony sporu wspólnie uzgodnionego rozwiązania, z dniem jego przyjęcia;
- b) przez wydanie przez mediatora, po konsultacji ze stronami sporu, pisemnego oświadczenia stwierdzającego, że dalsze próby mediacji byłyby bezskuteczne; lub
- c) przez pisemne zawiadomienie strony sporu.

SEKCJA B

WDROŻENIE

ARTYKUŁ 5

Wdrożenie wspólnie uzgodnionego rozwiązania

1. Jeżeli uzgodniono rozwiązanie, każda ze stron sporu podejmuje wszelkie środki niezbędne do wdrożenia takiego wspólnie uzgodnionego rozwiązania w uzgodnionym terminie.
2. Wdrażająca strona sporu informuje drugą stronę sporu na piśmie o wszelkich działaniach lub środkach podjętych w celu wdrożenia wspólnie uzgodnionego rozwiązania.

3. Na wniosek stron sporu mediator przedstawia im, na piśmie, projekt sprawozdania merytorycznego zawierający streszczenie:
 - a) spornego środka stanowiącego przedmiot tego postępowania;
 - b) zastosowanych procedur; oraz
 - c) wszelkich wspólnie uzgodnionych rozwiązań stanowiących ostateczny rezultat tego postępowania, w tym ewentualnych rozwiązań tymczasowych.
4. Mediator daje stronom sporu 15 dni roboczych na przygotowanie uwag do projektu sprawozdania merytorycznego. Po rozpatrzeniu uwag przedstawionych przez strony sporu w wyznaczonym terminie mediator przekazuje stronom sporu w ciągu 15 dni roboczych, na piśmie, ostateczne sprawozdanie merytoryczne. Sprawozdanie merytoryczne nie zawiera wykładni postanowień niniejszej Umowy.

SEKCJA C

POSTANOWIENIA OGÓLNE

ARTYKUŁ 6

Związek z rozstrzygnięciem sporów

1. Celem postępowania w ramach niniejszego mechanizmu mediacji nie jest stanowienie podstawy postępowania w sprawie rozstrzygnięcia sporu zgodnie z niniejszą Umową lub jakąkolwiek inną umową. W ramach takich postępowań mających na celu rozstrzygnięcie sporu strona sporu nie może opierać się na następujących kwestiach ani przedstawiać ich jako dowód, a kwestie te nie są brane pod uwagę przez organ rozstrzygający spór:
 - a) stanowiska zajęte przez stronę sporu w toku postępowania mediacyjnego;
 - b) fakt, że strona sporu wykazała gotowość do akceptacji rozwiązania dotyczącego środka objętego mediacją; lub
 - c) porady udzielone lub propozycje złożone przez mediatora.
2. Z zastrzeżeniem uzgodnień zawartych na podstawie art. 4 ust. 1 lit. d) (Zasady dotyczące postępowania mediacyjnego) niniejszego załącznika mechanizm mediacji pozostaje bez uszczerbku dla praw i obowiązków Stron i stron sporu wynikających z rozdziału 3 (Rozstrzygnięcie sporów).

3. O ile strony sporu nie uzgodnią inaczej oraz bez uszczerbku dla art. 4 ust. 6 (Zasady dotyczące postępowania mediacyjnego) niniejszego załącznika, wszystkie etapy postępowania, w tym doradztwo lub zaproponowane rozwiązanie, są poufne. Każda strona sporu może jednak podać do wiadomości publicznej informację o toczącej się mediacji.

ARTYKUŁ 7

Terminy

Każdy termin, o którym mowa w niniejszym załączniku, można zmienić za obopólnym porozumieniem stron sporu.

ARTYKUŁ 8

Koszty

1. Każda strona sporu ponosi swoje wydatki wynikające z udziału w postępowaniu mediacyjnym.
2. Strony sporu dzielą się równo wydatkami wynikającymi z kwestii organizacyjnych, w tym kosztami wynagrodzenia i wydatkami mediatora. Wynagrodzenie mediatora musi być takie samo jak wynagrodzenie członków Trybunału zgodnie z art. 3.38 ust. 16 (Trybunał).

KODEKS POSTĘPOWANIA CZŁONKÓW TRYBUNAŁU, CZŁONKÓW
TRYBUNAŁU ODWOŁAWCZEGO I MEDIATORÓW

ARTYKUŁ 1

Definicje

Na potrzeby niniejszego kodeksu postępowania:

- a) „członek” oznacza członka Trybunału lub członka Trybunału Odwoławczego ustanowionego na mocy sekcji B (Rozstrzyganie sporów między inwestorami a Stronami);
- b) „mediator” oznacza osobę prowadzącą postępowanie mediacyjne zgodnie z art. 3.31 (Mediacja) i załącznikiem 10 (Mechanizm mediacji stosowany w przypadku sporów między inwestorami a Stronami);
- c) „kandydat” oznacza osobę, która jest brana pod uwagę przy wyborze członka Trybunału lub członka Trybunału Odwoławczego;
- d) „asystent” oznacza osobę, która zgodnie z zasadami powołania członka pomaga temu członkowi w prowadzeniu badań lub wykonywaniu jego obowiązków;

- e) „pracownicy”, w odniesieniu do członka, oznaczają osoby, którymi kieruje i które kontroluje członek, inne niż asystenci.

ARTYKUŁ 2

Odpowiedzialność procesowa

Każdy kandydat i każdy Członek unika niewłaściwych zachowań lub ich znamion, jest osobą niezależną i bezstronną, unika bezpośrednich lub pośrednich konfliktów interesów.

ARTYKUŁ 3

Obowiązek ujawnienia informacji

1. Przed powołaniem kandydaci ujawniają Stronom wszelkie przeszłe lub bieżące interesy, związki lub kwestie, które mogą mieć wpływ na ich niezależność lub bezstronność, lub które w normalnych okolicznościach mogą wywoływać wrażenie niewłaściwego zachowania lub stronniczości. W tym celu kandydat podejmuje wszelkie stosowne wysiłki, aby rozpoznać takie interesy, związki lub kwestie.
2. Członkowie informują strony sporu, na piśmie, o kwestiach dotyczących faktycznego lub ewentualnego naruszenia niniejszego kodeksu postępowania.

3. Członkowie przez cały czas podejmują wszelkie wysiłki, aby rozpoznać wszystkie interesy, związki lub kwestie opisane w ust. 1. Członkowie ujawniają takie interesy, związki lub kwestie stronom sporu¹.

ARTYKUŁ 4

Obowiązki członków

1. Członkowie w trakcie całego postępowania wykonują należące do nich obowiązki w sposób dokładny i sprawny, przestrzegając przy tym zasad uczciwości i staranności.
2. Członkowie rozważają jedynie te kwestie poruszane w trakcie postępowań, które są konieczne do wydania orzeczenia, i nie zlecają wykonania tego obowiązku innej osobie.
3. Członkowie podejmują wszystkie właściwe kroki w celu zapewnienia, aby ich asystenci i pracownicy znali pkt 2, 3, 5 i 7 niniejszego kodeksu postępowania oraz ich przestrzegali.
4. Członkowie nie omawiają żadnych aspektów przedmiotu postępowania ze stroną sporu lub stronami sporu pod nieobecność innych członków składu orzekającego Trybunału lub Trybunału Odwoławczego.

¹ Dla większej pewności należy wyjaśnić, że obowiązek ten nie obejmuje informacji, które są już publicznie dostępne lub były znane lub powinny być racjonalnie znane wszystkim stronom sporu.

ARTYKUŁ 5

Niezależność i bezstronność członków

1. Członkowie muszą być niezależni i bezstronni oraz unikać stwarzania wrażenia stronniczości lub niewłaściwego zachowania; nie mogą działać pod wpływem własnych interesów, nacisków z zewnątrz, względów politycznych, żądań społecznych, lojalności w stosunku do jednej ze Stron lub strony sporu lub z obawy przed krytyką.
2. Członkowie nie podejmują w sposób bezpośredni ani pośredni jakichkolwiek zobowiązań ani nie przyjmują korzyści mogących w jakikolwiek sposób zakłócić właściwe wykonywanie ich obowiązków lub stworzyć wrażenie zakłócenia ich właściwego wykonywania.
3. Członkowie nie mogą wykorzystywać swojego stanowiska jako członka do realizacji jakichkolwiek osobistych lub prywatnych interesów i muszą unikać postępowania, które może sprawiać wrażenie, że inne osoby mogą wywierać na nich wpływ ze względu na swoje szczególne stanowisko.
4. Członkowie nie mogą pozwolić na to, aby związki lub zobowiązania finansowe, handlowe, zawodowe, osobiste lub społeczne miały wpływ na ich postępowanie lub osąd.
5. Członkowie unikają nawiązywania kontaktów lub uzyskiwania korzyści finansowych, które mogą mieć wpływ na ich bezstronność lub mogą stwarzać wrażenie niewłaściwego zachowania lub stronniczości¹.

¹ Dla większej pewności należy wyjaśnić, że sam fakt otrzymywania przez Członka dochodów z sektora instytucji rządowych lub pozostawania w związku rodzinnym z osobą, która uzyskuje dochody z sektora instytucji rządowych, nie jest uznawany za niezgodny z ust. 2 i 5.

ARTYKUŁ 6

Zobowiązania byłych członków

1. Wszyscy byli członkowie muszą unikać postępowania, które może sprawiać wrażenie, że wykonując swoje obowiązki, byli stronnicy lub odnosili korzyści z decyzji lub orzeczeń Trybunału lub Trybunału Odwoławczego.
2. Bez uszczerbku dla art. 3.38 ust. 5 (Trybunał) i art. 3.39 ust. 9 (Trybunał Odwoławczy), członkowie zobowiązują się, że po zakończeniu swoich kadencji nie będą angażować się w:
 - a) spory dotyczące inwestycji, które toczyły się przed Trybunałem lub przed Trybunałem Odwoławczym przed upływem ich kadencji;
 - b) spory dotyczące inwestycji, którymi zajmowali się jako członkowie Trybunału lub Trybunału Odwoławczego oraz w inne spory, w których rozstrzyga się okoliczności faktyczne wspólne z takimi sporami, lub które powstają z tego samego powodu i w tych samych okolicznościach, co wspomniane spory.
3. Członkowie zobowiązują się, że przez okres trzech lat po zakończeniu swoich kadencji nie będą działać jako przedstawiciele jednej ze stron sporu w sporach dotyczących inwestycji przed Trybunałem lub przed Trybunałem Odwoławczym.

4. Jeżeli Prezes Trybunału lub Trybunału Odwoławczego zostaje poinformowany lub w inny sposób wchodzi w posiadanie informacji, że odpowiednio były członek Trybunału lub Trybunału Odwoławczego rzekomo nie przestrzegał zobowiązań określonych w ust. 1–3, odpowiednio Prezes Trybunału lub Trybunału Odwoławczego analizuje sprawę, zapewnia byłemu członkowi możliwość złożenia wyjaśnień i po dokonaniu weryfikacji informuje o tym:

- a) organizację zawodową lub inną taką instytucję, z którą związany jest były członek;
- b) Strony; oraz
- c) Prezesa każdego innego właściwego trybunału do spraw inwestycji lub trybunału odwoławczego, ze względu na wprowadzenie właściwych środków.

Prezes Trybunału lub Trybunału Odwoławczego podaje do publicznej wiadomości decyzję o podjęciu wszelkich działań, o których mowa w lit. a)–c), wraz z jej uzasadnieniem.

ARTYKUŁ 7

Poufność

1. Żaden członek ani były członek w żadnym momencie nie ujawnia ani nie wykorzystuje jakichkolwiek niedostępnych publicznie informacji dotyczących postępowania lub uzyskanych w trakcie postępowania, z wyjątkiem ich ujawnienia lub wykorzystania na potrzeby tego postępowania, i w żadnym przypadku nie ujawnia ani nie wykorzystuje takich informacji do uzyskania osobistych korzyści lub korzyści dla innych lub aby zaszkodzić interesom innych.

2. Członkowie nie ujawniają decyzji ani orzeczenia ani ich części przed ich opublikowaniem zgodnie z przepisami w zakresie przejrzystości w art. 3.46 (Przejrzystość postępowania).
3. Członkowie lub byli członkowie w żadnym momencie nie ujawniają treści obrad Trybunału ani Trybunału Odwoławczego ani poglądów innego członka, bez względu na treść tych obrad i poglądów.

ARTYKUŁ 8

Koszty

Każdy członek prowadzi ewidencję czasu poświęconego postępowaniu i poniesione wydatki oraz sporządza końcowe rozliczenie tego czasu i wydatków.

ARTYKUŁ 9

Mediatorzy

Zasady określone w niniejszym kodeksie postępowania jako mające zastosowanie do członków lub byłych członków stosuje się odpowiednio do mediatorów.

ARTYKUŁ 10

Zespół doradczy

1. Prezes Trybunału i prezes Trybunału Odwoławczego wspierani są przez zespół doradczy w celu zapewnienia właściwego stosowania niniejszego kodeksu postępowania, art. 3.40 (Etyka) oraz w celu wykonania wszelkich innych zadań, jeżeli tak przewidziano.
2. Zespół doradczy składa się z właściwych Wiceprezesów i dwóch najstarszych członków Trybunału lub Trybunału Odwoławczego.

RÓWNOLEGŁE POSTĘPOWANIA

1. Niezależnie od art. 3.34 ust. 1 (Inne skargi) inwestor pochodzący z terytorium Strony UE nie może wnieść do Trybunału na podstawie rozdziału 3 (Rozstrzyganie sporów) sekcja B (Rozstrzyganie sporów między inwestorami a Stronami) skargi dotyczącej naruszenia przez Wietnam postanowienia, o którym mowa w art. 2.1 (Zakres), jeżeli inwestor wniósł skargę zarzucając naruszenie tego samego postanowienia, o którym mowa w art. 2.1 (Zakres), w postępowaniu przed sądem lub trybunałem administracyjnym w Wietnamie lub w ramach jakiegokolwiek międzynarodowego arbitrażu¹.

¹ Fakt, że inwestor wniósł skargę dotyczącą naruszenia przez Wietnam postanowienia rozdziału 2 w postępowaniu przed sądem lub trybunałem administracyjnym w Wietnamie lub w ramach jakiegokolwiek międzynarodowego arbitrażu w odniesieniu do jednej z jego inwestycji, nie uniemożliwia temu samemu inwestorowi wniesienia skargi zarzucającej naruszenie tych samych postanowień do Trybunału na podstawie rozdziału 3 (Rozstrzyganie sporów) sekcja B (Rozstrzyganie sporów między inwestorami a Stronami) w odniesieniu do jego innych inwestycji, w przypadku gdy ten sam środek miałby dotyczyć takiej innej inwestycji.

2. Niezależnie od art. 3.34 ust. 2 i 3 (Inne skargi), w przypadku gdy Wietnam jest pozwany, inwestor pochodzący z terytorium Strony UE nie może wnieść do Trybunału na podstawie rozdziału 3 (Rozstrzyganie sporów) sekcja B (Rozstrzyganie sporów między inwestorami a Stronami) skargi, że dany środek jest niezgodny z postanowieniami rozdziału 2, jeżeli jakkolwiek osoba, która bezpośrednio lub pośrednio kontroluje inwestora lub jest bezpośrednio lub pośrednio przez inwestora kontrolowana (zwana dalej „osobą powiązaną”), wniosła skargę do Trybunału lub innego sądu lub trybunału krajowego lub międzynarodowego zarzucając naruszenie tych samych postanowień w odniesieniu do tej samej inwestycji oraz:
- a) skarga tej osoby powiązanej była przedmiotem orzeczenia, wyroku, decyzji lub innego porozumienia; lub
 - b) postępowanie w sprawie skargi tej osoby powiązanej jest w toku i osoba ta nie cofnęła nierozpoznanej skargi.
3. Skargi, które nie wchodzą w zakres pkt 1 lub 2 niniejszego załącznika, podlegają art. 3.34 (Inne skargi).
-

PROCEDURY PRACY TRYBUNAŁU ODWOŁAWCZEGO

1. Procedury pracy Trybunału Odwoławczego ustanowionego na mocy art. 3.39 ust. 10 (Trybunał Odwoławczy) obejmują między innymi następujące kwestie i do nich się odnoszą:
 - a) ustalenia praktyczne dotyczące obrad składów orzekających Trybunału Odwoławczego oraz porozumiewania się między sobą członków Trybunału Odwoławczego;
 - b) ustalenia dotyczące doręczania dokumentów i dokumentów potwierdzających, w tym zasady dotyczące korekty błędów pisarskich w takich dokumentach;
 - c) aspekty proceduralne związane z tymczasowym zawieszeniem postępowania w przypadku śmierci, rezygnacji, niezdolności do pracy lub odwołania członka Trybunału Odwoławczego ze składu orzekającego lub z Trybunału Odwoławczego;
 - d) ustalenia dotyczące poprawiania błędów pisarskich w decyzjach składów orzekających Trybunału Odwoławczego;
 - e) ustalenia dotyczące połączenia co najmniej dwóch odwołań odnoszących się do tego samego tymczasowego orzeczenia; oraz

- f) ustalenia dotyczące języka postępowania odwoławczego, które co do zasady prowadzi się języku postępowania przed Trybunałem, który wydał orzeczenie tymczasowe, od którego wniesiono odwołanie.

2. Procedury pracy mogą również obejmować wytyczne w odniesieniu do następujących aspektów, które mogą następnie zostać uwzględnione w drodze postanowień proceduralnych składów orzekających Trybunału Odwoławczego:

- a) orientacyjny harmonogram i kolejność przedkładania stanowisk do składów orzekających Trybunału Odwoławczego oraz kolejność posiedzeń składów orzekających Trybunału Odwoławczego;
- b) aspekty logistyczne związane z prowadzeniem postępowań, takie jak miejsce obrad i posiedzeń składów orzekających Trybunału Odwoławczego i zasady reprezentowania stron sporu; oraz
- c) wstępne konsultacje proceduralne i ewentualne konferencje przed posiedzeniem między składem orzekającym a stronami sporu.

Предходният текст е заверено копие на оригинала, депозиран в архивите на Генералния секретариат на Съвета в Брюксел.
 El texto que precede es copia certificada conforme del original depositado en los archivos de la Secretaría General del Consejo en Bruselas.
 Predchozí text je ověřeným opisem originálu uloženého v archivu generálního sekretariátu Rady v Bruselu.
 Foranstående tekst er en bekræftet genpart af originaldokumentet deponeret i Rådets Generalsekretariats arkiver i Bruxelles.
 Der vorstehende Text ist eine beglaubigte Abschrift des Originals, das im Archiv des Generalsekretariats des Rates in Brüssel hinterlegt ist.
 Eelnev tekst on tõestatud koopia originaalist, mis on antud hoiule nõukogu peasekretariaadi arhiivi Brüsselis.
 Το ανωτέρω κείμενο είναι ακριβές αντίγραφο του πρωτοτύπου που είναι κατατεθειμένο στο αρχείο της Γενικής Γραμματείας του Συμβουλίου στις Βρυξέλλες.
 The preceding text is a certified true copy of the original deposited in the archives of the General Secretariat of the Council in Brussels.
 Le texte qui précède est une copie certifiée conforme à l'original déposé dans les archives du secrétariat général du Conseil à Bruxelles.
 Is cóip dhílis dheimhnithe é an téacs roimhe seo den scríbhinn bhunaidh a taisceadh i gceartlann Ardrúnalocht na Comhairle sa Bhrúiséil.
 Tekst koji prethodi potvrđena je kopija vjerna originalu položenom u arhivu Glavnog tajništva Vijeća u Bruxellesu.
 Il testo che precede è una copia certificata conforme all'originale depositato presso gli archivi del segretariato generale del Consiglio a Bruxelles.
 Šis teksts ir apliecināta kopija, kas atbilst oriģinālam, kurš deponēts Padomes Ģenerālsekretariāta arhīvos Brisele.
 Pirmiau pateiktas tekstas yra Tarybos generalinio sekretoriato archyvuose Briuselyje deponuoto originalo patvirtinta kopija.
 A fenti szöveg a Tanács Főtitkárságának brüsszeli irattárában letétbe helyezett eredeti példány hiteles másolata.
 It-test precedenti huwa kopja ċċertifikata vera tal-original iddepożitat fl-arkivji tas-Segretarjat Ġenerali tal-Kunsill fi Brussell.
 De voorgaande tekst is het voor eensluidend gewaarmerkt afschrift van het origineel, nedergelegd in de archieven van het secretariaat-generaal van de Raad te Brussel.
 Powyższy tekst jest kopią poświadczoną za zgodność z oryginałem złożonym w archiwum Sekretariatu Generalnego Rady w Brukseli.
 O texto que precede é uma cópia autenticada do original depositado nos arquivos do Secretariado-Geral do Conselho em Bruxelas.
 Textul anterior constituie o copie certificată pentru conformitate a originalului depus în arhivele Secretariatului General al Consiliului la Bruxelles.
 Predchádzajúci text je overenou kópiou originálu, ktorý je uložený v archíve Generálneho sekretariátu Rady v Bruseli.
 Zgornje besedilo je overjena verodostojna kopija izvirnika, ki je deponiran v arhivu generalnega sekretariata Sveta v Bruslju.
 Edellä oleva teksti on oikeaksi todistettu jäljennös Brysselissä olevan neuvoston pääsihteeristön arkistoon talletetusta alkuperäisestä tekstistä.
 Ovanstående text är en bestyrkt avskrift av det original som deponerats i rådets generalsekretariats arkiv i Bryssel.

Брюксел,
 Bruselas,
 Brusel,
 Bruxelles, den
 Brüssel, den
 Brüssel,
 Βρυξέλλες,
 Brussels,
 Bruxelles, le
 An Bhrúiséil,
 Bruxelles,
 Bruxelles, addi
 Brisele,
 Brüsselis
 Brüsszel,
 Brussell,
 Brussel,
 Bruksela, dnia
 Bruxelles, em
 Bruxelles,
 Brusel
 Bruselj,
 Bryssel,
 Bryssel den

10 -07- 2019

За генералния секретар на Съвета на Европейския съюз
 Por el Secretario General del Consejo de la Unión Europea
 Za generálního tajemníka Rady Evropské unie
 For Generalsekretæren for Rådet for Den Europæiske Union
 Für den Generalsekretär des Rates der Europäischen Union
 Euroopa Liidu Nõukogu peasekretäri nimel
 Για τον Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
 For the Secretary-General of the Council of the European Union
 Pour le Secrétaire Général du Conseil de l'Union européenne
 Thar ceann Ardrúnaí Chomhairle an Aontais Eorpaigh
 Za glavnog tajnika Vijeća Europske unije
 Per il Segretario Generale del Consiglio dell'Unione europea
 Eiropas Savienības Padomes Ģenerālsekretāra vārdā –
 Europos Sąjungos Tarybos generalinio sekretoriaus vardu
 Az Európai Unió Tanácsának főtitkára nevében
 Għas-Segretarju Ġenerali tal-Kunsill tal-Unjoni Ewropea
 Voor de Secretaris-Generaal van de Raad van de Europese Unie
 W imieniu Sekretarza Generalnego Rady Unii Europejskiej
 Pelo Secretário-Geral do Conselho da União Europeia
 Pentru Secretarul General al Consiliului Uniunii Europene
 Za generálneho tajomníka Rady Európskej únie
 Za generalnega sekretarja Sveta Evropske unije
 Euroopan unionin neuvoston pääsihteerin puolesta
 För generalsekreteraren för Europeiska unionens råd

L. SCHIAVO
 Directeur Général